

Kela[®]

**Toimintakertomus ja
tilinpäätös 2023**

Sisällysluettelo

Pääjohtajalta	4	Kuntoutusetuudet	26
Kela lyhyesti	6	Opintoetuudet	27
Kela vuonna 2023	7	Perustoimeentulotuki	28
Kela valmistautui uuden hallitusohjelman toimeenpanoon	8	Sairausvakuusetuudet	29
Hallitusohjelma linjaa sosiaaliturvaan leikkauksia ja lisäyksiä	8	Työttömyysturva	31
Julkisen velan kasvu haastaa Kelan toimintaympäristöä	10	Vammaisetuudet	32
Miten sosiaaliturva uudistuu 2020-luvulla?	12	Muut etuudet	33
Asiakaspalvelua ja etuustoimintaa kehitettiin asiakaskokemus edellä	13	Takaisinperintä	35
Palveluja kehitettiin uutta kokeillen	13	Kelan tietopalvelut tuotti ja jalosti tietoa laajasti hyödynnettäväksi	36
Palvelupisteiden ja puhelinpalvelun asiointimäärät kasvoivat hiukan	14	Kelan tilastotiedot ja avoin data kiinnostivat	36
Koronan vaikutus etuustoimintaan hiipui	17	Tiedonvaihtoa yhteistyötahojen kanssa lisättiin	37
Ukrainan sota näkyi etuuskäsittelyssä ja asiakaspalvelussa	17	Uusi tutkimusohjelma käynnistyi	37
Energiakriisi, inflaatio ja väliaikaiseen sähkötukeen valmistautuminen	17	IT-palveluissa reagoitiin muutoksiin ja kehitettiin toimintaa	39
Biologisten lääkkeiden ja biosimilaarien määräämisen ohjaus ja valvonta	18	Jatkuvalla kehittämisellä tehostettiin niin tiedon hyödyntämistä kuin tietoturva	39
Kelan ja hyvinvointialueiden välinen yhteistyö	18	Eepos-ohjelma eteni kohti etuuskäsittelyn järjestelmien hankintaa	40
Digitalisaation hyödyt käyttöön	19	Tietoja henkilöstöstä 2023	41
Uudistuksia toisen asteen opiskelijoiden opintoetuuksien toimeenpanossa	19	Hyvä henkilöstökokemus	41
Kela otti yhteyttä eläkeläisiin kansaneläkkeiden hakemisesta ja eläkkeensaajan asumistuen tarkistamisesta	19	Riskienhallinta ja turvallisuus Kelassa	42
Kela valmistautuu TE2024- ja KOTO2024-uudistuksiin	20	Toimintaympäristö haastoi turvallisuuden varmistamista ja varautumista	42
Tiedon liikkuvuus ja digitalisaatio	20	Kela rakentaa kestävästä yhteiskuntaa	43
Kehitystyö etuusväärinkäytösten ehkäisemiseksi eteni	21	Kela on kansainvälinen	44
Kelan etuuskulut	22	Rajat ylittävän terveydenhuollon yhteyspiste neuvoi kansainvälisissä tilanteissa	45
Asumisen tuet	23	Kanta-palvelujen avulla sote-tieto liikkuu ihmisten mukana	46
Eläke-etuudet	25	Sosiaalihuollon tiedot yhä paremmin Kantaan	46

OmaKanta on vakiinnuttanut paikkansa koko kansan palveluna	46
Chattirobotti ja verkkokoulut sujuvoittivat palvelujen käyttöä	47
Kantaa kehitettiin yhteistyöllä hyvinvointialueiden ja muiden asiakkaiden kanssa	48
Hallituksen toiminta 2023	49
Rahoitus	50
Etuusrahastojen rahoitus	50
Kansaneläkerahasto	50
Sairausvakuutusrahasto	51
Sosiaaliturvan yleisrahasto	52
Toimintakulut	52
Palvelurahasto	54
Eläkevastuurahasto	54
Sijoitustoiminta	55
Rahoituksen tulevaisuudennäkymät	56
Muuttuva toimintaympäristö haastaa Kelan rahoitusta	57
Toimielimet ja neuvottelukunnat 2023	60
Toimielimet	60
Neuvottelukunnat ja foorumit	61

Sisällysluettelo: Tuloslaskelma ja tase

Kansaneläkelaitoksen tuloslaskelma ja tase vuosilta 2023 ja 2022	65
Tuloslaskelmat ja taseet rahastoittain vuosilta 2023 ja 2022	71
Tuloslaskelman ja taseen liitetiedot	78
Tilinpäätöksen allekirjoitukset	98
Tilinpäätösmerkintä	100
Kelan kirjanpidossa käytetyt kirjanpitokirjat vuonna 2023	102

Pääjohtajalta

Maailma ei vuonna 2023 rauhoittunut. Sota jatkui Ukrainassa, inflaation taittuminen antoi odottaa itseään, taloussuhdanteet olivat epävakaita eikä pandemiakaan tyystin hellittänyt otettaan. Synkkyys ei ole kuitenkaan koko totuus.

Haluamme strategiamme mukaisesti tuoda ihmisten arkeen ja koko yhteiskuntaan luottamusta, tietoa ja turvaa. Kelassa näemme ja kohtaamme päivittäin myös paljon hyvää ja uusia alkujia. Yhteiskunnan turvaverkot ja sosiaaliturva tukevat, kun ihmiset perustavat perheitä, aloittavat opintoja, siirtyvät eläkkeelle, saavat kuntoutuksen avulla takaisin toimintakykynsä, löytävät työtä ja saavat tarvitsemansa lääkkeet ja hoidon.

Jotta strategiamme ei ole vain pölyttävä paperi vaan arjessa toimintaa ohjaava tienviitta, seuraamme sen toteutumista avaintuloksilla ja mittareilla. Tulevaisuutta ennakoimme ja luotaamme yhteisillä karttapäivillä.

Suomessa vuosi 2023 alkoi suuren uudistuksen merkeissä, kun hyvinvointialueet aloittivat toimintansa. Huolellisen varautumisen ja valmistautumisen ansiosta yhteistyö yhteisten asiakkaidemme parhaaksi alkoi hyvinvointialueiden kanssa sujuvasti.

Samaan aikaan valmistauduimme ukrainalaisten maaliskuussa alusta saamaan oikeuteen Kelan tukiin ja palveluihin. Tätä varten otimme käyttöön uuden keskitetyn palvelumallin, jolla useampi asia hoitui yhdellä kertaa. Vuoden loppuun mennessä Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan oli tuonut Suomeen jo noin 65 000 ukrainalaista pakolaista.

Vuosi 2023 oli myös vaalivuosi. Huhtikuun eduskuntavaaleissa poliittinen kenttä muuttui, ja uuden hallituksen hallitusohjelma valmistui kesäkuussa. Kelan osaaminen, asiantuntijat ja laskelmat sekä tieto ja tutkimukset olivat aktiivisesti hallitusneuvottelijoiden käytössä. Hallitusohjelmassa onkin yli 130 Kelaa koskevaa linjausta.

Tiukassa taloudellisessa tilanteessa myös sosiaaliturvaan tehtiin monia muutoksia. Osa niistä pienentää tukia ja muuttaa niiden myöntämisen perusteita. Muutokset näkyvät vaiheittain ihmisten arjessa. Teimme paljon töitä muutosten toimeenpanon toteuttamiseksi muun muassa tietojärjestelmien ja etuusohjeiden osalta ja viestimme muutoksista etupainotteisesti ja kattavasti sekä asiakkaille että kumppaneille.

Lähes kaikki Kelan ja Kannan hallitusohjelmataavoitteet näkyvät lopullisessa hallitusohjelmassa. Yksi kirjauksista on sosiaaliturvassa käyttöön otettava yhden hakemuksen malli ja etuusehdotus. Olen itsekin pitänyt usein esillä yhden hakemisen mallia, jolla asiakas saisi ratkaisun hänelle kuuluvista etuuksista. Uudistuksen myötä ihmisen

ei enää tarvitse tuntea sosiaaliturvaa perusteellisesti, vaan ratkaisu hänelle kuuluvista etuuksista annetaan hakemuksen ja Kelalla sekä muilla viranomaisilla olevien tietojen perusteella.

Pidän erittäin tärkeinä myös hallitusohjelman kirjauksia tiedon liikkuvuuden parantamisesta. Tiedon liikkumisen sujuvoittaminen helpottaa yhteistyötä kumppaniemme, kuten hyvinvointialueiden ja muiden viranomaisten, kanssa. Siitä hyötyvät ennen kaikkea yhteiset asiakkaamme.

Haluamme tehdä etuusasioiden hoitamisesta ja tarvittavan tuen saamisesta asiakkaillemme sujuvaa, sillä uskomme sen olevan sekä asiakkaidemme että yhteiskunnan etu. Se edellyttää, että tunnemme asiakkaidemme – eli lähes kaikkien Suomessa asuvien – arjen ja tarpeet ja että pysytymme selkeästi viestimään palveluistamme ja etuuksista.

Vuonna 2023 otimmekin Kelan asiakaslähtöisessä toiminnassa tärkeitä askeleita, ja asiakasymmärryksen hyödyntäminen palveluiden suunnittelussa eteni ja syveni. Samalla organisoitiin uusiksi ratkaisutyön ja asiakaspalvelun rakenteita. Alueellisten vakuutuspiirien toiminta muuttui neljäksi valtakunnalliseksi palveluyksiköksi. Asiakaspalveluyksiköitä on jatkossakin viisi, ja niihin sisällytettiin vuodenvaihteessa myös yhteyskeskuksen toiminta.

Myös etuuskäsittelyn toimintatavat, alustat ja tietojärjestelmät uudistava kehittämisohjelma Eepos auttaa meitä

toteuttamaan 2030-luvun alkuun mennessä uudenlaisen, Kelan strategian mukaisen asiakaslähtöisen toimintamallin.

Kelan vuoteen 2023 mahtui isoja ja pieniä muutoksia, yllättäviä käännteitä, uusia haasteita, työteliäitä rupeamia ja saavutettuja tavoitteita. Monessa onnistuimme yhdessä kumppaneidemme kanssa. Se on tärkeää, sillä yksikään organisaatio ei voi hoitaa yksin etenkään kaikkein vaikeimmassa asemassa olevien ihmisten asioita.

Suurien haasteiden edessä tarvitsemme yhä enemmän yhteispeiliä. On ilo nähdä, kuinka monissa asioissa yhteistyö jo sujuu. Näin voimme yhdessä auttaa ihmisiä saamaan tarvitsemansa avun ja tuen oikeaan aikaan.

Työ yhteisten asiakkaidemme hyväksi jatkuu.

Outi Antila

Kelan pääjohtaja

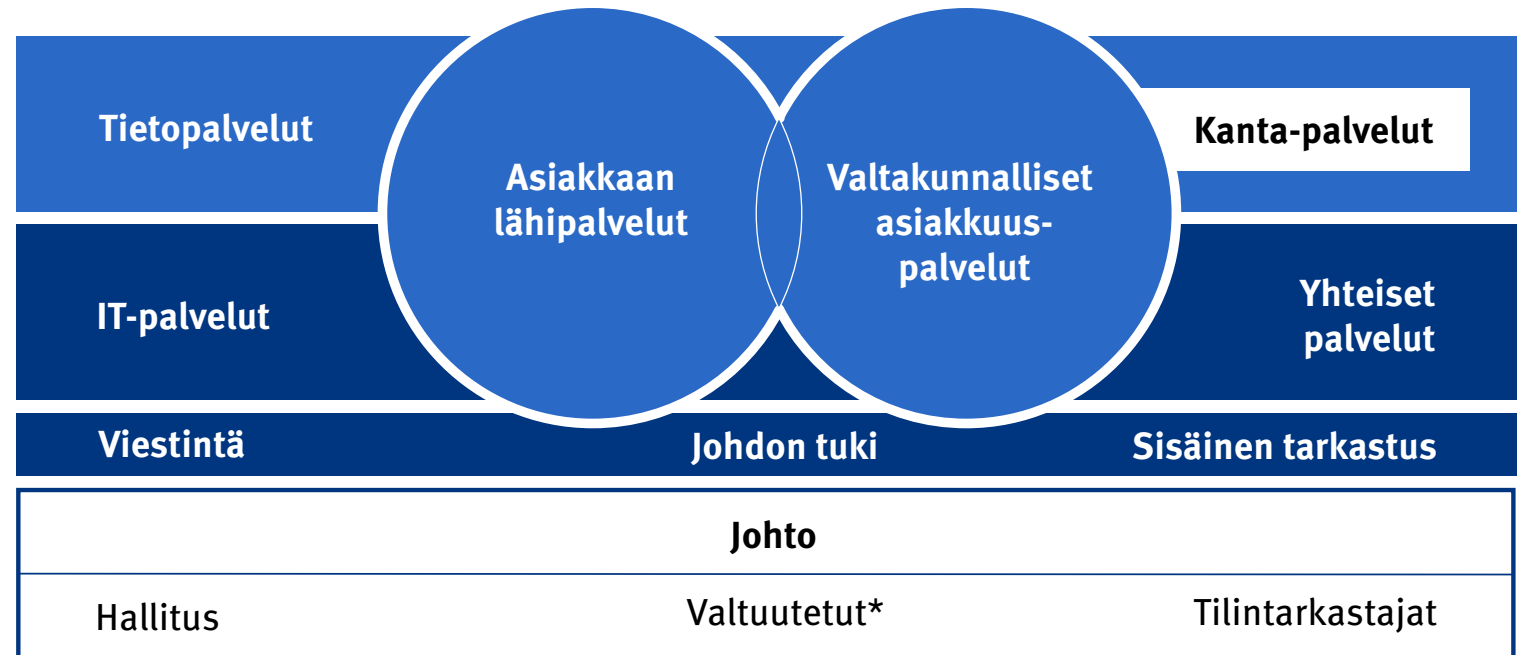
Kela lyhyesti

Kelan tehtävänä on huolehtia Suomen sosiaaliturvaan kuuluvien henkilöiden sosiaaliturvasta erilaisissa elämäntilanteissa. Kelan vastuulla ovat esimerkiksi lapsiperheiden tuet, sairausvakuutus, kuntoutus, työttömän perusturva, perustoimeentulotuki, asumistuki, opintotuki, vammaisetuudet ja vähimmäiseläkkeet.

Etuuskäsittely ja asiakaspalvelu hoidetaan palveluyksiköissä. Osa päätöksistä tehdään erikoistuneissa yksiköissä tai keskuksissa. Kela toimii eduskunnan valvonnassa. Sen hallintoa ja toimintaa valvovat eduskunnan valitsemat 12 valtuutettua ja heidän valitsemansa 8 tilintarkastajaa. Kelan toimintaa johtaa ja kehittää hallitus, jossa on 10 jäsentä.

Kelan toiminta-ajatus on: Kela turvaa väestön toimeentuloa, edistää terveyttä ja tukee itsenäistä selviytymistä.

Kelan organisaatio

*Eduskunnan valitsemat

Kela vuonna 2023

Vuodenvaihteessa kansaneläkeindeksiin sidottuja etuuksia korotettiin 4,2 %.

Tammi-huhtikuussa 2023 suomalaisten oli sähkön hinnan voimakkaan nousun takia mahdollista saada apua suuriin sähkölaskuihin. Pienituloiset kotitaloudet voivat hakea Kelalta sähkötukea. Sähkötuen saajien määrä jäi lopulta selvästi arvioitua vähäisemmäksi, mihin vaikuttivat talven leudot säät ja sähkön hinnan maltillinen kehitys.

Vuoden alusta opintotuen vuositulorajoja korotettiin, ja pienituloisten lapsiperheiden tukiin tuli väliaikaisia korotuksia. Valtaosa yksityislääkärin määräämien tutkimusten ja hoidon kustannusten Kela-korvauksista lopetettiin. Helmikuussa Kela julkaisi verkkosivuillaan perhevapaa-vertailun, jonka avulla vanhemmat voivat arvioida, miten perhevapaiden jakaminen vaikuttaa perheen kokonaistuloihin.

Kelan yhteiset strategiset tavoitteet vuodelle 2023 olivat ”Luotamme henkilöasiakkaaseen”, ”Digitaaliset palvelumme vastaavat asiakkaiden tarpeisiin” ja ”Palvelumme luovat turvaa arjessa”. Tavoitteita vietiin yksiköiden arkeen OKR-mallin avulla.

Suomessa järjestettiin huhtikuussa eduskuntavaalit, joiden jälkeen alkoivat Petteri Orpon koollekutsumat hallitusneuvottelut. Neuvottelujen aikana Kelan asiantuntijat antoivat neuvottelijoille ja ministeriöille aktiivisesti virkatukea. Myös Kelan aktuaarien laskelmia käytettiin runsaasti neuvottelujen taustatukena.

Valmis hallitusohjelma linjasi monia muutoksia sosiaaliturvaan. Syksyn aikana Kela viesti asiakkailleen aktiivisesti tulevista leikkauksista ja muutoksista sekä valmistautui toimeenpanemaan niitä.

Kelassa varauduttiin siihen, että tilapäistä suojelua saavia ukrainalaisia tulisi laajamittaisemmin Kelan asiakkaiksi maaliskuusta 2023 alkaen, kun maahan tulemisesta olisi kulunut vuosi. Ukrainalaisten asioinnin helpottamiseksi teimme Kelassa hakemuslomakkeen, jolla voi hakea Kela-korttia ja lapsilisää yhdellä kertaa.

Odotettua hakemusruuhkaa ei kuitenkaan tullut, vaan uusia asiakkaita tuli vuoden aikana suhteellisen tasaisesti. Joulukuun loppuun mennessä Ukrainasta oli saapunut Suomeen noin 65 000 henkilöä, ja Kela oli käsitellyt noin 30 000 ukrainalaisten tekemää Kela-korttihakemusta.

Syksyn 2023 aikana Kela viesti asiakkailleen aktiivisesti tulevista leikkauksista ja muutoksista sekä valmistautui toimeenpanemaan niitä.

Kela valmistautui uuden hallitusohjelman toimeenpanoon

Hallitusohjelmaneuvottelut alkoivat keväällä 2023 Petteri Orpon johdolla. Sosiaali- ja terveysministeriö pyysi konserninsa alaisia laitoksia valmistautumaan hallitusohjelman virkatukeen omalla aineistollaan, ja Kela tuotti tuolloin materiaalia virkatuen pohjaksi. Neuvottelujen aikana Kelan asiantuntijat antoivat neuvottelijoille ja ministeriöille aktiivisesti virkatukea niin kirjallisessa muodossa kuin kuulemisissa. Lisäksi Kelan aktuaarien laskelmia käytettiin neuvottelujen taustatukena.

Hallitusohjelman sosiaaliturvalinjaukset aiheuttavat merkittäviä muutoksia Kelan asiakkaille jo vuodesta 2024 alkaen.

Uuden hallitusohjelman linjaukset valmistuivat alkukesästä, ja ministeriöt aloittivat hallituksen esitysten valmistelut kesällä. Petteri Orpon hallitusohjelman ensimmäisen vuoden lainsäädäntö hyväksyttiin eduskunnassa joulukuussa. Hallitusohjelmaan linjatut sosiaaliturvan muutokset tulevat voimaan asteittain vuosina 2024–2028,

ja lainmuutokset aiheuttavat merkittäviä muutoksia Kelan asiakkaille jo vuodesta 2024 alkaen.

Kelan aktuaari- ja talousasiantuntijat laativat ministeriöille Kelan hoitamaa sosiaaliturvaa koskevat budjettilaskelmat sekä julkisen talouden suunnitelmaan liittyvät Kelan laskelmat. Ministeriöt hyödyntävät Kelan laskelmia laatiesaan talousarvio- ja lisätalousarvioesityksiä sekä julkisen talouden suunnitelmia. Ministeriöt ja Kela myös arvioivat lainsäädännön valmistelussa vaihtoehtoisia malleja. Kela tarjosi tukeaan lainvalmistelutyöhön mm. etuuskohtaisiin vaikutusarviointeihin, etuuslainsäädännön yksityiskohtiin ja etuuksien maksamiseen liittyvissä asioissa.

Kela viesti vuoden alussa Kelan hallituksen hyväksymistä tavoitteista tulevalle hallituskaudelle. Hallitusohjelmavaihtaminen on osa Kela-lain määrittämää Kelan tehtävää tehdä ehdotuksia lainsäädännön kehittämiseksi. Tavoitteilla haluttiin nostaa esille muun muassa tiedonkulun ongelmat viranomaisten välillä, pitää huolta ihmisten työkyvystä ja helpottaa erityisesti nuorten, perheiden ja ylivelkaantuneiden arkea. Valmiissa hallitusohjelmassa näkyvät muun muassa Kelan ja Kannan digitalisaatioon ja tiedon kulkuun liittyvät tavoitteet sekä Kelankin aktiivisesti esillä pitämät yhden hakemisen malli ja etuusehdotus.

Hallitusohjelma linjaa sosiaaliturvaan leikkauksia ja lisäyksiä

Kelan etuuksien leikkaukset ja korotukset painottuvat hallituskauden alkupuolelle. Tässä esitettävät ennusteet perustuvat lokakuun hallitusohjelman valmistelutilanteeseen.

Sosiaaliturvaa kehitetään vuositasolla 70 miljoonan euron perhetukipaketilla. Lapsilisän yksinhuoltajakorotusta, neljännen ja viidennen lapsen lapsilisää korotetaan sekä alle kolmevuotiaiden lapsilisään tehdään lisäkorotus. Vuonna 2024 on voimassa lääkärinpalkkioiden ja hammaslääkärin tekemän suun perustutkimuksen korvauksen korotus, joiden kustannusvaikutus on noin 100 miljoonaa euroa.

Tietyt kansaneläke- ja elinkustannusindeksiin sidotut rahamäärät jäädytetään vuosien 2024–2027 ajaksi. Jäädytyksen vaikutuksena vuonna 2024 etuuksia leikataan noin 200 miljoonaa euroa, ja vuonna 2027 vaikutus on noin 500 miljoonaa euroa. Jäädytys koskee työmarkkinatukea ja peruspäivärahaa sekä niiden korotusosia, kotihoidon tukea, sairausvakuutuslain vähimmäismääräisiä päivärahoja ml. kuntoutusraha, ammatillisen kuntoutuksen

vähimmäismääräistä päivärahaa, nuoren kuntoutusrahaa, opintorahoja, yleistä asumistukea sekä eläkkeensaajan asumistukea.

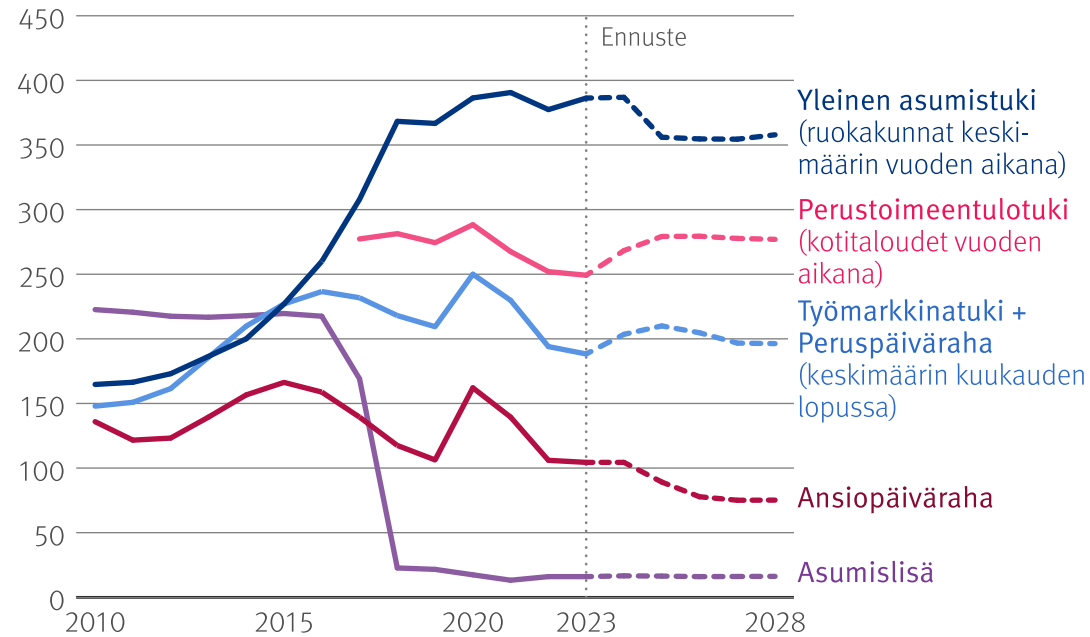
Sosiaaliturvaetuksien leikkaukset kohdistuvat useisiin etuuksiin vaiheittain. Euro-määräisesti suurimmat muutokset kohdistuvat työttömyysturvaan, asumistukeen ja toimeentulotukeen. Lapsikorotusten ja työttömyysturvan suojaosien lakkauttaminen leikkaavat yhteensä Kelan etuusmenoja vuositasona noin 170 miljoonalla eurolla. Toisaalta esimerkiksi ansioturvan työssäoloehdon pidentäminen, työssäoloehdon kertymisen lakkauttaminen palkkatuetusta työstä ja työttömyysturvan ikäsidonnaisista poikkeussäännöistä luopuminen lisäävät Kelan työttömyysturvamenoja vuositasona noin 280 miljoonalla eurolla. Työttömyysturvaan tulee lisäksi useita muitakin muutoksia. Työttömyysturvan leikkaukset lisäävät asumistuen ja toimeentulotuen menoja vuositasona yhteensä noin 150 miljoonalla eurolla.

Yleisen asumistuen saajamäärä on kasvanut huhtikuusta 2023 alkaen. Sen odotetaan edelleen nousevan vuoden 2024 alkupuolelle asti, kunnes vuoden mittaan asumistukeen tehtävät leikkaukset sekä indeksijäädytys ensin hidastavat saajien määrän kasvua ja lopulta kääntävät sen selvään laskuun. Vuonna 2027 asumistukea saa ennusteen mukaan noin 30 000 henkilöä vähemmän kuin vuonna 2024. Yleiseen asumistukeen kohdistuu kehyskauden aikana useita leikkauksia siten, että asumistuen kokonaiskustannusten ennustetaan vähenevän noin 120 milj. euroa vuonna 2024 ja noin 400 milj. euroa vuosina 2026–2028.

Toimeentulotuen saajien etuusmenot kasvavat merkittävästi asumistuen ja työttömyysturvan leikkausten seurauksena sekä ensisijaisten etuuksien indeksijäädytysten vuoksi. Lasten perusosien väliaikaisen korotuksen poistuminen, asumismenojen huomioimisen tiukennukset sekä toimeentulotuen kokonaisuudistus vähentävät menoja. Edellä olevien muutosten seurauksena toimeentulotukimenot kasvavat arviolta noin 200 miljoonaa euroa vuodessa.

Työttömyysturvan, asumistuen ja toimeentulotuen saajat 2010–2028

Sosiaali- ja terveydenhuollon vuotuinen rahoitus on yli 25 miljardia euroa. Orpon hallitus ei edeltäjistään poiketen pyri purkamaan monikanavarahoitusta. Yksityisten lääkäripalvelujen Kela-korvauksia nostettiin 1.1.2024 lähtien, ja hallitusohjelmassa linjataan, että uusi Kela-korvausmalli tulee käyttöön vuoden 2025 alussa. Uudella korvausmallilla pyritään parantamaan palvelujen saatavuutta perusterveydenhuollossa. Kela-korvauksien korotus ja uusi korvausmalli ovat tilapäisiä toimia, joihin on osoitettu neljän vuoden aikana yhteensä 500 miljoonaa euroa.

Kelan etuuksia koskeva lainsäädäntö jatkuu lähivuosina hallitusohjelman linjausten mukaisesti. Sosiaalinen luototus siirretään Kelan hoidettavaksi, ja keliakiakorvaus palautetaan. Toimeentulotukeen ja opintotukeen on suunnitteilla kokonaisuudistukset, omaishoidontuen siirtämistä Kelan maksettavaksi selvitetään ja etuuksien yhtenäistäminen aloitetaan selvittämällä yhden hakemuksen mallia.

Julkisen velan kasvu haastaa Kelan toimintaympäristöä

Koronakriisi ja Ukrainan sodan seuraukset kasvattivat merkittävästi julkista velkaa. Ennusteiden mukaan julkisen talouden heikentyminen olisi ilman kriisejäkin alkanut 2020-luvun alkuvuosina. Vuoden 2023 toisella neljänneksellä valtio joutui ottamaan uutta velkaa edelleen lähes 6 miljardia euroa, ja velka on kasvanut jo yli 170 miljardiin euroon. Suhteessa bruttokansantuotteeseen velkaa on lähes 75 prosenttia. Muihin Pohjoismaihin verrattuna Suomi on velkaantunut nopeasti muutaman vuoden sisällä.

Kiihtynyt inflaatio ja sitä seurannut korkotason nousu leimasi talouden kokonaiskuvaa ja veti talouskasvun taantumaan vuoden 2023 lopussa. Kuluttajien ostovoima laski vuoden aikana selvästi. Asuntokauppa pysähtyi, ja erityisesti rakennusteollisuuden tuotanto väheni. Vastaavasti inflaatio nostattaa eläkkeitä ja muita sosiaaliturvaetuuksia sekä palkkoja. Edellisenä vuonna alkaneet sähkön hinnankorotukset kohtelivat kuluttajia hyvin eri tavoin. Sähkön hinta kuitenkin laski nopeasti kevään 2023 aikana.

Sosiaaliturvan suurimmat haasteet liittyvät erityisesti talous- ja työllisyyskehitykseen sekä siitä johtuvaan paineeseen pienentää julkisia menoja. Työllisyysaste pysyi edelleen hyvänä, mutta alkoi hiipua vuoden toisella puoliskolla. Pitkään työttömänä olleiden määrä kääntyi keväällä 2023 jälleen kasvuun parin vuoden positiivisen kehityksen jälkeen.

Lokakuussa yli vuoden työttömänä olleita oli 89 400. Vuonna 2023 työvoimapula uhkasi edelleen erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden toimintakykyä.

Sosiaaliturvan suurimmat haasteet liittyvät erityisesti talous- ja työllisyyskehitykseen sekä siitä johtuvaan paineeseen pienentää julkisia menoja.

Keväällä 2021 alkaneet työllisyyden kuntakokeilut jatkuivat vuonna 2023. Kokeiluilla ei vuoteen 2022 ulottuneen arvioinnin perusteella havaittu merkittäviä vaikutuksia työttömyyteen tai työvoimapalvelujen tarjontaan. Kela on tuottanut tietoa kokeilun edistymisestä yhteistyössä kuntien ja muiden sidosryhmien kanssa. Vuoden 2025 alussa vastuu TE-palveluiden järjestämisestä siirtyy kokonaan kunnille.

Suomessa vanhusväestön määrä kasvaa, työikäisen väestön osuus pienenee ja syntyvyys pysynee alhaisena. Tarvittaisiin enemmän työllisiä ja vähemmän työttömiä, jotta julkinen talous olisi tasapainossa. Yli 55-vuotiaiden työllisyyttä pyrittiin edistämään poistamalla vuoden 2023 alussa eläkeputki eli ansiosidonnaisen työttömyysturvan

lisäpäivät. Nähtäväksi jää, miten eläkeputken poistamisella, sosiaaliturvan leikkauksilla ja muilla toimilla saadaan lisättyä väestön työvuosia.

Työkyvyn ylläpitämisellä työterveyshuollon ja kuntoutuksen avulla voi olla ratkaiseva merkitys ikääntyvien työllisyysasteen nostamisessa. Toisaalta työelämän vaatimusten koventuminen ja varhaisten eläkereittien sulkeminen asettavat vaatimuksia uusille hyvinvointialueille, kuntoutusjärjestelmälle ja työterveyshuollolle. Kuluneen vuoden aikana erityisesti nuorten työhyvinvoinnin heikentyminen herätti keskustelua. Nuorten hyvinvointi oli erityistarkastelussa muun muassa väestön terveys- ja hyvinvointikatsauksessa, jonka Kelan tutkimus toimitti yhteistyössä THL:n kanssa.

Työperäinen maahanmuutto on ollut Suomessa vähäisempää kuin esimerkiksi muissa Pohjoismaissa. Samalla maahanmuuttajien työmarkkina-asema on Suomessa edelleen heikko verrattuna muuhun väestöön. Maahanmuuttajien heikompi työllisyys ja pienituloisuus lisäävät etuuksien tarvetta. Maahanmuuttajien kotouttaminen yhteiskuntaamme siten, että he pärjäävät työmarkkinoilla, vaikuttaisi myönteisesti työllisten määrään ja julkiseen talouteen. Maahanmuuttajien työllisyysaste on noussut viime vuosina. Hyvää kehitystä on tapahtunut erityisesti EU-maiden ulkopuolella syntyneiden naisten työllisyysasteessa.

Sosiaaliturvajärjestelmän uudistamisen keinot työllisyyskehitykseen vaikuttamiseen ovat rajalliset. Näyttää siltä,

että sosiaaliturvaetuuksia joudutaan jatkossa supistamaan ja kohdentamaan uudelleen. Tämä voi kiihdyttää tarvetta laajemmille muutoksille sosiaaliturvajärjestelmässä.

Miten sosiaaliturva uudistuu 2020-luvulla?

Kela tukee sosiaaliturvauudistuksen toteuttamista asiantuntija- ja tutkimustyöllä ja tietovarantoja hyödyntämällä. Kela osallistuu myös uudistustyössä tarvittavien laskelmien tekemiseen. Komitean ja jaostojen lisäksi Kela oli mukana sosiaaliturvan vaihtoehtoiset järjestämistavat -työryhmässä. Komitean ensimmäinen kausi päättyi keväällä 2023. Se julkaisi maaliskuussa 2023 välimietintönsä ja ehdotuksensa seuraavalle hallitukselle. Nyt on jo selvää, että sosiaaliturvauudistuksen tulee osaltaan varmistaa julkisen talouden kestävyys vahvistamalla työllisyyttä sekä väestön työ- ja toimintakykyä.

Komitean toinen kausi alkoi loppuvuodesta 2023, ja STM asetti arviointi- ja selvitysryhmän komitean työn tueksi. Kelan tutkimus on mukana tässä ryhmässä. Komitea aloittaa työnsä alkuvuodesta 2024 käsittelemällä sosiaaliturvan tasoja ja eri etuuksien ja palvelujen vastaavuutta ihmisten elämäntilanteisiin.

Kela on nostanut kehittämis ehdotuksena esille yhden hakemisen mallin, jonka avulla asiakkaan asiointi helpottuu.

Kelan tavoitteena on myös kehittää asiakasymmärrystä ja -prosesseja yhdessä kumppanien kanssa. Kela on käyttänyt entistä aktiivisemmin rekistereihin kertynyttä aineistoa palvelujensa kehittämiseksi.

Hyvinvointialueet aloittivat toimintansa vuoden 2023 alusta. Kela osallistuu valtakunnallisena toimijana so-te-uudistuksen edistämiseen tietopalvelujen avulla ja myös toimeenpanijan roolissa yhdessä hyvinvointialueiden kanssa.

Kelan valtakunnallisia tietojärjestelmiä on järkevää edelleen hyödyntää, jotta sosiaali- ja terveystalouden palvelujen järjestämisessä päästään kustannustehokkaaseen lopputulokseen. Hyvä esimerkki tästä on lääkekorvausjärjestelmä, jossa korvaus maksetaan suoraan oston yhteydessä ja alkuomavastuun sekä maksukaton seuranta tapahtuvat reaaliaikaisesti. Kelan vahvuutena onkin Kanta-palveluiden toimivuuden lisäksi valtakunnallinen ja kansainvälinen tiedonhallinta terveysperusteisissa etuuksissa ja palveluissa. Kustannus- ja toimintatiedot ovat saatavissa kaikista etuuksista hyvin nopeasti.

Asiakaspalvelua ja etuustoimintaa kehitettiin asiakaskokemus edellä

H hyvä asiakaskokemus on Kelan strategian ytimessä. Haluamme tarjota hyvää asiakaspalvelua ja kehitteä palveluitamme. Olemme panostaneet asiakaskokemuksen kehittämiseen entistä systemaattisemmalla asiakasymmärrystyöllä. Asiakasymmärrys on eri tietojen pohjalta muodostettu näkemys asiakkaiden tarpeista, odotuksista sekä palvelujen käytöstä ja niihin liittyvistä haasteista.

Kelan asiakkaat tarvitsevat eri elämäntilanteissa erilaisia palveluita ja palvelukanavia, joiden kautta he voivat hoitaa asioitaan.

Kelan asiakkaita ovat melkein kaikki Suomessa asuvat. Jotta pystymme tuottamaan asiakkaan tarpeisiin vastaavaa palvelua, on tärkeää tuntea erilaiset asiakasryhmät. Vuonna 2023 Kelaan nimitettiin ensimmäinen asiakaskokemuspäällikkö vahvistamaan asiakaslähtöisiä toimin-

tatapoja ja tukemaan muutostyötä. Haluamme kehittää toimintaamme myös entistä vahvemmin yhteistyössä asiakkaiden ja kumppaneiden kanssa.

Palveluja kehitettiin uutta kokeillen

Kelan palvelukanavien strateginen kehittäminen jatkui vuonna 2023. Asiakkaat tarvitsevat eri elämäntilanteissa erilaisia palveluita ja palvelukanavia, joiden kautta he voivat hoitaa asioitaan. Kelan palvelukanavia käyttävät henkilöasiakkaiden lisäksi myös kumppanit sekä työnantajat, jotka hoitavat työntekijöidensä sosiaaliturvaan liittyviä asioita.

Palvelupisteiden toimintamalleja kehitettiin vuoden aikana. Palvelupisteisiin suunniteltiin myös uusi visuaalinen ilme, joka näkyi asiakkaille joulukuusta 2023 alkaen muun muassa uusina julisteina ja kyltteinä.

Puhelinpalvelussa tehtiin kehittämistoimia, joiden kautta palvelun saatavuus pysyi hyvällä tasolla. Asiakkaiden

jonotusaikaa vähennettiin muun muassa puhelinajanvarauksilla sekä tarjoamalla entistä useammin mahdollisuus jättää soittopyyntö.

Kelan verkkosivujen uusi sisältökonsepti valmistui. Sen keskiössä ovat elämäntilannelähtöisyys ja asiakaspolkujen vahvistaminen. Myös laskurit ja viittomakieliset videot uudistettiin ja selkokielistä sivustoa parannettiin. OmaKelan palvelutaso parani merkittävästi vuonna 2023, kun huoltajille tuli mahdolliseksi asioida alaikäisen puolesta. Huoltajat voivat hakea joitakin etuuksia ja nähdä lapsensa ajankohtaiset Kela-asiat, maksut ja päätökset. Myös Suomi.fi-valtuudella asiointi toisen puolesta laajeni.

Chattirobotin kehitystyö jatkui vuonna 2023. Kelan chat-tirobotti Kela-Kelpo (ruotsiksi FPA-Folke) osaa jo lähes puolet Kelan kaikista etuuksista. Chattirobotti palvelee asiakkaita etuuksiin ja Kelan palveluihin liittyvissä kysymyksissä Kelan verkkosivuilla sekä perustoimeentulotuen ja vanhempainrahojen verkkohakemuksilla OmaKelassa. Kela-Kelpon ja Fpa-Folken kanssa käytiin yhteensä 133 000 keskustelua, eli keskustelumäärässä syntyi jälleen uusi ennätys.

OmaKelan chattikokeilussa toimeentulotuen verkkohakemuksen hakemusavustajalta eli Kela-Kelpolta oli mahdollista pyytää myös Kelan palveluasiantuntija mukaan chattikeskusteluun. Näin kokeiltiin robotin ja palveluasiantuntijan antaman palvelun yhdistämistä. Tavoitteena oli kerätä kokemuksia uudesta tavasta palvella Kelan henkilöasiakkaita. Chatissa pystyttiin hoitamaan monenlaisia Kela-asioita, ja asiakkaat olivat saamaansa palveluun erittäin tyytyväisiä.

OmaKelan uusi liitepalvelu valmistui, ja verkkohakemusten uudistustyö eteni vauhdilla. Asiakkaiden käyttöön valmistui useampia uusia verkkohakemuksia. Uuden koulumatkatukihakemuksen teknisessä toteutuksessa otettiin harppauksia, kun hakemukseen kytkettiin mukaan uudella tavalla muita toimijoita. Myös muissa EU-maissa asuvien palvelua parannettiin, ja he voivat eIDAS-tunnistautuneina toimittaa Kelaan tarvittavia hakemuksia ja liitteitä. Asiakas voi yhä useammassa etuudessa luopua kokonaan paperipostista. Kehitimme sähköpostiin liittyviä prosesseja robotiikan avulla. Yhteistyökumppaneita ja työnantaja-asiakkaita ohjattiin liitteiden toimittamisessa entistä vahvemmin suojatun sähköpostin käyttöön.

Kelan sosiaalisen median linjaukset valmistuivat loppuvuonna 2023. Linjaukset määrittelevät, miksi ja miten Kela näkyy ja kuuluu somessa. Monipuolista asiakaspalvelua kehitettiin Facebookissa, Instagramissa ja Jodelissa.

Vuoden alussa Kela aloitti Jodelissa valtakunnalliset AskMeAnything-tunnit, joita on järjestetty muutaman kuukauden välein. Vastasimme somessa vuoden aikana 10 800 yksityisviestiin.

Kela huomioi saamenkielisten palvelujen kehittämisessä saamelaisväestön kielelliset ja kulttuuriset erityistarpeet. Vuonna 2023 kehittämistyötä jatkettiin yhdessä kumppaneiden kanssa sekä Kelassa että eri viranomaisten yhteisessä Mii Ovttas -verkostossa. Kelan toiminta perustuu lakiin ja saamelaiskäräjien kanssa solmitun yhteistyösopimuksen kirjauksiin. Vuoden aikana kehitimme Kelan saamenkielisiä palveluita koskevaa tilastointia ja raportointia.

Kela kehitti vuonna 2023 erityisesti digituen osaamista. Yhteistyössä Finanssialan järjestöjen ja pankkien kanssa kehitimme mm. tiliotteisiin liittyvää digituen viestintää. Olimme myös mukana kouluttamassa digitukijoita yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Palvelupisteiden ja puhelinpalvelun asiointimäärät kasvoivat hiukan

Kela palvelee 128:ssa palvelupisteessä. Samoissa tiloissa kumppanien kanssa toimitaan näistä noin 60 pisteessä.

Kela on mukana valtion palvelu- ja toimitilaverkkouudistuksessa, jonka tavoitteena on koota käyntiasiointia julkisen hallinnon yhteisiin asiakaspalvelupisteisiin ja tiivistää valtionhallinnon toimitilaverkkoa. Kesällä 2023 aukesivat julkisen hallinnon yhteiset palvelupisteet Lahdessa ja Lappeenrannassa.

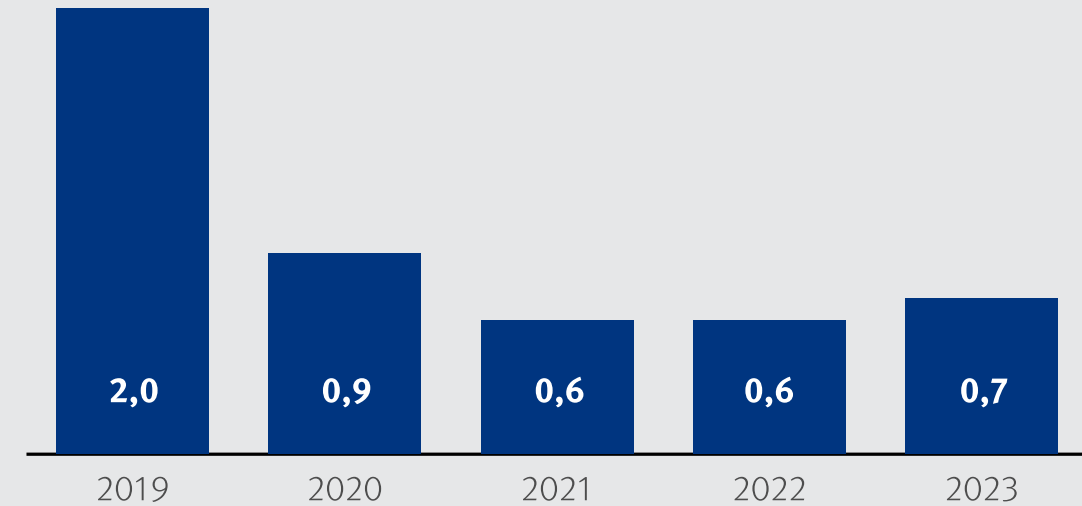
Paikkakunnilla, joilla palvelupiste suljettiin vähäisen asiointimäärän takia, palvelu turvattiin esimerkiksi yhteistyössä kuntien kanssa tai etäpalvelulla. Kela-asioita oli mahdollista hoitaa 182:ssa yhteistyökumppanin toimipisteessä. Näitä olivat esimerkiksi asiointipisteet, Ohjaamot, palvelukeskukset ja Lapin Virtu-pisteet.

Palvelupisteiden asiakasmäärät ja puhelinasiointien määrä nousivat hieman edellisestä vuodesta. Vuonna 2023 palvelupisteissä asioitiin noin 0,7 miljoonaa kertaa, joista 12,3% ajanvarauksella. Puhelinpalvelussa asioitiin noin 2,3 miljoonaa kertaa. Jotta asiakkaiden ei tarvitse jonottaa, puheluista hoidetaan suuri osa takaisinsoittopalvelun kautta. Vuonna 2023 takaisinsoittona hoidettiin 60 % puheluista. Puhelinajanvarauksen kautta hoidettiin 85 000 puhelua.

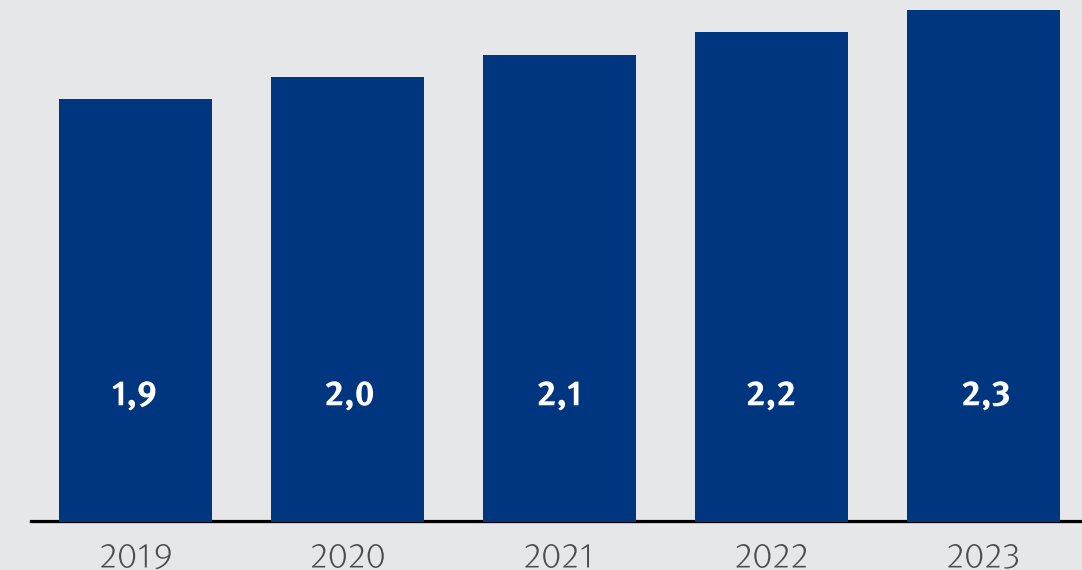
Vuonna 2023 henkilöasiakkaiden käyntejä Kelan verkkosivuilla oli 58,5 miljoonaa, ja asiakkaat asioivat tunnistauneina OmaKelassa 38,3 miljoonaa kertaa. OmaKannassa henkilöasiakkaiden asiointeja oli 35,4 miljoonaa. Kela lähetti vuoden aikana myös 12,4 miljoonaa kirjettä, ja suorakorvauksella asiakkaiden asioita hoidettiin 36,5 miljoonaa kertaa.

Kelassa seurataan säännöllisesti asiakkaiden tyytyväisyyttä palveluihin. Asiakkaat ovat olleet tyytyväisiä Kelan henkilökohtaiseen palveluun. Palvelupisteiden asiakkaat antoivat asteikolla 0–10 arvosanaksi keskimäärin 9,0. Kelan puhelinpalvelun arvosanan keskiarvoksi muodostui 8,9. Myös puhelinajanvarauksen tyytyväisyys oli hyvä, 8,9. Sähköisen asiointipalvelu OmaKelan saamien arvioiden keskiarvo oli 7,3 ja Kela.fi-sivuston 6,2. Asiakkaan tyytyväisyys Kela-asioden hoitoon kokonaisuutena päätöksen saamisen jälkeen oli 7,5.

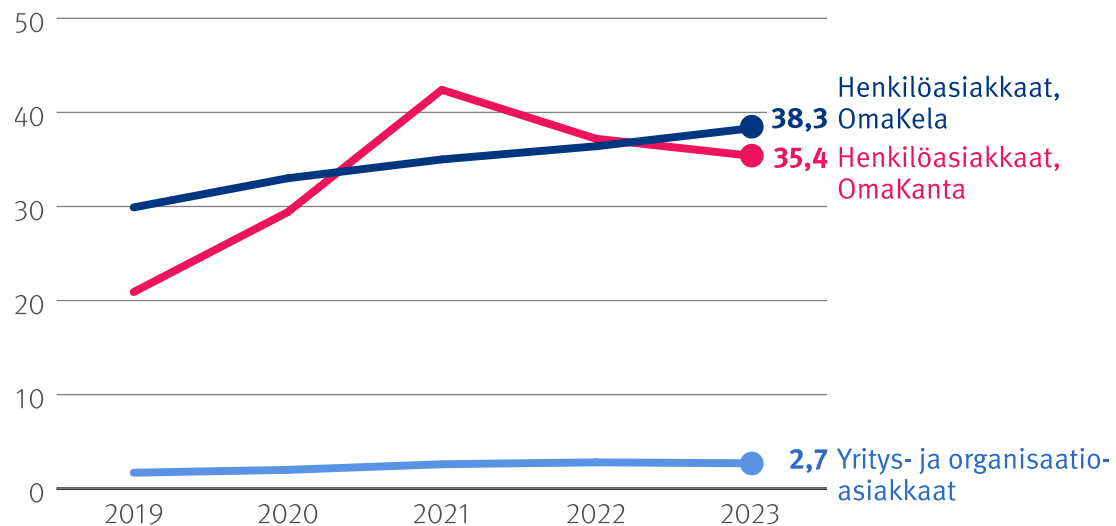
Toimistoasioinnit, miljoonaa

Vastatut puhelut, miljoonaa

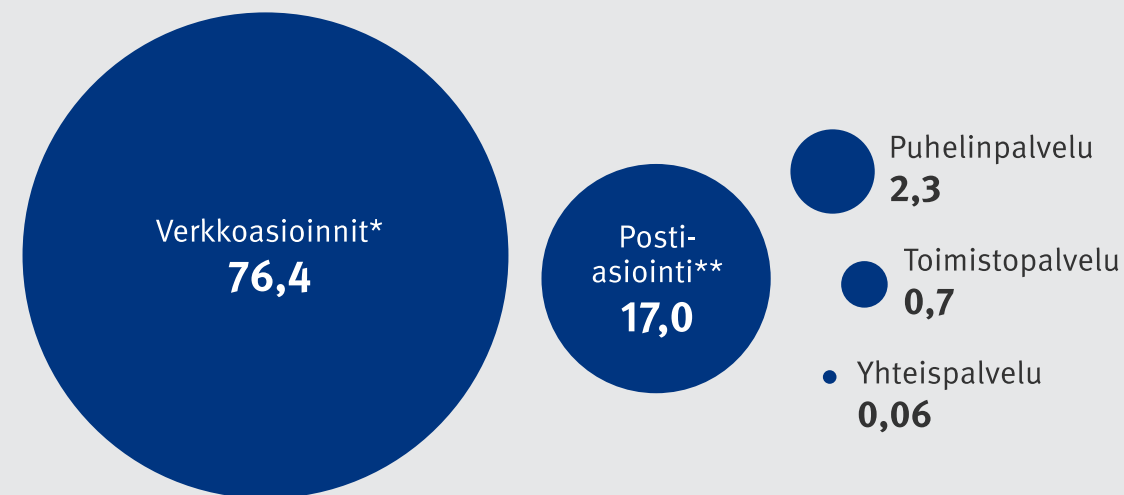

Verkkoasioinnit*, miljoonaa

*Verkkopalveluihin tehtyjen tunnistettujen kirjautumisten määrä.

Eri palvelukanavien käyttö vuonna 2023, miljoonaa

*Tunnistautumiset: henkilöasiakkaat, OmaKela (38,3 milj.); henkilöasiakkaat, OmaKanta (35,4 milj.) ja yritys- ja organisaatioasiakkaat (2,7 milj.).

**Kelan lähettämät kirjeet (12,4 milj.) ja Kelaan saapuneet skannatut ja muut asiakirjat (4,6 milj.)

Koronan vaikutus etuustoimintaan hiipui

Tartuntatautipäivärahan saamisen edellytyksiä keventänyt väliaikainen lakimuutos päättyi vuoden 2023 alussa. Tartuntatautipäivärahan myöntämisen edellytyksenä oli vuoden alusta lukien tartuntataudeista vastaavan lääkärin päätös henkilön eristämisestä, karanteenista tai työstä poissaolosta Covid-19-taudin vuoksi.

30.6.2023 voimaan tulleen asetusmuutoksen johdosta Covid-19-tautia ei luokiteltu enää yleisvaaralliseksi vaan valvottavaksi tartuntataudiksi. Asetusmuutoksen vuoksi tartuntatautipäivärahaa oli mahdollista myöntää koronataudin vuoksi vain tietyille työntekijäryhmille. Sairastuneilla oli kuitenkin yhä mahdollisuus saada sairausvakuutuslain nojalla määräytyvää sairauspäivärahaa.

Sairaanhoidon korvauksia koskevia väliaikaisia lainmuutoksia jatkettiin 30.6.2023 saakka. Heinäkuun 2023 alusta lukien koronatesteistä ja koronarokotuksesta tai näitä koskevista matkoista ei enää maksettu korvauksia.

Ukrainan sota näkyi etuuskäsittelyssä ja asiakaspalvelussa

4.3.2022 aktivoitu tilapäisen suojelun direktiivi on tämänhetkisin päätöksin voimassa 4.3.2025 asti. Kelan

etuuksien saaminen edellyttää tilapäistä suojelua saavilta henkilöiltä vakinaista maassa asumista tai työntekoa niin, että ansiotuloraja täyttyy. Maaliskuusta 2023 lukien Suomeen tulleille tilapäistä suojelua saaville alkoi syntyä asumisen perusteella oikeus Kelan etuuksiin.

Kelassa varauduttiin monin tavoin asiakkaiden siirtymiseen vastaanottokeskuksien palveluiden piiristä uusien kotikuntiansa palveluiden ja Kelan etuuksien piiriin. Pyrimme varmistamaan, että asiakkaat saisivat mahdollisimman sujuvasti heille kuuluvat etuudet ja palvelut. Ukrainan sotaa paenneille viestittiin sekä ukrainan että venäjän kielellä ja tehtiin kaksi ukrainankielistä videotallennetta etuuksien hakemisesta. Useiden etuuksien hakemuksia käännettiin sekä ukrainan että venäjän kielelle. Kelassa luotiin myös uusi yhdistelmälomake, jolla tilapäistä suojelua saava henkilö voi hakea oikeutta asumisperusteisiin etuuksiin, Kela-korttia ja lapsilisää.

Teimme tiivistä yhteistyötä paikallisesti ja valtakunnallisesti mm. vastaanottokeskusten, Maahanmuuttoviraston sekä sisäministeriön organisoiman koordinaatioryhmän kautta. Viestintää tehtiin yhdessä kumppaneiden kanssa mutta myös kumppaneille mm. suuren suosion saaneiden webinaarien muodossa. Kelassa tehtiin ukrainalaisten tilanteeseen liittyen yhteistyötä myös muiden EU-maiden kanssa.

Ukrainalaisia asiakkaita siirtyi Kelan etuuksien piiriin ennakoitua vähemmän ja tasaisemmin, ja siirtymä jatkui koko vuoden. Keväälle 2023 ennakoitu ruuhkahuippu ei koskaan toteutunut. Asiakasyhteydenottojen määrä kuitenkin kasvoi erityisesti syksyn aikana. Asumistuen hakemusmäärät vakiintuivat noin 60–80 hakemukseen päivässä. Perustoimeentulotuen hakemusmäärät nousivat loppuvuotta kohti hieman siten, että hakemuksia tuli päivittäin vähintään 250, välillä jopa yli 300. Vakuuttamiskorvausten puolella hakemusten määrä alkoi vuoden loppua kohden jo laskea hienoisesti.

Energiakriisi, inflaatio ja väliaikaiseen sähkötukeen valmistautuminen

Vuoden 2023 alusta astui voimaan laki väliaikaisesta sähkötuesta. Sähkötukea maksettiin pienituloisille kotitalouksille suuriin sähkölaskuihin, jotka olivat syntyneet tammi-huhtikuussa 2023. Etuus sovitettiin yhteen verottajan myöntämän sähkövähennyksen kanssa siten, että molempia tukia ei ollut mahdollista saada. Tämän varmistamiseksi Kela ilmoittaa vuonna 2024 verottajalle sähkötuen saajat, jotta tieto voidaan huomioida lopullisissa verotuspäätöksissä vuodelle 2023.

Väliaikaisen sähkötuen järjestelmätyö, koulutukset ja määräaikaisen henkilöstön rekrytointi sujuivat suunnitelmien mukaisesti. Koska energiakriisi jäi mm. leudon ja tuulisen

talven ja Olkiluoto 3:n valmistumisen johdosta ennakoitua selvästi pienemmäksi, myös väliaikaisen sähkötuen kysyntä oli huomattavasti pienempää kuin mihin alun perin varauduttiin. Myös muihin etuuksiin tehdyt energiakriisiin varautumiseen liittyvät muutokset saattoivat lieventää omalta osaltaan tarvetta väliaikaiselle sähkötuelle. Marraskuun 2023 loppuun mennessä sähkötuesta oli annettu noin 6 000 ratkaisua. Sähkötuen hakuaika päättyi 31.12.2023.

Energiakriisin vuoksi perustoimeentulotuen käsittelyssä otettiin huomioon kohonneet asumiskustannukset.

Vuodelle 2023 Kelan etuuksiin tuli myös seuraavia väliaikaisia korotuksia: lapsilisän yksinhuoltajakorotuksen korotus, työttömyysturvan lapsikorotuksen korotus, opintorahan huoltajakorotuksen korotus ja toimeentulotuen alle 18-vuotiaan lapsen perusosan korotus. Yksityisen hoidon tuen hoitolisään tuli 1.3.2023 alkaen pysyvä korotus ja opintotuen tuloarvoja korotettiin vuoden 2023 alusta 50 prosentilla vuoden 2021 tasosta. Lääkekustannusten vuosiomavastuuseen ei tehty vuodelle 2023 korotusta.

Energiakriisi ei lisännyt vuonna 2023 perustoimeentulotuen saajien määrää. Perustoimeentulotuen käsittelyssä

otettiin huomioon kohonneet asumiskustannukset. Jos asiakkaan taloussähkö- tai lämmitysmenot olivat suuret korkean energian hinnan vuoksi ja kulutuksen määrä oli laskun perusteella tavanomaista, kustannukset huomioitiin kokonaisuudessaan. Perustoimeentulotuesta käytettiin edelleen laajempaa harkintaa asumismenojen huomiointissa, sillä energiakriisi on nostanut myös esimerkiksi vuokria ja vastikkeita.

Toimeentulotuen lakimuutos tuli voimaan 1.1.2023 alkaen. Lainmuutoksen tavoitteena oli parantaa erityisesti sosiaalihuollon ja haavoittuvassa asemassa olevien asiakkaiden asemaa toimeentulotuen hakijoina sekä selkeyttää lainsäädäntöä ja viranomaisten vastuita. Lainmuutoksessa säädettiin mm. Kelan ja hyvinvointialueiden yhteistyöstä ja asioinnin saavutettavuudesta. Valtakunnallinen toimeentulotuen neuvottelukunta ja alueelliset neuvottelukunnat aloittivat toimintansa vuonna 2023.

Biologisten lääkkeiden ja biosimilaarien määräämisen ohjaus ja valvonta

Lääkekorvauskustannusten kasvun hillitsemiseksi lääkkeen määrääjän on pitänyt 1.1.2023 alkaen valita kaupan olevista keskenään vertailukelpoisista ja vaihtoehtoisista biologisista lääkkeistä ja biosimilaareista hinnaltaan määräämishetkellä edullisin valmiste. Jos lääkkeen määrääjä

määrää kalliimman lääkkeen, tulee lääkevalmisteen valinta perustella reseptille kirjoitettavalla potilaskohtaisella lääketieteellisellä tai hoidollisella syyllä.

Kelalle on annettu laissa tehtäväksi ohjata ja valvoa tämän veloitteen noudattamista. Kyseessä on ensimmäisen kerta, kun lääkkeenmääräämiskäytäntöön vaikutetaan lain tasolla, ja toimeenpano edellytti myös Kelassa uusien toimintamallien käyttöönottoa.

Kela pyrkii vaikuttamaan lääkkeenmääräämiskäytäntöön ensisijaisesti ohjauksen keinoin. Ensimmäiset valvonnasta saadut havainnot osoittavat säästöjen toteutumisen mahdollisuuden. Kela näkeekin tämän uuden valvontatehtävän tukevan rationaalista lääkkeenmääräämiskäytäntöä ja säästävän sekä yhteiskunnan että potilaan kustannuksia.

Kelan ja hyvinvointialueiden välinen yhteistyö

Hyvinvointialueet aloittivat toimintansa 1.1.2023. Kelan tehtävät liittyvät tiiviisti hyvinvointialueiden vastuulle kuuluviin sosiaali- ja terveystalouteen, ja siksi Kelan ja hyvinvointialueiden välinen yhteistyö on tärkeää.

Erityisen merkittävää Kelan ja hyvinvointialueen monialainen yhteistyö on niiden asiakkaiden kohdalla, jotka tarvitsevat paljon neuvontaa, tukea ja palveluita. Huolellisen valmistautumisen ja tiiviin yhteistyön ansiosta

vuodenvaihteen muutos onnistui erinomaisesti, ja yhteisten asiakkaiden asioiden hoitaminen varmistettiin sekä muutoksessa että sen jälkeen.

Digitalisaation hyödyt käyttöön

Toukokuussa astui voimaan uusi kansallinen sääntely automaattisista päätöksistä. Sääntely mahdollisti Kelaalle automaattisen päätöksenteon, mutta toi myös uusia velvoitteita.

Vuonna 2023 henkilöasiakkaiden mahdollisuus valita paperiton asiointi laajentui lähes kaikkiin tilanteisiin.

Kelassa otettiin käyttöön uusia etuuskäsittelyä nopeuttavia automaattiprosesseja sairauspäivärahassa ja opintoetuuksissa. Etuuskäsittelyyn liittyviä ohjelmistorobotteja vietiin tuotantoon vuoden 2023 aikana 9 kappaletta. Suurin osa on yksittäisiä pienehköjen tehtävien automatisointeja, mutta mukana on myös esimerkiksi kuntoutusetuuden tilitysten verkkolaskutuksen mahdollistaminen sekä Nuotti-palveluntuottajahankinnassa avustaminen. Kokonaisuutena kaikki ajossa olleet ohjelmistorobotit tuottivat vuonna

2023 hyötyä yhteensä 26 henkilötyövuoden työmäärän eli yli 2 milj. euroa.

Tekoälyä hyödynnetään saapuvien asiakirjojen käsittelyssä. Tekoälyteknologia tutkii asiakkaan sähköisen asioinnin kautta lähettämiä toimeentulotuen liitteitä ja nimeää niitä tarvittaessa uudelleen. Vuoden 2023 aikana nimettiin uudelleen jo noin miljoona asiakirjaa, mikä on säästänyt noin 7 henkilötyövuoden verran työaikaa eli yli puoli miljoonaa euroa. Asiakirjojen nimeäminen oikein parantaa myös ratkaisutyön laatua.

Vuoden 2023 aikana henkilöasiakkaiden mahdollisuus valita paperiton asiointi on laajentunut lähes kaikkiin tilanteisiin. Vuoden lopussa sähköisen toimitustavan on valinnut noin 500 000 Kelan asiakasta, ja pelkästään sähköisesti toimitettujen asiakirjojen osuus on noin 20 %. Vuoden aikana sähköisellä toimitustavalla saavutettiin 1,5 miljoonan euron säästöt postituskuluissa. Vuoden loppupuolella Kela panosti paperittoman päätöksen kampanjointiin.

Uudistuksia toisen asteen opiskelijoiden opintoetuuksien toimeenpanossa

Koulumatkatukilain muutos tuli voimaan 1.8.2023. Muutos mahdollisti koulumatkatuen hakemisen OmaKelassa. Opiskelijat ottivat muutoksen innolla vastaan, koska yli 92 %

haki koulumatkatukea uudella sähköisellä hakemuksella. Koulumatkatuen sähköinen hakemus mahdollisti myös sen, että opiskelija voi ostaa tuetun matkalipun lipunmyyjän tarjoamasta verkkokaupasta. Aikaisemmin matkalippu piti ostaa palvelupisteestä.

Toisen asteen opiskelijoiden opintojen edistymisen seuranta toteutettiin syksyllä 2023 ensimmäistä kertaa ohjelmallisesti. Kela lähetti noin 6 000 opiskelijalle selvityspyyntökirjeen opintojen edistymättömyydestä. Kela hyödyntää toisen asteen opiskelijoiden seurannassa Opetushallituksen Koski-tietovarannon tietoja.

Kela otti yhteyttä eläkeläisiin kansaneläkkeiden hakemisesta ja eläkkeensaajan asumistuen tarkistamisesta

Kela on jo vuosia selvittänyt säännöllisesti, kuinka monelta pientä työeläkettä saavalta eläkeläiseltä on jäänyt hakematta heille kuuluva kansaneläke. Myös vuonna 2023 tehtiin tällainen selvitys. Kelasta otettiin yhteyttä näihin asiakkaisiin henkilökohtaisesti, jotta he voisivat halutessaan hakea kansaneläkettä. Näin pyritään varmistamaan, että Kelan asiakkaat saavat heille kuuluvan kansaneläkkeen vaivattomasti ja luotettavasti – kullekin sopivalla asiointitavalla.

Vuodelle 2023 valtioneuvoston asetuksella määriteltyjä eläkkeensaajan asumistuen lämmitysnormeja korotettiin tavallista enemmän sähkön hinnan nousun vuoksi. Kela pyrki kevään aikana varmistamaan, että kaikki ne tuensaajat, joille lämmitysnormien suurenemisen vuoksi tulisi korotus asumistukeen, saivat sen vuoden alusta. Tämä tehtiin selvittämällä ne eläkkeensaajan asumistukea saavat asiakkaat, joiden asumistukeen tuli lämmitysnormin korotuksen vuoksi tarkistusperuste, mutta joiden asumistukea ei oltu vielä tarkistettu vuoden alusta. Näihin asiakkaisiin oltiin yhteydessä tarkistushakemuksen saamiseksi.

Kela valmistautuu TE2024- ja KOTO2024-uudistuksiin

TE2024-uudistuksen tavoitteena on luoda palvelurakenne, joka edistää parhaalla mahdollisella tavalla työntekijöiden nopeaa työllistymistä ja lisää työ- ja elinkeinopalvelujen tuottavuutta, saatavuutta, vaikuttavuutta ja monipuolisuutta. Siirron yhteydessä kunnille luodaan rahoitusmalli, joka kannustaa niitä kehittämään toimintaansa työllisyyttä edistävänä siten, että uudistuksella saavutettaisiin 7 000–10 000 lisätyöllistä. Palvelujen järjestämisvastuu siirtyy kunnille 1.1.2025.

KOTO2024-uudistusta koskeva hallituksen esitys sisältää kotoutumislain kokonaisuudistuksen ja työvoimapalvelu-uudistuksen yhteensovittamisen. Lakiesityksessä ehdotetaan tarvittavia muutoksia mm. kotoutumislakiin, henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annettuun lakiin, kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annettuun lakiin ja työttömyysturvalakiin.

Kelassa TE2024- ja KOTO2024-valmistelu alkoi marraskuussa ohjausryhmän perustamisella. Tulevien työllisyysalueiden lopullinen lukumäärä varmistuu vuoden 2024 alussa kuten myös lainsäädäntömuutosten sisältö.

Tiedon liikkuvuus ja digitalisaatio

Monialaisessa asiakasyhteistyössä asiakkaalta tarvitaan yleensä suostumus tietojen vaihtamiseen. Vuoden 2023 alussa luotiin Kelan ja kumppaneiden yhteisiin tarpeisiin uusi, monikäyttöinen suostumuslomake (lomaketunnus Y 100). Kela julkisti lomakkeen yhdessä Hyvil Oy:n kanssa. Lomakkeen käytön tueksi luotiin myös ohjeistus ja prosessikuvaus. Lomake ja sen käyttöä koskeva ohjeistus on saatavilla Kelan verkkosivuilla. Yleinen suostumuslomake korvaa useimmat aikaisemmin käytössä olleet suostumuslomakkeet.

Kela osallistui valtiovarainministeriön asettaman Digitalisaation edistämisen ohjelman (Digiohjelma) työhön kartoittamalla digitalisaatioon liittyviä, julkista hallintoa koskevia, säädöksiä ja niihin liittyviä ongelmia. Digiohjelman loppuraportissa tuotettuja toimenpite-ehdotuksia voidaan käyttää digitaalista asiointia kehittävien hankekokonaisuuksien suunnittelussa ja mahdollisista tulevista lainvalmisteluhankkeista päättämisessä.

Sosiaaliturvakomitea julkaisi välimietintönsä maaliskuussa 2023. Osana sitä esitettiin merkittäviä digitalisaation edistämisen tavoitteita sekä rakenteiden että konkreettisten digiratkaisujen kehittämiseksi. Kelassa osallistuttiin aktiivisesti sosiaaliturvakomitean digitalisaatiotyöhön sekä sosiaaliturvan strategisen digitaalisen vision konkretisointiin STM:n johdolla.

Toukokuussa 2023 astui voimaan uusi automaatiota koskeva kansallinen sääntely. Kelassa luotiin vuoden 2023 kuluessa toimintamalli uuden lainsäädännön vaatimusten täyttämiseksi siirtymäajan kuluessa. Automaattisten ratkaisujen käyttöönottoon luotiin lain vaatimukset täyttävä käyttöönottomenettely.

Kehitystyö etuusväärinkäytösten ehkäisemiseksi eteni

Luottamus henkilöasiakkaisiin on Kelalle tärkeä strateginen tavoite, ja etsimme jatkuvasti ratkaisuja Kela-asioinnin keventämiseksi ja esimerkiksi liitteiden toimittamisen vähentämiseksi. Samalla meidän on tärkeää kehittää sosiaaliturvan väärinkäytösten tunnistamista ja ennaltaehkäisyä.

Teemme väärinkäytösten ennaltaehkäisemiseksi jatkuvaa kehitystyötä. Hyödynnämme tässä muun muassa tietojärjestelmiä sekä uusia tekoälyyn ja koneoppimiseen liittyviä menetelmiä. Kelassa otettiin vuonna 2023 käyttöön koneellisen havainnoinnin tekniikoita, joilla parannettiin asiakkaiden tulojen ja omaisuuden havaitsemista asiakkaiden toimittamista tiliotteista.

Kelan etuuksia koskevat väärinkäytösepäilyt ovat pysyneet suhteellisen vähäisinä vuosina 2019–2023. Vuonna 2023 epäilyjä oli vajaat 1 300, ja niitä vastaava rahamäärä oli yhteensä noin 7,1 miljoonaa euroa. Ilmi tulleiden epäilyjen osuus kaikista maksetuista etuuksista oli 0,45 promillea.

Suurin osa väärinkäytösepäilyistä koski vuonna 2023 perustoimeentulotukea. Seuraavaksi eniten väärinkäytösepäilyjä oli työttömyysturvassa ja yleisessä asumistuessa.

Kelan etuuskulut

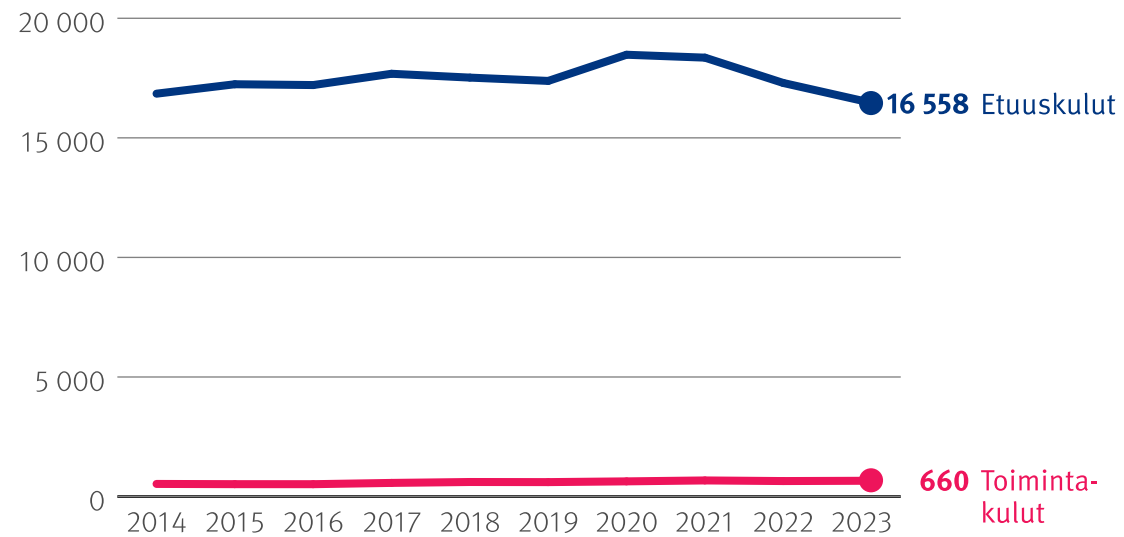
Kelan etuuskulut olivat yhteensä 16,6 mrd. euroa.
Ne suurenvat edellisvuodesta 1,8 %.

Kelan maksamat etuudet

	2023 milj. €	2022 milj. €	Muutos %
Eläke-etuudet	2 576,2	2 476,6	4,0
Vammaistuet	622,0	573,9	8,4
Sairausvakuutusetuudet	4 804,9	5 032,6	-4,5
Kuntoutus	785,4	713,2	10,1
Työttömyysetuudet	1 933,5	1 844,5	4,8
Lapsiperheiden etuudet ¹	1 819,0	1 914,6	-5,0
Opintoetuudet	766,0	652,0	17,5
Eläkkeensaajan asumistuki	679,2	650,2	4,5
Yleinen asumistuki	1 684,2	1 565,0	7,6
Perustoimeentulotuki	718,6	678,4	5,9
Opiskeluterveydenhuolto	87,9	84,6	4,0
Muut etuudet	81,0	84,0	-3,6
Menot yhteensä	16 558,0	16 269,7	1,8

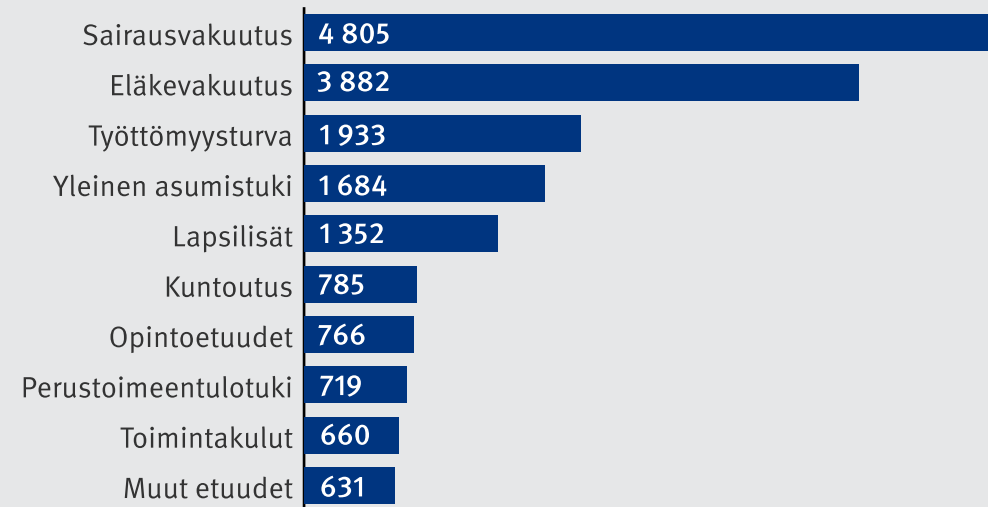
1 Vanhempainpäivärahat sisältyvät sairausvakuutusetuksiin.

Kelan etuudet ja toimintakulut 2014–2023, milj. euroa*

*Vuoden 2023 rahana.

Kelan kulujen jakautuminen 2023, milj. euroa*

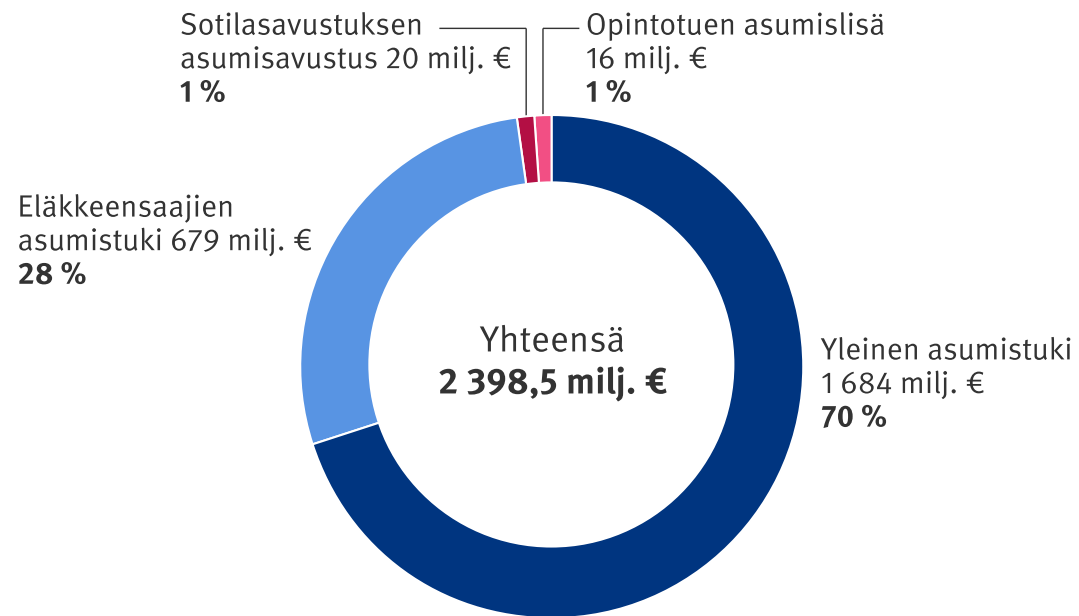

*Vuoden 2023 rahana.

Asumisen tuet

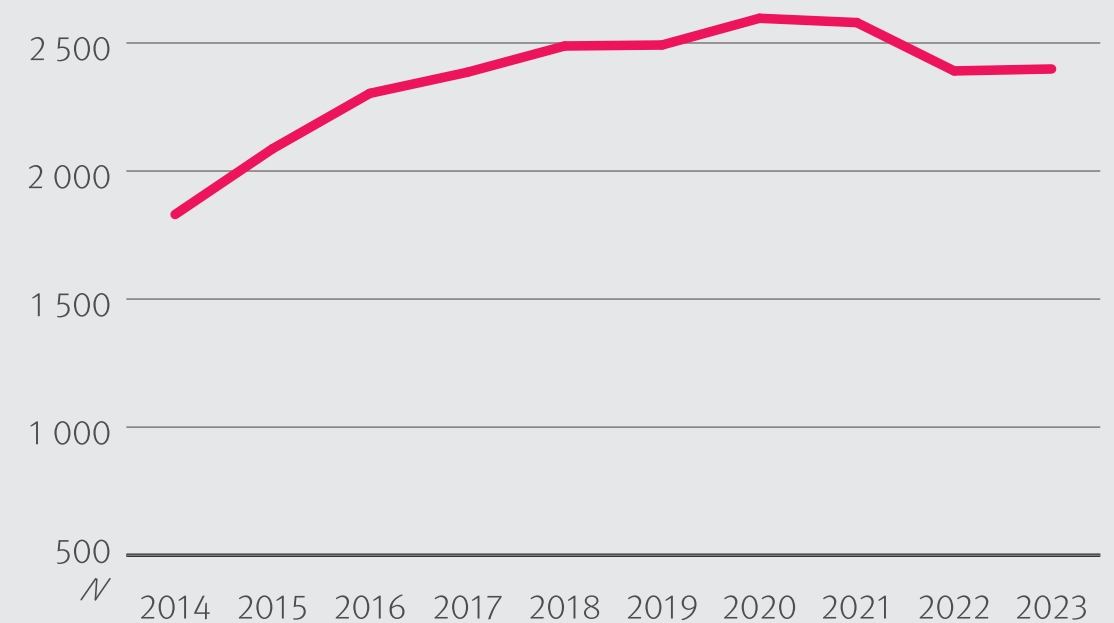
Kela maksoi vuonna 2023 asumistukia yhteensä 2 399 milj. euroa. Asumistukimenot pienenivät 0,3 % edellisvuodesta. Yleisen asumistuen menot olivat 1 684 milj. euroa. Kasvua edellisvuoteen oli 7,6 %. Yleistä asumistukea saavia ruokakuntia oli vuoden 2023 joulukuussa 404 662 eli 5,9 % enemmän kuin edellisvuoden joulukuussa.

Maksettujen asumistukien jakautuminen 2023, %

Eläkkeensaajan asumistukimenot olivat 679 milj. euroa. Menot kasvoivat vuoden aikana 4,5 % ja saajien määrä kasvoi 0,4 %.

Maksetut asumistuet 2014–2023, milj. euroa*

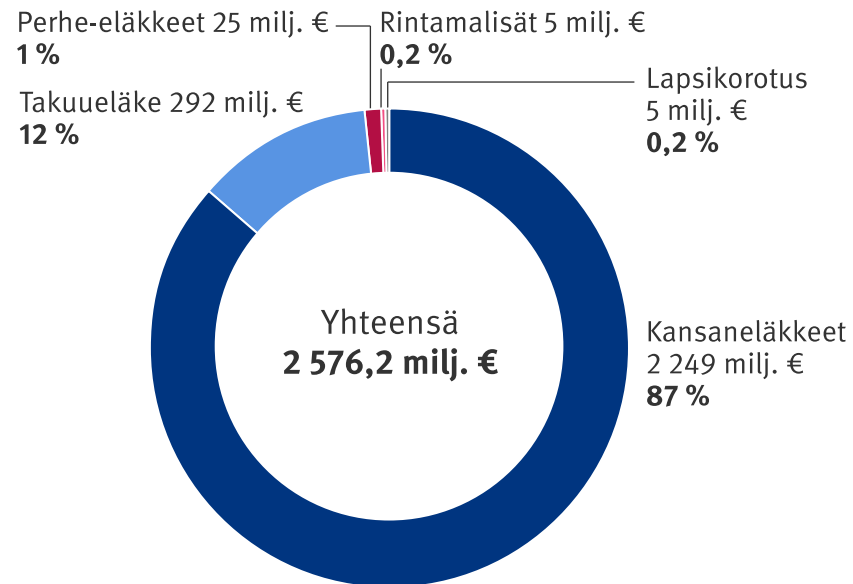
*Vuoden 2023 rahana.
Huom! Katkaistu asteikko.

Eläke-etuudet

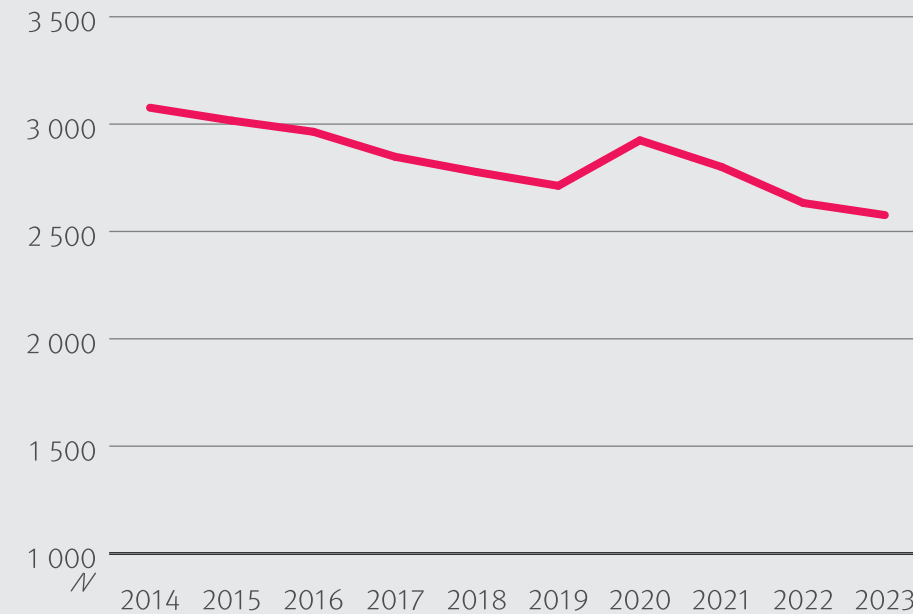
Vuonna 2023 Kelan eläke-etuuksia maksettiin 2 576 milj. euroa, mikä on 4,0 % enemmän kuin edellisenä vuonna.

Kelan eläke-etuuksien saajia oli vuoden päättyessä 576 900. Määrä väheni edellisvuodesta 1,2 %. Suhteellisesti eniten väheni rintamalisän saajien määrä.

Maksettujen eläke-etuuksien jakautuminen 2023, %

Maksetut eläke-etuudet 2014–2023, milj. euroa*

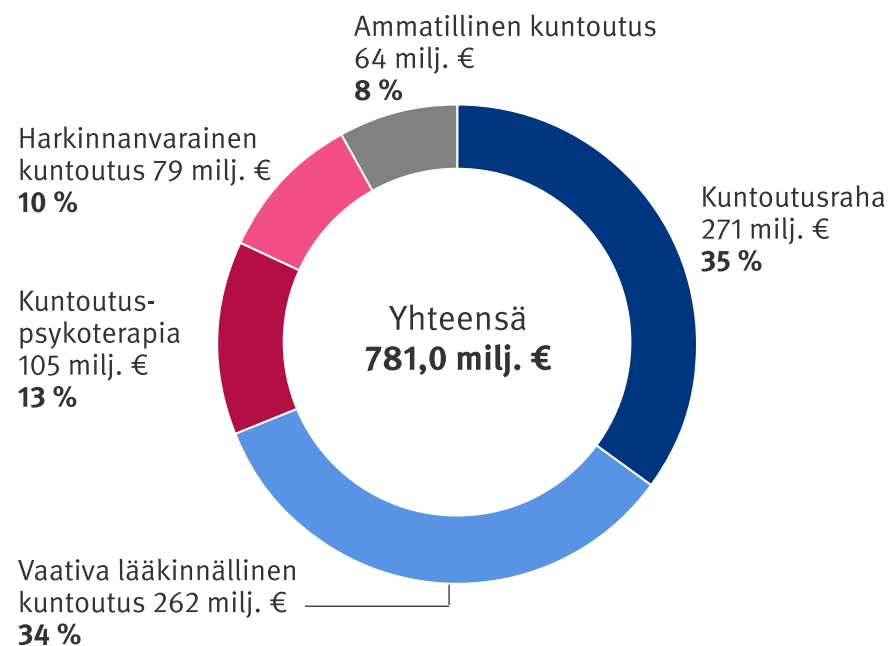

*Vuoden 2023 rahana.
Huom! Katkaistu asteikko.

Kuntoutusetuudet

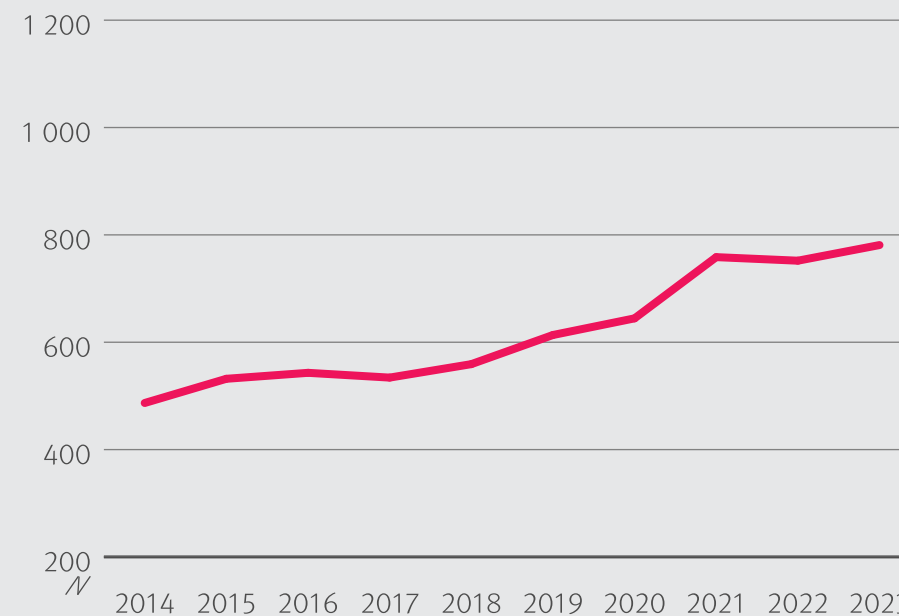
Kelan kuntoutuskulut olivat yhteensä 785 milj. euroa vuonna 2023, mikä oli 10,1 % enemmän kuin vuonna 2022. Kuntoutusetuuksia saaneiden henkilöiden lukumäärä (187 565) kasvoi 5,6 %. Kuntoutusrahamenot olivat 271 milj. euroa, mikä oli 11,7 % enemmän kuin edellisvuonna.

Maksettujen kuntoutusetuuksien jakautuminen 2023, %

Ammatillisen kuntoutuksen kuntoutuspalvelukustannukset olivat yhteensä 64 milj. euroa. Kustannukset kasvoivat 8,5 % vuodesta 2022. Vaativan lääkinällisen kuntoutuksen kuntoutuspalvelukustannukset olivat 262 milj. euroa, kuntoutuspsykoterapian 105 milj. euroa ja harkinnanvaraisen kuntoutuksen 79 milj. euroa.

Maksetut kuntoutusetuudet 2014–2023, milj. euroa*

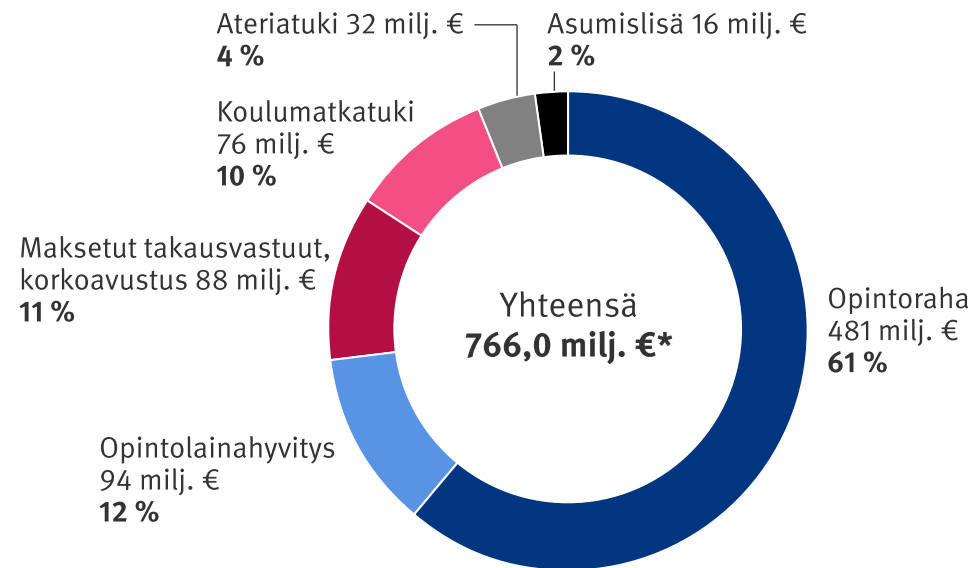

*Vuoden 2023 rahana.
Huom! Katkaistu asteikko.

Opintoetuedet

Kelan opintoetusmenot olivat yhteensä 766 milj. euroa vuonna 2023. Menot kasvoivat 17,5 % edellisestä vuodesta. Vuonna 2023 opiskelijoille maksettiin opintorahaa 481 milj. euroa ja asumislisää 16 milj. euroa. Opintorahamenot kasvoivat 5,8 % vuodesta 2022, kun taas asumislisämenot pysyivät ennallaan.

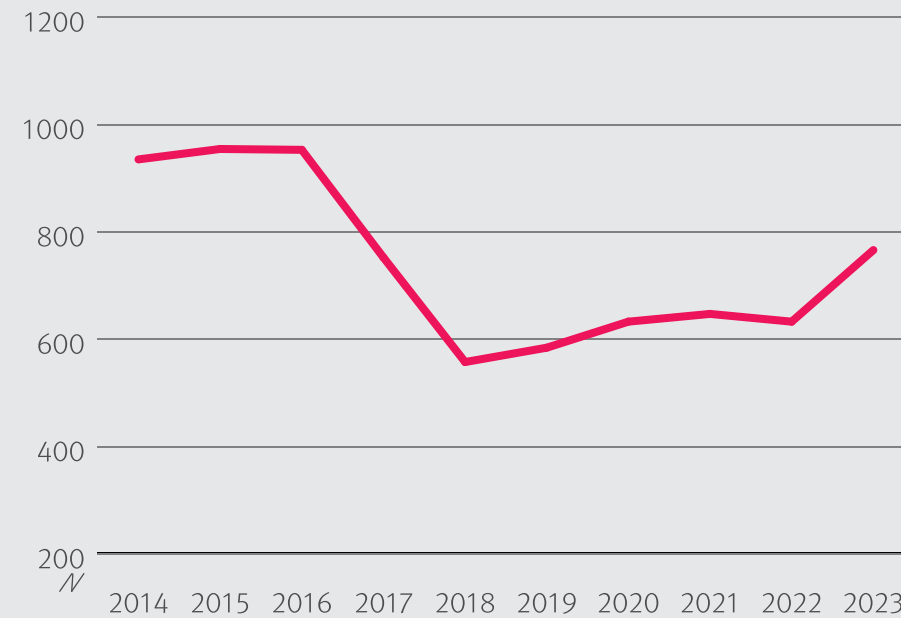
Maksettujen opintoetuuksien jakautuminen 2023, %

*Yhteissummasta on vähennetty takaisinperityt takausvastuusaatavat ja takaisinperittyyn opintotukeen lisätty korotus.

Opintolainahyvitystä maksettiin 94 milj. euroa, takausvastuita 85 milj. euroa ja korkea-kouluopiskelijoiden ateriatukea 32 milj. euroa. Koulumatkatukea maksettiin 76 milj. euroa.

Maksetut opintotuet 2014–2023, milj. euroa*

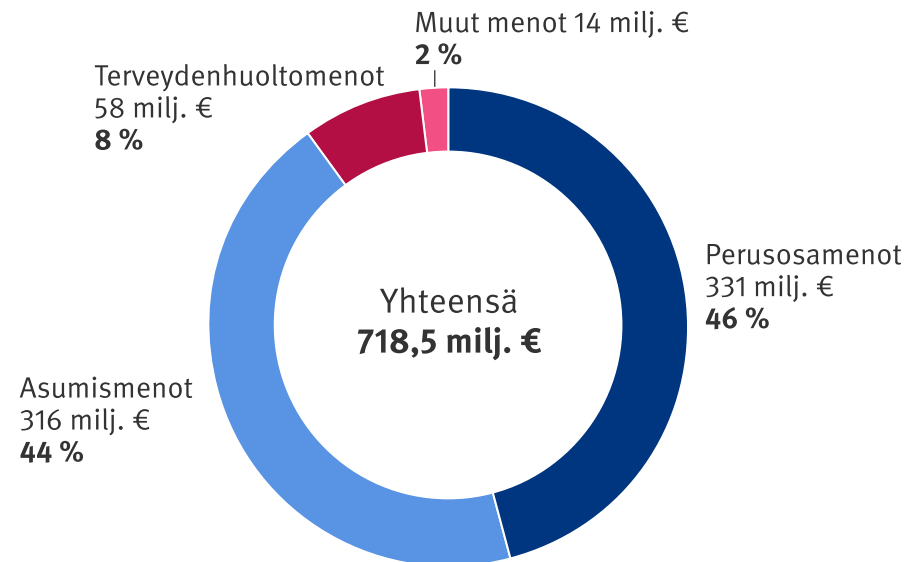

*Vuoden 2023 rahana.
Huom! Katkaistu asteikko.

Perustoimeentulotuki

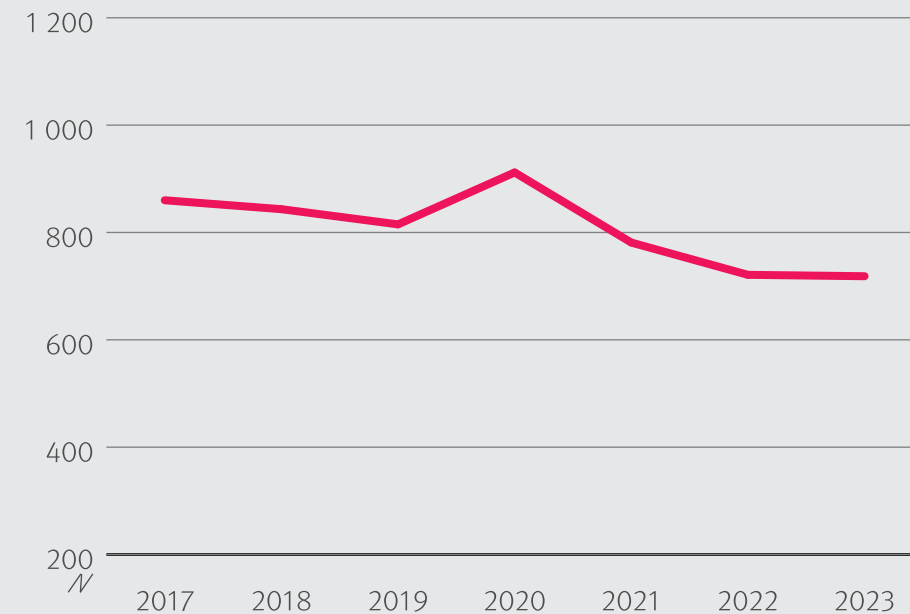
Kela maksoi perustoimeentulotukea 719 milj. euroa vuonna 2023. Summa on 5,9 % suurempi kuin edellisvuonna. Tukea sai vuoden aikana 250 493 kotitaloutta, joissa oli 355 464 henkilöä. Perustoimeentulotukea saavien kotitalouksien määrä väheni 0,6 % ja tukea saavien henkilöiden määrä säilyi ennallaan.

Perustoimeentulotuen menot vuonna 2023 ja tuen kohdentuminen eri menolajeihin, %

Perustoimeentulotukea sai vuoden aikana 6,3 % väestöstä. Tuen saaminen on yleisintä 18–24-vuotiaiden ikäryhmässä, josta 13,7 % sai perustoimeentulotukea.

Maksettu perustoimeentulotuki vuonna 2017–2023, milj. euroa*

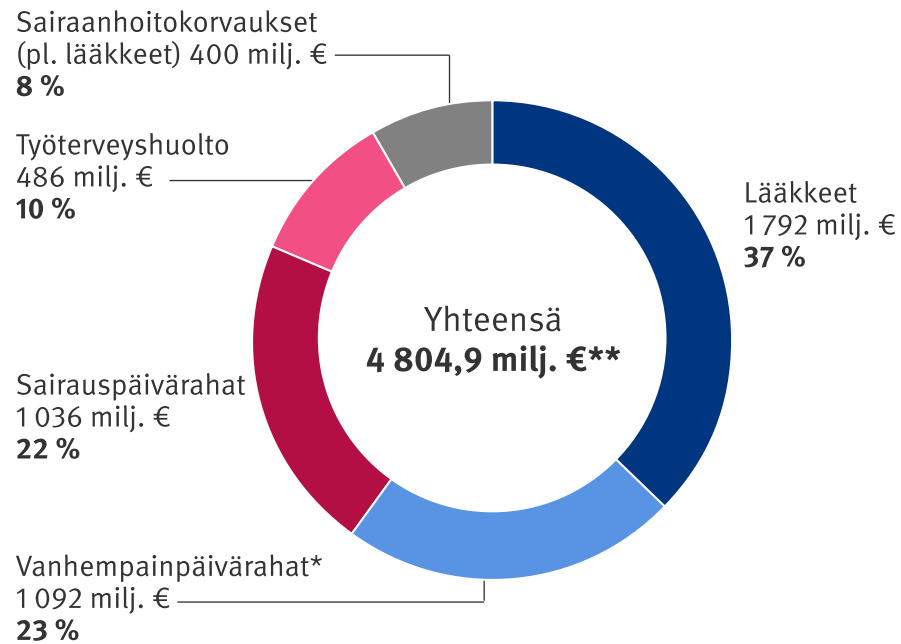
*Vuoden 2023 rahana. Perustoimeentulotuki siirtyi Kelaan vuonna 2017. Huom! Katkaistu asteikko.

Sairausvakuutusetuudet

Sairausvakuutusetuuksia maksettiin vuonna 2023 yhteensä 4 942 milj. euroa. Määrä on 4,2 % vähemmän kuin vuonna 2022. Etuuksia sai 3 905 052 henkilöä eli 70 % väestöstä.

Sairaanhoitokorvauksia maksettiin 2 185 milj. euroa, joista 1 792 milj. euroa kului lääkekorvauksiin. Lääkekorvausmenot kasvoivat 1,1 % edellisvuodesta.

Maksettujen sairausvakuutusetuuksien jakautuminen 2023, %

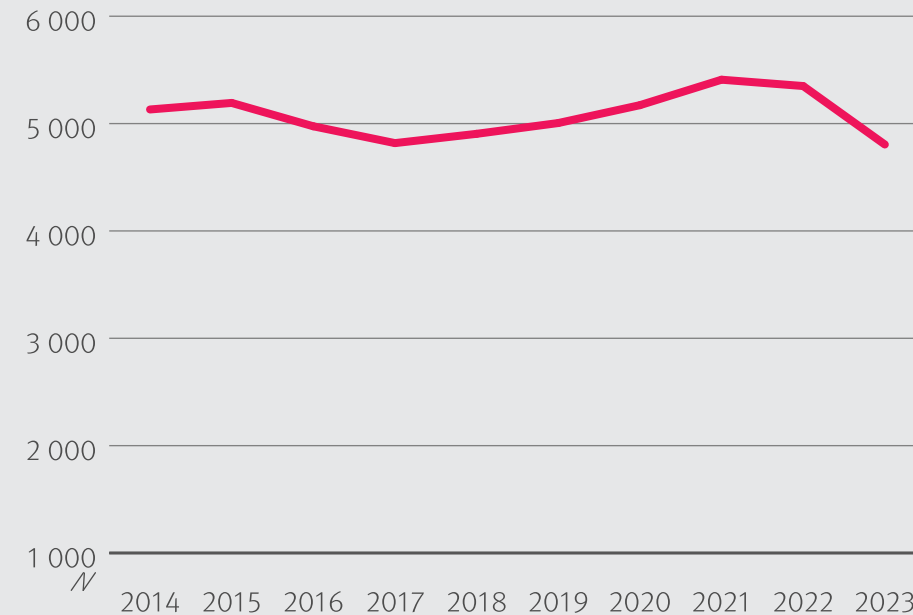

*Vanhempainpäivärahat sisältävät myös perhevapaakorvaukset ja vuosilomakustannusten korvaukset työnantajille.

**Erytishoitorahat sisältyvät yhteissummaan.

Sairausvakuutuksen päivärahoja maksettiin yhteensä 2 128 milj. euroa. Sairauspäivärahaa sai vuoden aikana 306 170 henkilöä ja heille maksettiin yhteensä 901 milj. euroa. Eniten kasvoivat osasairauspäivärahan etuusmenot (28 %). Osasairauspäivärahaa sai 33 855 henkilöä, mikä on lähes viidennes enemmän kuin edellisvuonna. Vanhempainpäivärahoja maksettiin 991 milj. euroa yhteensä 137 295 henkilölle.

Maksetut sairausvakuutusetuudet 2014–2023, milj. euroa*

*Vuoden 2023 rahana.
Huom! Katkaistu asteikko.

Sairausvakuutuskorvaukset 2022–2023

	2023 milj. €	2022 milj. €	Muutos-%
Kaikki¹	4 941,7	5 157,5	-4,2
Sairausvakuutuksen päivärahat ²	2 127,7	2 325,9	-8,5
Sairauspäiväraha	901,1	883,9	1,9
Osasairauspäiväraha	79,5	62,0	28,1
YEL-sairauspäiväraha	10,1	9,6	6,0
Tartuntatautipäiväraha	45,3	272,9	-83,4
Vanhempainpäivärahat ³	1 091,6	1 097,3	-0,5
Erityishoitoraha	6,0	6,0	-1,5
Sairaanhoidokorvaukset	2 185,2	2 262,4	-3,4
Lääkkeet ⁴	1 791,7	1 772,4	1,1
Peruskorvatut lääkkeet	349,5	333,5	4,8
Erityiskorvatut lääkkeet	1 167,9	1 181,7	-1,2
Alempi korvaus	477,1	457,5	4,3
Ylempi korvaus	690,8	724,2	-4,6
Lääkkeiden lisäkorvaukset	274,0	256,8	6,7
Yksityislääkärin palvelut	30,9	55,6	-44,5
Yksityiset hammashoitopalvelut ⁵	43,7	44,7	-2,2
Yksityinen tutkimus ja hoito	9,6	82,5	-88,4
Matkat ja sairaankuljetus ⁶	309,0	307,0	0,7
Muut etuudet (muun muassa työterveyshuolto)	475,0	427,4	11,1

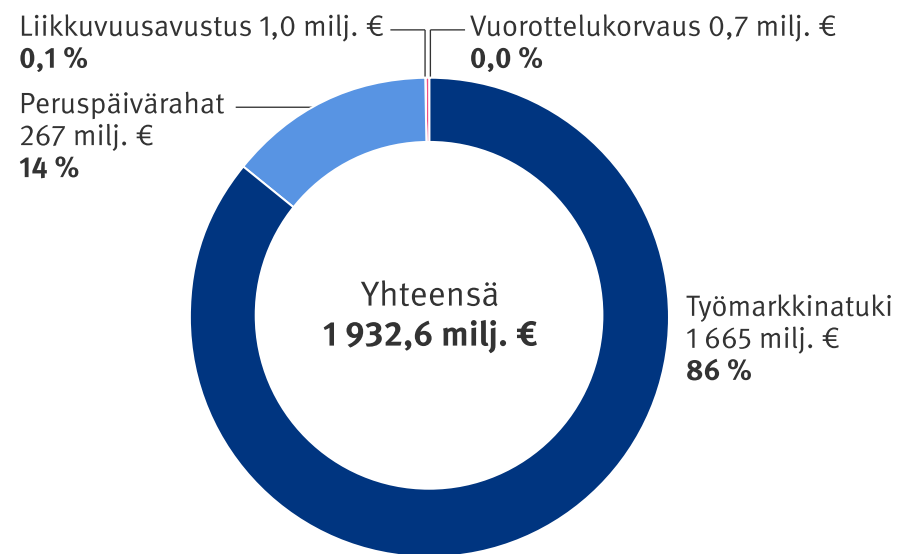
- 1 Sisältää sairauspäivärahasuoritukset Melalle 4,51 milj. euroa vuonna 2023.
- 2 Sisältää myös elimen tai kudoksen luovuttajalle maksetun luovutuspäivärahan.
- 3 Sisältää myös perhevapaakorvaukset ja vuosilomakustannusten korvaukset työnantajalle.
- 4 Sisältää myös korvaukset annosjakelupalkkioista.
- 5 Sisältää suuhygienistien palkkioista maksetut korvaukset.
- 6 Sisältää matkojen lisäkorvaukset.

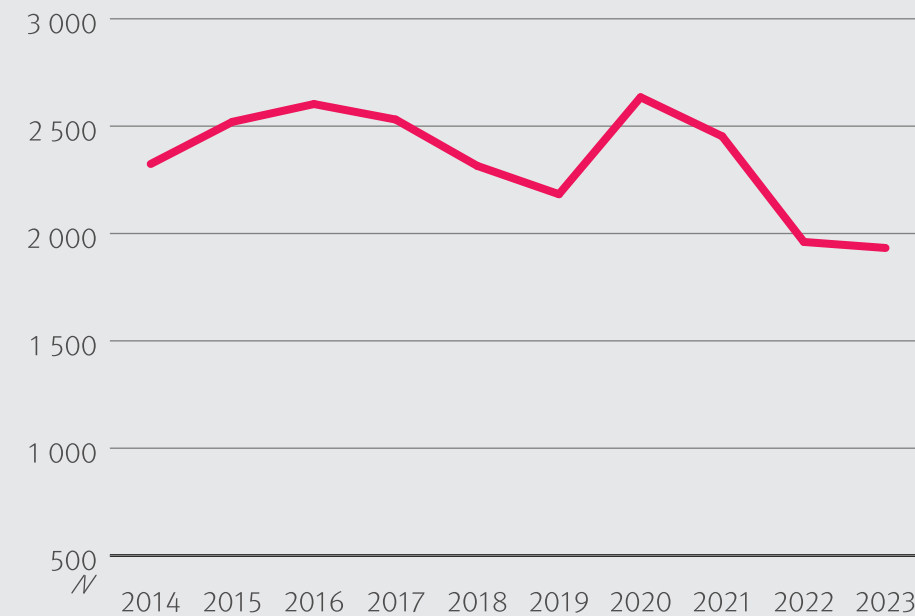
Työttömyysturva

Kela maksoi työttömyysturvaa 1 934 milj. euroa, mikä oli 4,8 % enemmän kuin edellisvuonna. Etuuksien saajia oli 294 673 eli 6,5 % vähemmän kuin edellisvuonna.

Maksettujen työttömyysetuuksien jakautuminen 2023, %

Maksetut työttömyysetuudet 2014–2023, milj. euroa*

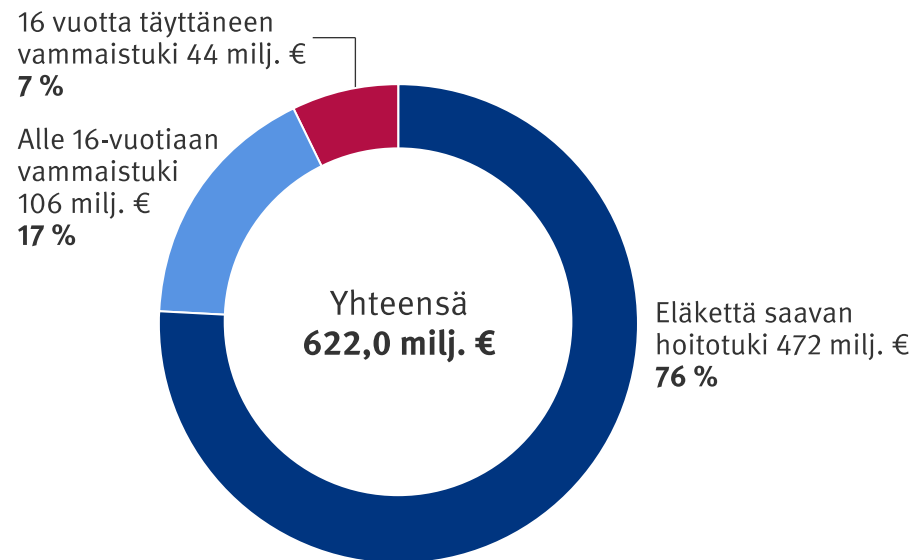

*Vuoden 2023 rahana.
Huom! Katkaistu asteikko.

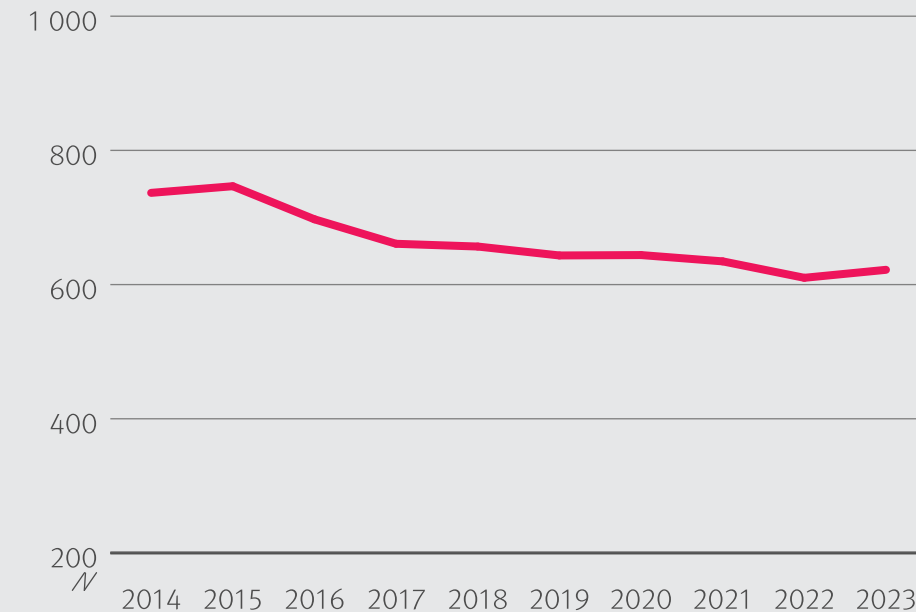
Vammaisetuudet

Vammaistukia maksettiin vuonna 2023 yhteensä 622 milj. euroa. Menot kasvoivat 8,4 % edellisestä vuodesta. Vammaistukien saajia oli vuoden 2023 lopussa 261 900, mikä on 1,5 % edellisvuotista enemmän. Vammaisten tulkkaukspalveluihin oikeutettuja oli vuoden 2023 lopussa 6 100 henkilöä.

Maksettujen vammaistukien jakautuminen 2023, %

Maksetut vammaistuet 2014–2023, milj. euroa*

*Vuoden 2023 rahana.
Huom! Katkaistu asteikko.

Muut etuudet

Muiden etuuksien saajat

	2023	2022	Muutos %
Eläke-etuudet (31.12.)	576 850	584 098	-1,2
Kuntoutusetuudet	187 565	177 559	5,6
Työttömyysetuudet	294 673	315 181	-6,5
Äitiysavustus ja adoptiotuki	42 045	43 960	-4,4
Lapsilisä			
Perheet (31.12.)	534 452	532 964	0,3
Lapset (31.12.)	951 525	957 711	-0,6
Lastenhoidon tuet			
Perheet	106 722	114 685	-6,9
Lapset	122 263	133 852	-8,7
Elatustuki			
Perheet (31.12.)	63 433	65 410	-3,0
Lapset (31.12.)	91 272	94 204	-3,1
Eläkkeensaajan asumistuki (31.12.)	207 711	206 975	0,4
Yleinen asumistuki (ruokakunnat 31.12.)	404 662	382 232	5,9
Perustoimeentulotuki			
Kotitaloudet	250 493	251 958	-0,6
Henkilöt	355 464	355 426	0,0
Opintoetuudet			
Opintotuki	290 057*	291 310**	-0,4
Koulumatkatuki	70 834*	57 365**	23,5
Sotilasavustus	9 941	9 501	4,6
Vammaistuet (31.12.)	261 888	258 017	1,5
Vammaisten tulkkaukspalvelut (31.12.)	6 135	6 026	1,8

* Lukuvuonna 2022/2023. ** Lukuvuonna 2021/2022.

Muut maksetut etuudet

	2023 milj. €	2022 milj. €	Muutos %
Elatustuki	167,7	154,1	8,9
Eläke-etuudet	2 576,2	2 476,6	4,0
Eläketuki	2,8	13,7	-79,8
Eläkkeensaajan asumistuki	679,2	650,2	4,5
Kuntoutusetuudet	785,4	713,2	10,1
Lapsilisä	1 352,4	1 460,3	-7,4
Lastenhoidon tuet	252,1	290,6	-13,3
Opintoetuudet	766,0	652,0	17,5
Perustoimeentulotuki	718,6	678,4	5,9
Sotilasavustus	20,0	18,6	7,7
Työttömyysetuudet	1 933,5	1 844,5	4,8
Vammaisten tulkkaukspalvelut	54,9	49,2	11,5
Vammaistuet	622,0	573,9	8,4
Yleinen asumistuki	1 684,2	1 565,0	7,6
Äitiysavustus ja adoptiotuki	10,2	9,7	5,3

Etuuksien hakemukset ja ratkaisut

Etuus	2022		2023	
	Ratkaisut	Läpi- meno- ajan keski- arvo ¹	Ratkaisut	Läpi- meno- ajan keski- arvo ¹
Elatustuki ja elatusavun maksuvapautus	57 678	17,8	57 358	18,2
Eläkkeet (ml. eläketuki ja takuueläke)	157 081	63,6	138 972	60,6
Eläkkeensaajan asumistuki	221 213	34,4	204 672	33,2
Eriyishoitoraha	10 491	20,2	9 489	23,8
Hoito-oikeus	9 299	35,5	7 014	25,8
Koulumatkatuki	146 903	8,0	106 123	12,4
Kuntoutus	264 881	32,8	252 059	37,1
Kuntoutusraha	103 724	18,3	97 258	19,3
Lapsilisät	91 227	21,8	85 618	23,4
Lastenhoidon tuet	175 639	9,3	187 890	11,6
Lääkkeiden korvausoikeudet	360 833	18,7	329 307	25,6
Lääkkeiden lisäkorvaukset	20 774	16,7	20 396	23,7
Opintoetuudet (opintotukietuudet sekä opintolainavähennys ja -hyvitys)	362 774	15,2	358 204	13,7
Perustoimeentulotuki	1 624 778	10,2	1 587 216	10,5
Sairaanhoidokorvaukset	9 585 503	9,0	11 555 442	17,1
Sairauspäivärahat	804 522	20,2	1 197 560	29,5
Sotilasavustus	37 769	9,1	32 574	12,5
Työterveyshuolto,työnantajat	48 819	98,3	49 117	87,9

Etuus	2022		2023	
	Ratkaisut	Läpi- meno- ajan keski- arvo ¹	Ratkaisut	Läpi- meno- ajan keski- arvo ¹
Työterveyshuolto,yrittäjät	61 105	12,7	56 468	13,2
Työttömyysetuudet	1 063 482	6,8	1 075 012	6,2
Vakuuttamisasiat	167 727	35,6	110 800	43,9
Vammaisetuudet	135 654	23,3	122 638	34,3
Vanhempainpäivärahat (mukaan lukien vuosiloma- kustannuskorvaus ja perhevapaakorvaus)	253 030	26,0	207 571	27,2
Yleinen asumistuki	903 995	19,5	881 665	19,5
Äitiysavustus	42630	4,9	44292	6,8

¹Taulukon tiedoissa läpimenoaika on laskettu kalenteripäivinä hakemuksen saapumisesta ratkaisupäivään ja siihen sisältyy myös mahdollinen lisäselvitysprosessiin kulunut aika.

Takaisinperintä

Takaisin perittävien etuuksien yhteismäärä (mukaan lukien opintotuen tulovalvonnan perusteella käynnistyneet perinnät) oli vuoden päättyessä 138 milj. euroa. Saatavakanta kasvoi edellisvuodesta 7,6 %. Opintolainojen takaussaatavia oli perinnässä vuoden lopussa 186 milj. euroa. Määrä kasvoi edellisvuodesta 47,9 %. Opintolainojen takaussaatavien perinnässä oleva määrä kasvoi ennen kaikkea siksi, että vuonna 2023 Kelan pankeille maksamien opintolainojen määrä lähes kolminkertaistui edellisvuoteen verrattuna.

Kelan tietopalvelut tuotti ja jalosti tietoa laajasti hyödynnettäväksi

Tieto yhdistää keskeisesti Kelan eri tehtäviä. Kelaan kertyvä valtakunnallinen tieto on ainutlaatuinen ja arvokas pääoma, jota hyödynnetään Kelan johtamisessa ja palvelutoiminnassa, lainsäädännön ja palvelujärjestelmän kehittämisessä sekä tutkimus- ja innovaatioiminnassa.

Vuonna 2023 Kelan tietopalvelut keskittyi erityisesti tukemaan sote-uudistuksen onnistumista tuottamalla tarvittavaa tietoa uudistuksen tueksi.

Kela on parantanut tietojohtamisen kyvykkyyttä mm. otamalla käyttöön uuden analytiikkaympäristön, jonka avulla voidaan julkaista jalostettua, visualisoitua tietoa Kelaan omaan ja sidosryhmien käyttöön. Vuoden aikana selvitimme tapoja parantaa tietojohtamisen kyvykkyyttä edelleen. Kelaan kertyvää tietoa hyödynnetään laajasti myös koko yhteiskunnan palvelukokonaisuuden kehittämisessä.

Vuoden aikana kehitimme merkittävästi edellisvuonna julkaistua Kelan tietotarjotin -verkkopalvelua. Tietotarjottimen käytettävyyttä parannettiin saadun palautteen pohjalta, ja palvelussa julkaistiin huomattavasti edellisvuotta runsaammin ajankohtaissisältöä. Tietotarjottimessa

julkaistiin vuoden aikana 124 uutista ja tutkimusblogia, ja sillä oli 160 000 käyttäjää.

Kela julkaisi vuonna 2023 toista kertaa tietotilinpäätöksen. Se kuvaa Kelan strategian toteuttamista Kelassa tuotettavan tiedon, tietovarantojen, tiedonvaihdon ja Kanta-palveluiden näkökulmista.

Kelan tilastotiedot ja avoin data kiinnostivat

Kelaston raporteja ladattiin vuoden 2023 aikana 165 000 kertaa, noin 10 prosenttia edellisvuotta enemmän. Euroopalaisen EESSI-asialiikenteen seurantaan tuotettiin uusi Kelasto-raportti, joka julkaistiin kesäkuussa.

Kansallinen terveystiedot julkaistiin toukokuussa. Se yhdistää Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL), Kelan, Eläketurvakeskuksen (ETK) ja Tilastokeskuksen rekisteritietoja. Kela tuotti kansalliseen terveystiedot työkyvyttömyysindeksiin, joka kuvaa työkyvyttömyyseläkkeeseen, sairauspäivärahaan ja ammatilliseen kuntoutukseen liittyviä alueellisia eroja.

160 000

henkilöä käytti vuoden aikana Kelan tietotarjotin -verkkopalvelua, joka kokoaa yhteen Kelan tuottaman tutkimus- ja tilastotiedon.

Tilastotietopalvelussa toteutettiin yli 1 600 tietopyyntöä. Eniten tilastotietoja pyydettiin lääkkeitä ja sairauspäivärahaa käsittelevistä tilastoista. Vuoden aikana julkaisimme 11 tilastojulkaisua, joista yhdeksän oli aiheenmukaisia vuositilastoja ja kaksi kokoomajulkaisuja. Tilastojulkaisuja ladattiin verkossa vajaat 50 000 kertaa. Osallistuimme myös kolmen yhteistyöjulkaisun tuottamiseen. Suomen lääketilaston Kela tuottaa yhdessä Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimean kanssa. Tilasto Suomen työttömyysturvasta tuotetaan Finanssivalvonnan kanssa ja Tilasto Suomen eläkkeensaajista ETK:n kanssa.

Aiemmin tiedostoina julkaistu Kuviot-sarja uudistettiin Kelan tilastot kuvioina -sivustoksi. Uudet kuviot ovat saavutettavia, ja käyttäjä voi saada kuvion tiedot useassa eri muodossa.

Julkaisimme vuonna 2023 Avoindata.fi-palvelussa avoimen datan aineistot viidestä uudesta aineistosta: eläkkeistä, työttömyysturvasta, toimeentulotuesta, sairaanhoidon korvauksista ja vanhempainpäivärahoista.

Tiedonvaihtoa yhteistyötahojen kanssa lisättiin

Kelan etuustietopalvelu Kelmua kehitettiin ja käyttäjäryhmiä laajennettiin vuonna 2023. Kelmu avattiin vuoden alussa hyvinvointialueiden käyttöön. Lokakuussa Kelmu avattiin myös ensimmäisten vastaanottokeskusten käyttöön, minkä tarkoituksena on helpottaa vastaanottorahakemusten käsittelyä vastaanottokeskuksissa.

Kelmun kahdensuuntaisen tiedonvaihdon kehittämishanketta jatkettiin. Lokakuussa käynnistettiin Tietopyynnöt-toiminnon pilotti kolmen hyvinvointialueen kanssa. Pilotoitavalla toiminnolla Kelan työntekijä voi pyytää tarvitsemiaan tietoja hyvinvointialueen sosiaalipalveluista, ja sosiaalipalvelut voivat vastata tietopyyntöihin antamalla asiakkaitaan koskevia tietoja etuustietopalvelu Kelmussa. Toiminnon tarkoituksena on lisätä sähköistä tiedonvaihtoa ja sujuvoittaa hakemusten käsittelyä. Pilotin avulla selvitetään toiminnon hyödyllisyyttä.

Myös kahdenvälistä kansallista tiedonvaihtoa kumppaneiden kanssa kehitettiin. Kelan ja KEHA-keskuksen välisen työvoimapoliittisten lausuntotietojen tiedonvaihdon uusi järjestelmäkokonaisuus otettiin käyttöön maaliskuussa osana valtion työ- ja elinkeinopalvelujen digitalisaatiohanketta.

EU:n sähköinen sosiaaliturvan asiakastiedon tiedonvälitys (EESSI) on vakiintunutta, ja kasvavat sanomavolyymit hyödyttävät sosiaaliturvan käsittelyä. Kela toteuttaa kansalliset

yhteyspistepalvelut kaikille Suomen EESSI-liikenteeseen osallistuville noin 60 sosiaaliturvalaitokselle. Kahdenvälinen tiedonvälitys täydentää tarvittavia tietoja Ruotsin, Saksan ja Norjan kanssa.

Kelan työhön kuuluu myös huolehtia asiakkaidensa perustietojen ajantasaisuudesta ja oikeellisuudesta. Henkilötunnuksen uudet välimerkit otettiin Kelassa onnistuneesti käyttöön joulukuussa 2023.

Uusi tutkimusohjelma käynnistyi

Kelan tutkimusohjelman 2023–2025 painoalueet ovat yhteiset asiakkaat, toimeentulo eri elämäntilanteissa sekä toimintakyky, työkyky ja kuntoutuminen.

Vuonna 2023 tutkimme asiakkuutta ja asiakkaita sekä monikanavarahoituksen ja sosiaaliturvajärjestelmän kokonaisuutta eri alueilla. Tutkimme myös Kelan etuuksien toimeenpanoa ja asiakkaille suunnattuja palvelukokonaisuuksia. Sosiaalibarometrissä teemana olivat Kelan ja hyvinvointialueen yhteiset asiakkaat.

Teimme laskelmia hallitusneuvotteluihin lääkekaton osittamisesta ja yksityisen sairaanhoidon Kela-korvauksista. Käynnistimme myös laajat yhteistyöhankkeet työterveyshuollosta osana sote-järjestelmää sekä Kela-korvattujen taksien ja ambulanssien markkinoista ja kustannuksista. Toimitimme väestön terveys- ja hyvinvointikatsauksen sosiaali- ja terveysministeriön (STM) pyynnöstä yhteistyössä THL:n kanssa.

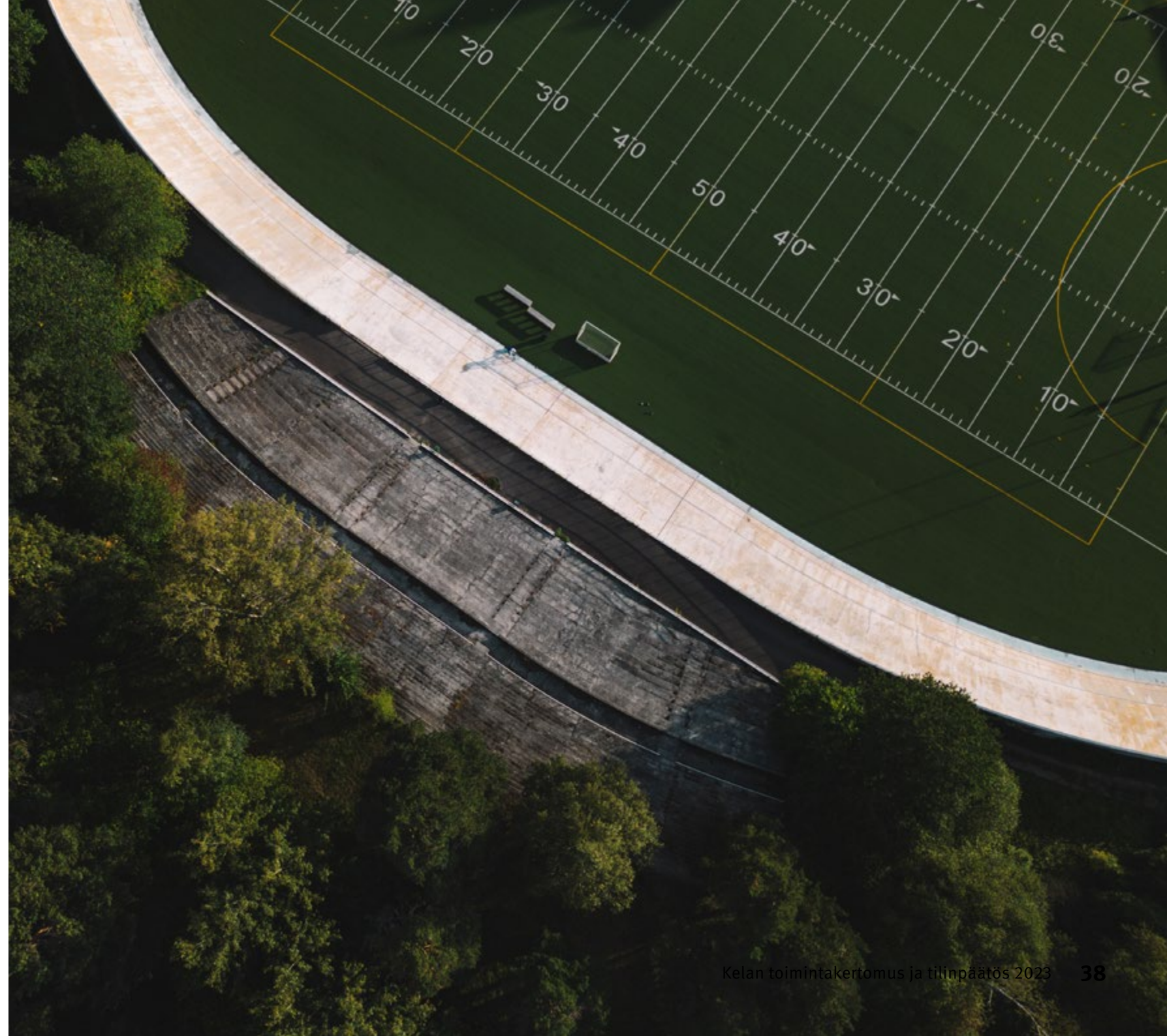
Poikkeuksellisen laaja Sosiaaliturvan etuuksien ja palvelujen käyttö Oulussa 2013–2018 -rekisteritutkimushanke päättyi vuonna 2023. Hanketta on hyödynnetty muun muassa sosiaaliturvauudistuksessa ja sosiaali- ja terveydenhuollon avosairanhoidon järjestelmän arvioinneissa.

Tutkimme vähimmäisturvan varassa elävien tilannetta erityisesti perustoimeentulotuen ja asumistuen näkökulmasta ja tarkastelimme eri väestöryhmien toimeentulon rakentumista. Jatkoimme myös perustulokeilun ja perhevapaauudistuksen arviointia. Yhteistyössä THL:n kanssa toteutimme perhevapaakyselyn sekä arvioimme tulonsiirtojen, verotuksen ja sosiaali- ja terveydenhuollon käytön yhteisvaikutuksia kotitalouksien toimeentuloon.

Toiminta- ja työkykyetuksissa tutkimme erityisesti kuntoutuspalveluissa ja sairauspäiväraha-kausien tarkistuspienissä tapahtuneita muutoksia ja uudistuksia. Tutkimme myös asiakkaiden työkyvyttömyysprosesseja ja -polkuja yhteistyössä ETK:n kanssa.

Kelan tutkimussarjoissa julkaistiin vuoden aikana 21 julkaisua, joista vertaisarvioituja oli 7. Lisäksi julkaistiin yksi erilliskausi, ja julkaisutoimitus työsti 12 toimeksiantoa Kelan muille yksiköille. Kelan tutkimuksen tuloksia julkaistiin lisäksi laajasti kotimaisissa ja ulkomaisissa julkaisuissa. Vuoden aikana järjestimme useita seminaareja.

Vuonna 2023 Kelan tutkimus tuotti 122 julkaisua, joista 40 oli vertaisarvioituja. Tämän lisäksi julkaistiin 51 tutkimusblogia. Tutkijoiden esiintymisiä oli yhteensä 280. Kelan tutkimuseettinen toimikunta kokoontui seitsemän kertaa, ja lääkelausuntoja tehtiin STM:n Hilalle 26. Kirjasto- ja informaatiopalveluissa toteutimme 178 asiakkaiden toimeksiantoa.

IT-palveluissa reagoitiin muutoksiin ja kehitettiin toimintaa

Lähes tuhat tietotekniikan osaajaa työllistävä Kela on Suomen mittakaavassa merkittävä IT-työnantaja. Oma IT ja vahva osaaminen ovat Kelalle strategisesti tärkeä valinta. Kelan IT-ratkaisut vaikuttavat koko yhteiskuntaan, joten niiden on oltava toimintavarmoja, turvallisia ja edistyksellisiä. Vuonna 2023 onnistuimme pitämään Kelan järjestelmät toiminnassa ja häiriöt minimissä meille asetettua tavoitetta paremmin.

Erilaiset lakien muutokset edellyttävät nopeaa reagointikykyä tehdä uusia järjestelmiä ja päivittää olemassa olevia. Esimerkiksi sähkötuki rakennettiin muutamassa kuukaudessa ja otettiin käyttöön tammikuussa 2023. Syyskuussa laajennettiin toisen puolesta asiointia OmaKelassa. Uuden hallituksen linjausten toteuttamiseksi järjestelmiin tehtiin satoja muutostöitä.

Työllistimme oman henkilöstömme lisäksi noin 600 konsulttia eripituisissa toimeksiantoissa. Konsulttienhallinnan keskittäminen oli yksi vuoden merkittävistä sisäisistä uudistuksista. Keskittäminen selkiytti yleiskuvaa kokonaisuudesta sekä konsulttitoimeksiantojen elinkaaren hallintaa. Kehittämistyö on vielä alussa ja sitä jatketaan tulevina vuosina.

Kelan it-palveluista ja yhteisistä palveluista vastaava johtaja Nina Nissilä valittiin Vuoden it- ja digijohtajaksi. Tivi-lehden myöntämän tunnustuksen valintakriteereissä korostuivat vuonna 2023 erityisesti resilienssin ja kestäväen kehityksen johtaminen.

Jatkuvalla kehittämisellä tehostettiin niin tiedon hyödyntämistä kuin tietoturvaa

Kehitimme voimakkaasti Kela- ja Kanta-tietovarastoja ja niiden käyttöä, kuten raportti- ja analyysimahdollisuuksia. Käyttöliittymien teknologinen uudistaminen vauhditti myös OmaKanta-palvelun käyttöliittymä uudistusta.

Kanta-palvelujen saatavuus oli erinomaisella tasolla koko vuoden, mikä on osaltaan nostanut myös Kanta-palveluista haettavien tietojen määrää ammattilaisten keskuudessa. Se myös kohensi asiakastyytyväisyyttä edellisestä vuodesta.

Vuoden 2023 aikana tietoturvan hallintakeskuksesta muodostettiin tekninen tilannekuvakeskus. Sillä saavutettiin ympärivuorokautinen valvonta- ja reagointikyky tietojärjestelmähäiriöihin ja -poikkeamiin. Kriittisen infrastruktuurin kehittämistyötä jatkettiin.

Keskuskonepalvelut kotiutettiin Kelan hallintaan ja omistukseen lokakuussa 2023, ja kokonaisuus on nyt Kelan vastuulla. Taustalla on tarve turvata Kelan palvelut ja toiminta, varautua mahdollisiin uhkiin ja varmistaa kriittisten sovellusten toimintavarmuus kriisitilanteissa. Keskuskoneratkaisu parantaa myös Kelan IT-palvelujen saatavuutta ja tukee häiriötilanteiden hallintaa. Mittava nykyisten Java-sovelluskehysten päivitys pohjusti laajempaa Java-migraatiotyötä ja paransi merkittävästi sovellusten tietoturvaa.

Vuoden 2023 painopisteenä oli Kelan ennakkoinnin, innovaatiotoiminnan ja strategian yhdistävän toimintamallin kehittäminen. Pääpaino oli tekoälymurroksen vaikutusten

arvioinnissa suhteessa Kelan asiakkaisiin, yhteiskuntaan sekä Kelan omaan toimintaan. Tunnistimme seitsemän aluetta, joissa tekoälyllä on suuri vaikuttavuus, ja loimme tekoälykehittämisen elinkaarimallin. Vuonna 2023 tuotantokäytössä olevat automaatiot (tekoäly ja robotiikka) tuottivat merkittäviä kustannussäästöjä.

Eepos-ohjelma eteni kohti etuuskäsittelyn järjestelmien hankintaa

Eepos on Kelan monivuotinen strateginen kehittämisohjelma, jossa uudistetaan etuuskäsittelyn vaatimat toimintatavat, alustat ja tietojärjestelmäpalvelut. Uudistuksen tavoitteena on parantaa asiakaskokemusta ja sujuvoittaa etuuskäsittelyä.

Eepos-ohjelmassa uudistetaan etuuskäsittelyn toimintatavat, alustat ja tietojärjestelmäpalvelut.

Eepos-ohjelmassa vuoden aikana tehdyssä kansainvälisessä markkinakartoituksessa selvitettiin vaihtoehtoisia alustoja ja järjestelmiä tuleviksi etuustyön ja asiointin ratkaisuksiksi. Markkinavuoropuhelu ja referenssivierailut

tuottivat tietopohjan strategiseen hankintaan. Joulukuussa 2023 Kelan hallitus päätti, että Kela käynnistää etuuskäsittelyn tietojärjestelmien kilpailutuksen. Kilpailutuksella Kela hankkii alustat, joilla uudistetaan etuuskäsittely, digitaalinen asiointi ja asiakkuudenhallinta ja tiedonvälitys ja jotka mahdollistavat tulevaisuuden palveluiden ottamisen käyttöön.

Kela hankkii kilpailutuksella myös kumppanit, jotka auttavat toteuttamaan tarvittavat palvelut uusille alustoille. Hankinnalla Kela varmistaa resurssit ja kapasiteetin toteuttaa Eepos strategisen tavoitteensa mukaisesti vuoteen 2032 mennessä.

Hankinta on tarkoitus saada päätökseen alkuvuonna 2025. Tehtävät valinnat ja päätökset tulevat vaikuttamaan merkittävästi myös IT-palvelujen toimintaan.

Toimintaympäristön muutos tulee vaatimaan jokaiselta muutoskyvykkyyttä ja -halukkuutta. IT-organisaation toimintaa ja valmiutta tulevaisuuden muutoksiin parannetaan keväällä 2023 käynnistetyllä #suunta26-kehittämisohjelmalla. Sen tehtävänä on kehittää toimintaa ja rakenteita siten, että IT-palvelujen tuloksikkoo pystyy varmistamaan nykytoiminnan jatkuvuuden, mahdollistamaan Kelan strategian toteutumisen ja Eepos-ohjelman onnistumisen. IT-palvelujen uusi visio, Vastuullista digitalisaatiota – rohkeasti uudistuen, laadittiin syksyllä 2023 yhdessä henkilöstön kanssa.

Tietoja henkilöstöstä 2023

Vuoden 2023 lopussa Kelan henkilöstömäärä oli 8 465, mikä on 121 henkilöä vähemmän kuin vuotta aiemmin. Vakinaisen henkilöstön määrä kasvoi 68 henkilöllä. Määräaikaisen henkilöstön määrä puolestaan väheni 189 henkilöllä. Teorettinen työpanos oli vuonna 2023 kuitenkin 163 henkilötyövuotta suurempi kuin edellisvuonna eli 8 293 henkilötyövuotta.

Ylitöiden osuus vuosityöajasta pieneni hieman ja oli vuonna 2023 noin 1,1%. Kela on monipaikkainen työpaikka, ja etätyötä tehtiin vuonna 2023 laajasti, keskimäärin 124 päivää vuodessa. Sairauspoissaolojen osuus kääntyi laskuun ja oli 4,6 %.

Hyvä henkilöstökokemus

Hyvä henkilöstökokemus on yksi Kelan kriittisistä voimavaroista strategian tavoitteiden saavuttamisessa. Hyvällä henkilöstökokemuksella teemme mahdolliseksi, että toimihenkilöt haluavat sitoutua ja antaa parastaan. Rakennamme hyvää henkilöstökokemusta kehittämällä kulttuurissamme mm. itse- ja yhteisöohjautuvuutta, perheystävällisyyttä sekä monipaikkaista työtä. Monipaikkaisuus

Kelassa on sitä, että etätyö ja työnantajan järjestämissä tiloissa tehtävä työ vuorottelevat joustavasti, ja työyhteisö työskentelee hajautetusti.

Aloitimme itse- ja yhteisöohjautuvuuden suunnitelmallisen edistämisen kesällä 2023. Olemme tehneet pitkäjänteistä kehittämistyötä perheystävällisyyden eteen, ja vuonna 2021 meille myönnettiin Väestöliiton Perheystävällinen työpaikka -tunnustus. Aktiivinen kehitystyömme perheystävällisyyden eteen jatkui vuonna 2023. Kehitystyötä ohjaa laaja perhekäsitys, eli katsomme perheeseen kuuluvan niiden henkilöiden, joiden henkilö itse kokee kuuluvan perheeseensä. Syksyllä tehdyssä henkilöstökyselyssä 90 % kelalaisista kertoi, että voivat sovittaa yhteen työnsä ja yksityiselämänsä.

Vuosittain tehtävän henkilöstökyselyn perusteella 86 % kelalaista kokee, että Kela on kokonaisuudessaan hyvä työpaikka ja että heidän työnsä on tärkeää ja merkityksellistä.

Kelalaiset kokevat entistä useammin saavansa työyhteisöltä apua ja tukea. Yhteishenki, ilmapiirin avoimuus ja toisten tekemän työn arvostus ovat vahvistuneet. Opimme myös aiempaa enemmän yhdessä ja verkostoitumalla.

Henkilöstömäärät 2022–2023

	2022	2023
Koko henkilöstö	8586	8465
– kokopäiväinen	7526	7470
– osa-aikainen	1060	995
– määräaikainen	884	695
Vakinainen henkilöstö	7702	7770
– kokopäiväinen	6855	6941
– osa-aikainen	847	829

Vakinainen henkilöstö 2022–2023

	2022	2023
Keski-ikä	44,5	44,8
Kelasta lähteneet toimihenkilöt	467	359
Kelaan tulleet toimihenkilöt	557	420
Eläkkeelle siirtymisikä	63,9	63,8
Vanhuuseläkkeelle siirtyneet	135	113
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneet	13	13

Riskienhallinta ja turvallisuus Kelassa

Riskienhallinta on kiinteä osa Kelan päivittäistä toimintaa ja tiedolla johtamista. Sillä varmistetaan tavoitteiden toteutuminen, toiminnan jatkuvuus ja henkilöstön hyvinvointi. Riskienhallinta varmistaa myös hyvän hallintotavan toteutumisen.

Vastuu Kelan riskienhallinnasta on pääjohtajalla. Muut johtajat vastaavat riskienhallinnasta vastuutoimialoillaan. Kaikki yksiköt ja niiden esimiehet vastaavat oman vastualueensa riskienhallinnasta ja raportoinnista. Lisäksi jokainen toimihenkilö huolehtii riskienhallinnasta omassa tehtävässään. Sisäinen tarkastus vastaa riskienhallinnan toimivuuden ja laadun arvioinnista. Seuraamme riskienhallinnan tilannetta säännöllisesti ja raportoimme Kelan riskienhallinnan tilasta ja riskeistä Kelan hallitukselle vähintään kaksi kertaa vuodessa.

Vuonna 2023 Kelan strategiset riskit määriteltiin, priorisoitiin ja analysoitiin turvaamaan Kelan strategisia tavoitteita. Kriittisen tason riskejä ei löydetty, eivätkä määritellyt riskit kohonneet kriittisiksi. Myöskään uusia kriittisen tason riskejä ei ilmaantunut. Lisäksi Kelan strategisiin avaintuloksiin liittyvät riskit määriteltiin, priorisoitiin ja analysoitiin.

Syksyn 2023 aikana Kelassa valmistauduttiin laajentamaan riskienhallinnan viitekehystä. Kelassa riskienhallinnan alusta asti käytössä olleen COSO ERM -viitekehysten rinnalle tuotiin ISO 31000 -standardin mukainen riskienhallinta. Tarkoituksena on tällä yhdistelmällä kehittää Kelan riskienhallintaa mahdollisimman hyvin palveleva riskienhallintakokonaisuus.

Edelliseltä pohjalta Kelan strategiset riskit vuodelle 2024 kartoitettiin uudelleen. Lähtökohtana käytettiin Kelan ennakoitavuuden tuloksena syntyneitä strategisia oletuksia.

Toimintaympäristö haastoi turvallisuuden varmistamista ja varautumista

Turvallisuuden näkökulmasta toimintaympäristö edellytti edellisen vuoden tapaan tilanteen tehostettua seuranta.

Keväällä käynnistettiin turvallisuuden strategisten linjausten päivittäminen ja Kelan johtoryhmän linjaamien palo- ja pelastusturvallisuuden periaatteiden toimeenpano.

Tieto- ja kyberturvallisuuden painopiste oli tietoturvan IT-jatkuvuudenhallinnan valmisteluissa sekä havainnointikykyyn ja operatiivisen tietoturvatyön kehittämisessä. Kelan teknisen tilannekuvakeskuksen toiminta käynnistyi keväällä 2023, ja ympärivuorokautinen omalla henkilöstöllä tehty valvontakyvykkyys saavutettiin kesällä 2023.

Tietosuojaan osalta kehitimme erityisesti hallintajärjestelmään liittyviä toimintatapoja ja otimme käyttöön uudistetut vaikutustenvaikutustentekijät.

Henkilöstön ja johdon turvallisuusosaamisen kehittäminen oli yksi vuoden 2023 painopisteistä. Vuoden aikana julkaistiin kolme uutta verkkokurssia, jotka koskivat tietojen luokittelua, tietosuoja ja tietoturvaa.

Turvallisuuspalveluissa jatkettiin turvateknisten järjestelmien uudistamista. Uhka- ja väkivaltatilanteiden ennaltaehkäisemiseksi jatkoimme turvallisuuskoulutusten järjestämistä asiakaspalvelutehtävissä työskenteleville toimihenkilöille. Uhka- ja väkivaltatilanteiden ilmoitusjärjestelmä uudistettiin vuoden aikana.

Kelan varautumisen kehittämiseksi ja yhteensovittamiseksi perustettu varautumisen koordinaatioryhmä aloitti toimintansa tammikuussa 2023.

Kela rakentaa kestävästä yhteiskuntaa

Vastuullisuus nostettiin arvojen rinnalle Kelan strategiseen perustaan vuonna 2023. Vastuullisuustyön päätavoitteet vuosille 2023–25 ovat vihreän siirtymän tukeminen, osallisuutta tukevan organisaatiokulttuurin edistäminen ja kestävä hallinnon vahvistaminen.

Kehitimme vuonna 2023 Kelan toimintatapoja, jotta ne huomioisivat paremmin henkilöstön ja asiakkaiden monimuotoisuuden ja edistäisivät yhdenvertaisuuden toteutumista Kelassa. Tavoitteena on inklusiivisuuden vahvistaminen eli se, että kaikki ihmiset tuntevat itsensä osallisiksi asioissaan ja työskennellessään Kelassa. Tähän työhön liitetään lyhenne DEI, joka tarkoittaa monimuotoisuutta (diversity), yhdenvertaisuutta (equity) ja inklusiivisuutta (inclusion).

Lisäsimme henkilöstön tietoisuutta DEI-teemoista erilaisen tietoisuuden, infotilaisuuksien, koulutusten ja sisäisen viestinnän kautta. Kelassa käytiin lisäksi läpi joitakin prosesseja ja toimintamalleja, jotta tarvittavat kehityskohteet inklusiivisuuden varmistamiseksi voidaan tunnistaa.

Kela saavutti kesäkuussa Green Office -tunnuksen viidelle henkilöstömäärältään suurimmalle toimipisteelle. Kehitimme muun muassa toimitilojen lajittelumahdollisuuksia, erilaisia kestävyttä tukevia ohjeistuksia sekä talon sisäistä ympäristöviestintää.

Paperiton päätös laajeni vuoden 2023 aikana kattamaan 70 % Kelasta haettavista etuuksista. Vuoden aikana paperittoman päätöksen ansiosta lähetettyjen kirjeiden määrä sekä postituksen kulut pienenevät noin 10 %. Ekologinen kestävyys pyrittiin huomioimaan myös hankintaprosesseissa. Esimerkiksi Kelan esitteet siirryttiin painamaan uusiopaperille, ja Kela päätti jatkaa ainoastaan uusiutuvalla energialla tuotetun sähkön hankkimista.

Ympäristötyön haasteisiin lukeutuvat matkustamisen jäljen kasvu sekä tilojen alhainen käyttöaste (mitatuissa tiloissa keskimäärin 24 %), jota selittää etätyön suosio. Tilankäytön tehokkuutta pyrittiin pitkäjänteisesti lisäämään muun muassa tarpeettomista tiloista luopumalla. Energian kokonaiskulutus väheni 10 % ja laskennallinen tilatehokkuus parani 7 % edellisvuoteen verrattuna.

Vuoden aikana vastuullisuustyön mittaamista kehitettiin. Arvioimme vastuullisuuden edistymistä muun muassa hiilijalanjäljen laskennalla, henkilöstökoulutuksiin osallistumisilla ja henkilöstökyselyjen vastuullisuuteen liittyvien väittämien vastauksilla.

Kelan vastuullisuustyöstä kerrotaan tarkemmin erillisessä vastuullisuusraportissa.

Kela on kansainvälinen

Kansainvälisyys vaikuttaa Kelan toimintaan monesta näkökulmasta. Kelan asiakkaina on Suomessa asuvia ja työskenteleviä henkilöitä, mutta tietyissä tilanteissa myös ulkomailla oleskelevilla on oikeus Kelan etuuksiin. Lisäksi varsinkin sosiaaliturvan yhteensovittamista koskeva EU-lainsäädäntö ja maiden väliset sosiaaliturvasopimukset vaikuttavat Kelan toimintaan.

Lakiin rajat ylittävästä terveydenhuollosta tehtiin muutoksia, jotka koskevat erityisesti omatoimisen hoitoon haikutumisen kustannusten korvaamista. Uusi korvausmalli tuli suurilta osin voimaan keväällä 2023 ja on sisällöltään potilasdirektiivin tavoitteiden mukainen. Tehtyjen muutosten myötä EU-komissio on päättänyt rikkomusmenettelyn Suomea vastaan.

Kela tekee muiden EU-maiden ja Pohjoismaiden sosiaaliturvalaitosten kanssa säännöllistä yhteistyötä, jonka tavoitteena on ennen kaikkea prosessien sujuvoittaminen eri valtioissa oleskelleiden henkilöiden sosiaaliturva-asioita käsiteltäessä. Vuonna 2023 palattiin pandemian aikaisten etäkokousten jälkeen kasvokkain ja hybridimuodossa pidettäviin tapaamisiin.

Kela osallistui aktiivisesti EU-tason yhteistyöhön, kuten EU:n komission järjestämiin tapaamisiin, minkä lisäksi säännöllisesti vuosittain pidettäviä yhteyslaitosneuvotteluita pidettiin Pohjoismaiden ja Viron kanssa. Ranskan ja Latvian kanssa pidettiin puolestaan ensimmäistä kertaa neuvottelut. Kela järjesti myös pohjoismaisen sairaanhoitokokouksen. Kelasta on vuoden 2023 aikana osallistuttu myös eurooppalaisen terveystietoalueen (EHDS) kansalliseen valmisteluun ja pyritty vaikuttamaan ehdotuksen sisältöön ministeriön kautta EU-tasolla.

Pohjoismainen pääjohtajakokous, joka kokoaa pääjohtajia ja johtajia pohjoismaisista sosiaaliturvalaitoksista, järjestettiin tällä kertaa Suomessa. Kokouksen yhtenä teemana oli digitalisaation ja asiakasymmärryksen hyödyntäminen sosiaaliturvalaitoksissa.

Kelan asiantuntijat osallistuivat eurooppalaisen sosiaalivaikutusalan etujärjestö ESIPin (European Social Insurance Platform) toimintaan vuoden aikana mm. Kelaa koskevien toimialojen, kuten terveyssektorin ja eläkesektorin, komiteoiden jäsenenä. Lisäksi johtaja Nina Nissilä valittiin ESIPin hallitukseen. Kelan asiantuntijat osallistuivat myös ISSAn (International Social Security Association) toimintaan

vuonna 2023. ISSA on maailman sosiaaliturvalaitosten yhteistyöjärjestö, johon kuuluu noin 320 sosiaaliturvalaitosta yli 150 maasta.

EU-aloitteiden seurannan ja tiedonkulun kehittämiseen panostettiin Kelassa edelleen. Lisäksi Kelassa panostettiin ennakkovaikuttamiseen muun muassa EU-valmistelujaostojen kautta. Samalla yhteistyö ministeriöiden kanssa kansainvälisiä ulottuvuuksia sisältävien sopimusten ja lainsäädännön valmisteluun liittyen jatkui. Erityisesti digitalisaatioon, terveyteen sekä maahanmuuttoon liittyvät teemat olivat esillä.

Ukrainan sodan vaikutuksista Kelassa on kerrottu luvussa [Ukrainan sodan vaikutus Kelan etuuskäsittelyyn ja asiakaspalveluun.](#)

Kela osallistui eurooppalaisen sairaanhoitokortin sähköistämistä koskevan EU-tasoisin työryhmän toimintaan. Työryhmä julkaisi loppuraportin eurooppalaisen sairaanhoitokortin sähköistämisestä, mutta työ jatkuu vielä vuonna 2024.

Kelassa toteutettiin Digitaalisen palveluväylän (Single Digital Gateway, SDG) asetuksen vaatimusten mukaiset tietosisällöt ja neuvontapalvelut, ja ne linkitettiin Your Europe -sivustoon. Sähköisen asioinnin menettelyiden syrjimättömyys rajat ylittävissä asiointitilanteissa on huomioitu. Asetuksen mukainen mahdollisuus hakea etuuskia ja ilmoittaa muutoksista rajat ylittävästi toteutettiin eIDAS-tunnistautuneen yhteydenottosivun muodossa.

Kelassa kansainvälisten etuushakemusten käsittely ja kansainvälisten asiakkaiden puhelinpalvelu on suurelta osin keskitetty kansainvälisten asioiden keskuksen. Vuonna 2023 tilapäistä suojelua saavia henkilöitä siirtyi yhä enemmän Kelan asiakkaiksi, mikä näkyi myös kansainvälisten asioiden keskuksen työssä.

Vuoden aikana Kelassa kävi vierailijoita useista muiden maiden sosiaaliturvalaitoksista. Erityisesti digitalisaatioon, Kantaan ja Kelan toimeenpanemaan sosiaaliturvaan liittyvät aiheet ovat kiinnostaneet vierailijoita.

Rajat ylittävän terveydenhuollon yhteyspiste neuvoi kansainvälisissä tilanteissa

Kelassa toimii rajat ylittävän terveydenhuollon yhteyspiste, jollainen toimii jokaisessa EU-maassa ja joka antaa tietoa terveyspalvelujen käyttämisestä kansainvälisissä tilanteissa. Yhteyspiste ylläpitää EU-terveydenhoito.fi-sivustoa. Sivustolta ja yhteyspisteen asiakaspalvelusta asiakas saa tietoa terveyspalvelujen käyttämisestä Suomessa ja ulkomailla, potilaan oikeuksista sekä hoitokustannusten korvauksista. Vuonna 2023 yhteyspisteen asiakkaita kiinnostivat muun muassa suunnitelmallinen hoito Suomessa, oikeus sairaanhoitoon ulkomailla sekä lääkkeisiin ja matkustamiseen liittyvät kysymykset. Yhteyspiste selkeytti strategiaansa ja toimintaansa, uudisti brändiään ja aloitti työn asiakasymmärryksen lisäämiseksi.

Kanta mahdollistaa sosiaali- ja terveystietojen turvallisen käytön yli aluerajojen

Kela ylläpitää ja kehittää Kanta-palveluja, jotka ovat keskeinen osa sosiaali- ja terveydenhuollon digi-palveluja ja datan hyödyntämistä. Kannan avulla terveystiedot liikkuvat sujuvasti ja turvallisesti ammattilaisten, apteekkien ja kansalaisten välillä.

Kanta on valtakunnallinen palvelu, jonne tallentuvat sekä julkisen että yksityisen terveydenhuollon tiedot. Vuoden 2023 lopussa Kantaä käytti 100 % julkisesta terveydenhuollosta ja 70 % yksityisen terveydenhuollon organisaatioista. Yhteensä Kantaan oli tallennettu 3,7 miljardia potilasasiakirjaa 6,7 miljoonasta henkilöstä. Kanta kokoaa tiedot myös hoitopaikan ja -paikkakunnan vaihtuessa.

Vuonna 2023 Kantaä hyödynnettiin hakemalla tietoja toisesta organisaatiosta 5 miljoonaa kertaa kuukaudessa. Sujuva tietojen liikkuminen hyödyttää niin potilasta kuin terveydenhuollon ammattilaista, koska se vapauttaa aikaa hoitotyöhön, karsii päällekkäisiä tutkimuksia ja parantaa potilasturvallisuutta.

Kaikki reseptit kulkevat sähköisinä Kanta-palvelujen kautta. Vuonna 2023 reseptejä kirjoitettiin 29,8 miljoonaa, ja niistä tehtiin 80 miljoonaa lääketoimitusta. Reseptin uusimista pyydettiin OmaKannassa yli 3,7 miljoonaa kertaa. Tämä oli 33 % kaikista vuoden aikana tehdyistä uusimispyynnöistä. Suomalaisissa apteekeissa on mahdollista myös toimittaa sähköisiä eurooppalaisia reseptejä. Palvelussa on mukana tällä hetkellä viisi maata: Viro, Kroatia, Portugali, Puola ja Espanja.

Sosiaalihuollon tiedot yhä paremmin Kantaan

Julkinen sosiaalihuolto hyödyntää Kantaä laajasti. Vuoden 2023 loppuun mennessä kaikki hyvinvointialueet, yhtä lukuun ottamatta, ovat liittyneet Kanta-palveluihin myös sosiaalihuollon osalta. Yksityisistä sosiaalihuollon palvelunantajista 15 organisaatiota on liittynyt Kanta-palveluihin. Lakisääteisestä liittymisveloitteesta säädetään asiakastietolaissa, ja se edellyttää yksityisten palvelunantajien liittymistä vuoteen 2026 mennessä. Yhteensä

Kantaan oli tallennettu 97 miljoonaa sosiaalihuollon asiakirjaa 1,6 miljoonasta henkilöstä.

Sosiaalihuollon organisaatioita tuetaan vahvasti Kanta-käyttöönotoissa ja palvelujen käytössä.

Sosiaalihuollon tietojen näkyminen ja omien tietojen luovutustenhallinta avattiin OmaKantaan marraskuun 2023 lopussa. Sekä hyvinvointialueiden että yksityisten sosiaalipalvelujen asiakastiedot alkavat vähitellen näkyä OmaKannassa. Marraskuussa OmaKannassa näkyi jo ensimmäisen pilottihyvinvointialueen tietoja. Vuoden 2023 lopussa myös THL:n turvakotipalvelut ja kolme pilottiin osallistunutta turvakotia liittyivät Kanta-palvelujen käyttäjiksi.

OmaKanta on vakiinnuttanut paikkansa koko kansan palveluna

OmaKanta on valtakunnallinen verkkopalvelu, jossa kansalainen näkee ammattilaisten kirjaamat potilastiedot ja

lääkemääräykset. OmaKannassa voi pyytää reseptin uusimista, tallentaa elinluovutus- ja hoitotahtonsa sekä hallita omien tietojensa luovuttamista. Sosiaalihuollon tiedot alkavat näkyä palvelussa vaiheittain.

Vuonna 2023 OmaKantaa käytti noin 3 miljoonaa eri henkilöä, ja palveluun kirjaututtiin yli 35 miljoonaa kertaa. Keskimäärin OmaKantaa käyttää miljoona henkilöä kuukaudessa, ja palvelu on vakiinnuttanut paikkansa osana terveydenhuollon asiointia.

Toisen puolesta asiointi OmaKannassa helpotti monen arkea. Puolesta asiointi mahdollistaa läheiselle OmaKannan käytön esimerkiksi alaikäisen, sairastuneen tai digipalvelujen käyttämisen vaikeaksi kokevan henkilön puolesta. OmaKannassa asiointiin vuoden 2023 aikana noin 463 000 alaikäisen ja 25 000 täysi-ikäisen puolesta. Täysi-ikäisten puolesta asiointi lisääntyi lähes 70 % edellisestä vuodesta.

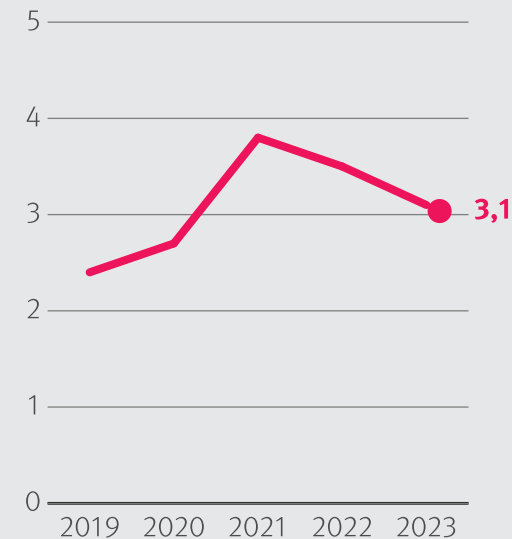
Chattirobotti ja verkkokoulut sujuvoittivat palvelujen käyttöä

Kannan asiakaspalvelu palveli kansalaisia puhelimitse, sähköpostitse ja palautelomakkeella sekä chattirobotti Kanta-apulaisen avulla. Keskimäärin asiakaspalveluun tuli 2 500 kansalaisyhteydenottoa kuukaudessa. Kanta-apulainen hoiti yhteydenotoista noin 70 %. Eniten kansalaiset kysyivät tutkimustuloksista ja niiden löytämisestä, reseptin uusimisesta sekä ajanvaraustiedoista.

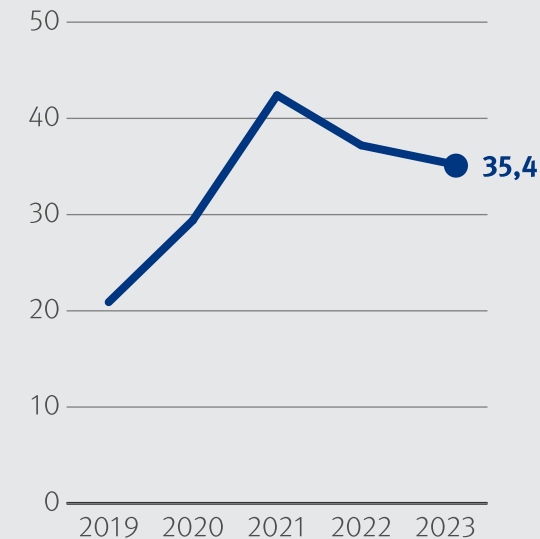
Kanta-verkkokoulut tarjosivat sosiaali- ja terveydenhuollon sekä apteekkien ammattilaisille ja opiskelijoille tietoa Kanta-palveluista ja uusista toiminnallisuuksista. Kanta-verkkokoulun oli vuoden lopussa suorittanut yli 10 000 ammattilaista.

OmaKannan kirjautumiset ja kirjautuneiden määrä 2019–2023, miljoonaa

Kirjautuneiden henkilöiden määrä

Kirjautumiskerrat

Kantaa kehitettiin yhteistyöllä hyvinvointialueiden ja muiden asiakkaiden kanssa

Sote-uudistus ja uusi asiakastietolaki toivat paljon muutoksia Kanta-palveluihin. Lakimuutosten edistäminen olikin keskiössä Kanta-palvelujen kehityksessä. Lisäksi vuonna 2023 julkaistiin OmaKannan uusi verkkopalvelu ja edistettiin Kanta-lääkityslistan kehittämistä.

Uudet hyvinvointialueet aloittivat toimintansa 1.1.2023. Uudistuksella oli vaikutuksia myös siihen, kuinka potilas- ja asiakastiedot liikkuvat Kanta-palvelujen kautta. Vaikutuksista viestittiin laajasti ja tarjottiin alueille monipuolista tukea siirtymävaiheeseen. Vuoden aikana hyvinvointialueet siirtyivät sujuvasti Kanta-palvelujen asiakkaiksi. Uusi järjestämismalli mahdollisti yhteistyön tiivistämisen. Jokaiselle alueelle nimettiin muun muassa Kanta-yhteyshenkilöt. Uusi yhteistyömalli koettiin hyvinvointialueilla tärkeäksi ja se sai kiittelevän vastaanoton.

Vuoden aikana yhteistyötä tehtiin laajasti myös muiden keskeisten sidosryhmien, kuten yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden sekä asiakas- ja potilastietojärjestelmätoimittajien kanssa. Vuosittaisissa asiakastyytyväisyyskyselyissä kokonaisuustyytyväisyys Kanta-palveluihin oli säilynyt hyvällä tasolla. Sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioista ja apteekeista 79 % ja järjestelmätoimittajista 74 % vastasi olevansa tyytyväisiä Kanta-palvelujen toimintaan kokonaisuudessaan.

Hallituksen toiminta 2023

Vuosi 2023 oli Kelan hallitukselle sen kolmivuotisen toimintakauden ensimmäinen vuosi. Toimintavuoden aikana hallitus keskittyi mahdollistamaan Kelan perustehtävän toteuttamisen ja strategian toimeenpanon onnistumisen. Toimintavuoden aikana suomalaista ja kansainvälistä yhteisöä koskettivat edelleen vakavat kriisit. Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa, energiakriisi ja voimakas inflaatio haastoivat myös Kelan toimintaa.

Toimintavuoden aikana hallitus päätti Kelan strategian tarkentamisesta. Kelan strategian perustan muodostavat toiminta-ajatus, visio, arvot ja strategiset tavoitteet. Kelan visio on: Lähellä ihmistä. Hyvinvointia tiedolla, tuella ja yhteistyöllä. Strategian keskiössä on kolme tavoitetta: asiakaskokemus perustuu luottamukseen, vaikuttavuutta tiedolla ja turvaa arkeen. Strategisella riskienhallinnalla varmistetaan osaltaan tavoitteiden saavuttaminen. Strategian onnistumisen kriittiset voimavarat ovat kestävä talous, henkilöstökokemus ja viestintä. Vastuullisuus ja arvot ovat toiminnan perusta, ja niillä rakennetaan kestävää yhteiskuntaa.

Vuoden alussa hallitus laati vuoden 2022 toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen valtuutettujen vahvistettavaksi. Hallitus vahvisti strategian ja budjettikehyksen toiminnan

suunnittelun perustaksi sekä riskienhallinnan suunnitelman. Hallitus hyväksyi keväällä 1.4.2023 voimaan tulleen Kelan työehtosopimusratkaisun.

Loppuvuodesta hallitus hyväksyi toiminta- ja taloussuunnitelman vuosille 2024–2027 sekä strategian, merkitsi tiedoksi strategiset avaintulokset ja teki pääjohtajan kanssa tulossopimuksen vuodelle 2024. Hallitus päätti hyväksyä Kelan vuoden 2024 sijoitussuunnitelman sekä sijoitussuunnitelmassa kerrotut toimivaltuudet ja vastuullisen sijoittamisen periaatteet. Hallitus käsittelee kokouksissaan kiinteään omaisuuteen liittyviä asioita.

Hallitus seurasi säännöllisesti tulevana vuosina merkittävästi voimavaroja vaativan strategisen kehittämisohjelman (Eepos) etenemistä. Hallitus asetti IT-toimikunnan toimikaudelle 1.2.2023–31.12.2025. Toimikunnan tehtävänä on varmistaa strategisen kehittämisohjelma Eepoksen onnistuminen sekä ylläpitää Kelan vahvaa kilpailukykyä ja taloudellisuutta IT-toimijana.

Hallitus seurasi maan hallitusohjelman valmistelua ja hallitusohjelman vaikutuksia Kelan toimintaan. Pääjohtaja esitti hallituksen kokouksissa ajankohtaiskatsaukset Kelan toiminnasta. Katsauksiin sisältyi muun muassa Kelan palvelutilanteen seuranta.

Vuonna 2023 hallitus piti 13 kokousta. Lisäksi hallitus piti keväällä seminaarin ja iltakoulun, jossa käsiteltiin Kelan strategiatyötä. Syksyllä järjestettiin toinen iltakoulu, jossa käsiteltiin strategista kehittämisohjelmaa Eeposta.

Hallitus asetti tarkastustoimikunnan 1.2.2023 lukien. Tarkastustoimikunta piti toimintavuoden aikana neljä kokousta. Toimikunnassa käytiin läpi sisäisen tarkastuksen raportteja ja keskeisiä havaintoja Kelan toiminnasta. Tarkastustoimikunnan puheenjohtajana toimii hallituksen puheenjohtaja, varapuheenjohtajana hallituksen varapuheenjohtaja ja jäsenenä vähintään kaksi hallituksen jäsentä sekä valvontatilintarkastusta hoitava tilintarkastaja. Pääjohtaja ja sisäisen tarkastuksen päällikkö toimivat esittelijöinä. Sisäisen tarkastuksen päällikkö on toimikunnan sihteeri.

Hallitus asetti palkitsemis- ja nimitystoimikunnan 1.2.2023 lukien. Palkitsemis- ja nimitystoimikunta piti toimintavuoden aikana kolme kokousta. Palkitsemis- ja nimitystoimikunta vahvistaa johdon palkkausjärjestelmän palkkausperusteet ja osallistuu tulosityksikön johtajien rekrytointiin. Palkitsemis- ja nimitystoimikuntaan kuuluvat hallituksen puheenjohtaja ja hallituksen varapuheenjohtaja. Pääjohtaja toimii esittelijänä.

Rahoitus

Etuusrahastojen rahoitus

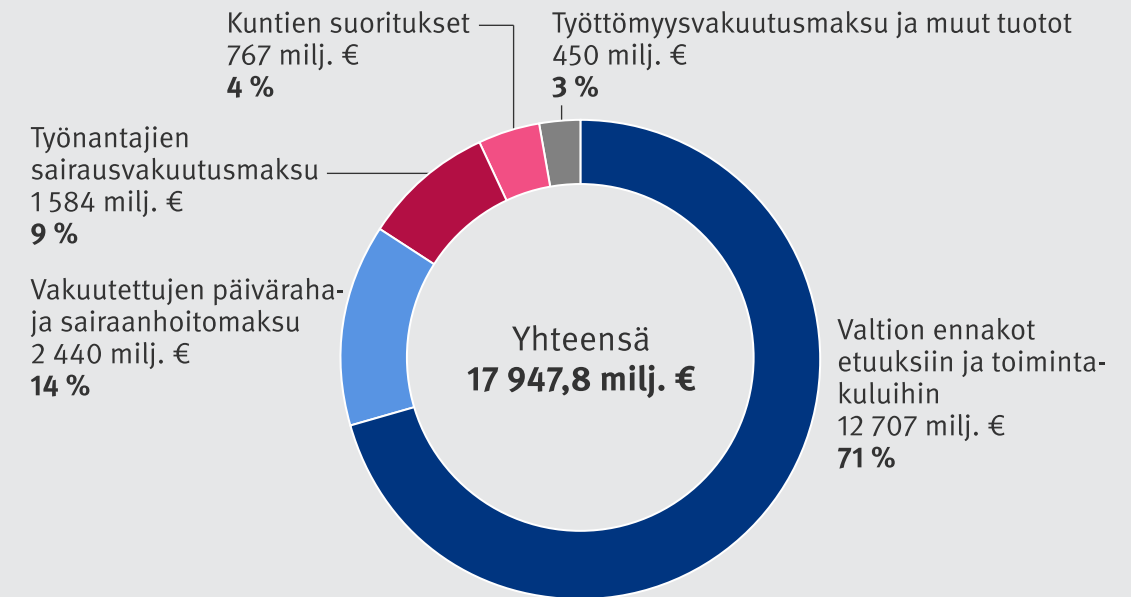
Kelan hoitaman sosiaaliturvan rahoitus perustuu jakoperiaatteelle, jonka mukaan kunkin vuoden kulut rahoitetaan samana vuonna kertyneillä tuotoilla. Etuuksien rahoituksen hoitamista varten Kelassa on kansaneläkerahasto, sairausvakuutusrahasto sekä sosiaaliturvan yleisrahasto, josta rahoitetaan ne etuudet, jotka eivät kuulu eläke- tai sairausvakuutukseen.

Kelan etuusrahastojen kokonaiskulut olivat 17 218 miljoonaa euroa vuonna 2023. Etuuskulujen osuus kokonaiskuluista oli 96 % (16 558 milj. euroa) ja toimintakulujen 4 % (660 milj. euroa). Valtion osuus tuotoista oli 71 % ja vakuutettujen ja työnantajien lakisääteisten maksujen 22 %, kuntien suoritusten 4 % ja muiden tuottojen 3 % tuotoista.

Kansaneläkerahasto

Kansaneläkerahastosta maksetaan mm. eläke- ja vammaisetuudet, eläkkeensaajien asumistuet sekä rintamalisät. Vuonna 2023 etuuksia maksettiin 3 882 milj. euroa, ja rahaston toimintakulut olivat 82 milj. euroa. Valtio rahoittaa kansaneläkevakuutuksen kulut. Vuositason maksuvalmiuden turvaaminen edellyttää kansaneläkerahastolta määrättyä vähimmäistasoa. Vuodesta 2010 kansaneläkerahaston vieraalla pääomalla vähennetyn rahoitusomaisuuden määrä on ollut 3,5 % kansaneläkkeiden, lapsiko-

Kelan etuuksien ja toimintakulujen rahoitus vuonna 2023, milj. euroa

rotuksen, perhe-eläkkeiden, työkyvyn selvittämisen ja rahaston toimintakulujen vuotuisesta yhteismäärästä.

Sairausvakuutusrahasto

Sairausvakuutuksen rahoitus jakautuu työtulovakuutuksen ja sairaanhoitovakuutuksen rahoitukseen. Vuonna 2023 etuuskien yhteismäärä oli 5 590 milj. euroa, ja rahaston toimintakulut olivat 245 milj. euroa.

Työtulovakuutus sisältää sairauspäivärahat (sisältäen tartuntatautipäivärahat), vanhempainpäivärahat, kuntoutusrahat ja työnantajille maksettavat perhevapaakorvaukset sekä korvaukset työterveyshuollon järjestämisestä ja vanhempainpäiväraha-ajan vuosilomakustannuksista. Työtulovakuutuksen etuuksia maksettiin 2 826 milj. euroa vuonna 2023.

Työtulovakuutuksen pääasialliset rahoittajat ovat työnantajat (työnantajan sairausvakuutusmaksu) sekä palkansaajat ja yrittäjät (sairausvakuutuksen päivärahamaksu). Valtio rahoittaa sen osuuden vähimmäismääräisenä maksettavan päivärahaetuuden tai kuntoutusrahan kuluista, joka ylittää vuositulon perusteella lasketun päivärahaetuuden tai kuntoutusrahan määrän. Lisäksi valtio rahoittaa 5 % muutoin vakuutuksen kautta rahoitettavista sairaus- ja vanhempainpäivärahoista sekä kuntoutusrahasta. Valtion rahoitusosuuteen kuuluu myös osa yrittäjien ja maatalousyrittäjien työterveyshuollosta.

Työtulovakuutuksen nykyrahoituksen malli on perua vuodelta 2020. Tällöin vakuutusmaksut säädettiin siten, että menoista (ilman perhevapaakorvausta, yrittäjien lisärahoitusosuutta ja valtion osuutta) 52 % rahoitettiin työnantajien sairausvakuutusmaksuilla ja 48 % päivärahamaksuilla. Vuodesta 2021 alkaen sairausvakuutusmaksu ja päivärahamaksu muuttuvat saman verran rahoitustarpeen kattamiseksi. Työnantajien sairausvakuutusmaksu maksetaan palkkojen perusteella, ja sen suuruus oli 1,53 % vuonna 2023. Sairausvakuutuksen päivärahamaksun pohjana ovat palkansaajilla veronalaiset palkkatulot ja yrittäjillä työtulot. Vuonna 2023 maksu oli palkansaajilla sekä MYEL-vakuutetuilla yrittäjillä 1,36 % ja YEL-vakuutetuilla yrittäjillä 1,59 % tuloista (tulot vähintään 15 703 euroa vuodessa). Päivärahamaksu on verotuksessa vähennyskelpoinen. Työnantajien sairausvakuutusmaksuja kertyi 1 584 milj. euroa (osuus tuotoista noin 47 %), palkansaajien sekä yrittäjien päivärahamaksua 1 417 milj. euroa (osuus tuotoista noin 42 %) ja lisäksi valtio rahoitti vastuullaan olevia etuuksia 354 milj. eurolla (osuus tuotoista noin 11 %) vuonna 2023. Yhteensä työtulovakuutuksen tuotot olivat 3 354 milj. euroa.

Sairaanhoitovakuutus sisältää Kelan maksamat lääkekorvaukset, korvaukset lääkärin- ja hammaslääkärinpalkkioista, korvaukset tutkimuksesta ja hoidosta, matkakorvaukset, kuntoutusmenot (lukuun ottamatta kuntoutusrahoja), maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen perusturvaan kuuluvat sairaanhoitokorvaukset sekä EU-korvaukset sairaanhoidon kustannuksista. Sai-

raanhoitovakuutuksen etuuksia maksettiin 2 764 milj. euroa.

Sairaanhoitovakuutuksen etuus- ja toimintakulut rahoitetaan valtion ja vakuutettujen toimesta. Valtio rahoittaa 67 % ja vakuutetut 33 % sairaanhoitovakuutuksen etuus- ja toimintakuluista. Sairaanhoitovakuutuksen EU-korvaukset valtio ja ulkomaan laitokset rahoittavat kuitenkin kokonaan. Lisäksi valtio rahoitti 2023 koronarokotuskorvaukset, jotka sisältyvät tutkimuksen ja hoidon korvauksiin.

Sairaanhoitovakuutuksen rahoitusta varten kaikilta vakuutetuilta eli palkansaajilta, yrittäjiltä sekä eläkkeen- ja etuudensaajilta peritään sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksu kunnallisverotuksessa verotettavan ansiotulon perusteella. Vuonna 2023 maksu oli palkansaajilla ja yrittäjillä 0,60 % ja eläkkeen- ja etuudensaajilla 1,57 % ansiotulosta. Palkansaajilta, yrittäjiltä ja etuudensaajilta perittävää sairaanhoitomaksua kertyi 1 024 milj. euroa (osuus tuotoista noin 34 %). Valtion suoritukset sairaanhoitovakuutuksen etuuksiin ja toimintakuluihin oli 2 027 milj. euroa (osuus tuotoista noin 66 %). Yhteensä sairaanhoitovakuutuksen tuotot olivat 3 051 milj. euroa.

Sairausvakuutuksen rahoitusomaisuuden, josta on vähennetty vieras pääoma ja varaukset, on oltava 8–12 % sairausvakuutuksen vuotuisista kokonaismenoista. Työnantajien ja vakuutettujen vakuutusmaksuperusteet sekä valtion osuus sairaanhoitovakuutuksesta määräytyvät niin, että tämä ehto täyttyy.

Sosiaaliturvan yleisrahasto

Rahastosta maksettavien etuuksien yhteismäärä oli 7 086 milj. euroa ja rahaston toimintakulut olivat 333 milj. euroa vuonna 2023.

Valtio rahoittaa opintoetuudet, äitiysavustukset, adoptio-
tuet, sotilasavustukset, rintamaveteraanien kuntoutus-
matkakustannukset, sähkötuen (2023) ja paperittomien
kiireellisen sosiaalihuollon kustannukset. Lapsilisien,
yleisen asumistuen, vammaisten tulkkauksen ja
elätustuen kulujen osalta valtio on pääasiallinen ra-
hoittaja, mutta Ahvenanmaa rahoittaa näiden etuuksien
osalta omat kulunsa. Toimeentulotuen ennakot tulevat
Kelaan valtiolta (STM ja TEM), mutta STM:n ennakoiden
osuudesta kuntien vastuulla on 50 %. Valtio rahoittaa
valtaosan työttömyysetuuksista, mutta myös kunnat ja
Työllisyysrahasto osallistuvat rahoitukseen. Työllisyysra-
hasto rahoittaa myös muutosturvarahan kustannukset.
Kunnat rahoittavat lastenhoidon tuet lukuun ottamatta
ulkomaille maksettavia tukia, jotka valtio rahoittaa.

Korkeakouluopiskelijoiden terveydenhuollon kustannuk-
set rahoitetaan opiskelijoiden terveydenhoitomaksulla
(23 %) ja valtion osuudella (77 %). Työttömyysturvan
peruspäivärahojen rahoitukseen ohjataan palkansaajien

työttömyysvakuutusmaksuista määrä, joka keskimäärin
vastaa työttömyyskassoihin kuulumattomien työnteki-
joiden maksujen määrää. Valtio rahoitti etuuksia sekä
toimintakuluja yhteensä 6 388 milj. eurolla, kunnat rahoit-
tivat lastenhoidon tukea sekä työmarkkinatukea yhteensä
767 milj. eurolla ja rahastoon tilitettiin palkansaajien
työttömyysvakuutusmaksua 273 milj. euroa peruspäivära-
han rahoittamista varten. Lisäksi Työllisyysrahasto maksoi
ennakoita muutosturvarahaan 3 milj. euroa vuonna 2023.

Toimintakulut

Toimintakulujen yhteismäärä vuonna 2023 oli 644,1 milj.
euroa ilman 15,4 milj. euron suuruisia osakesiirtoja elä-
kevastuurahastoon. Toimintakulut ilman osakesiirtoja
eläkevastuurahastoon kasvoivat edellisvuodesta 6,0 %.
Toimintakulujen yhteismäärä vuonna 2023 oli 659,5 milj.
euroa, joka oli 3,8 % etuusrahastojen kokonaiskuluista.

Toimintakulut ilman osakesiirtoja eläkevastuurahastoon
kohdennetaan etuusrahastoille prosenttiosuuksien mu-
kaan. Vuonna 2023 kansaneläkerahaston osuus oli 10,3
%, sairausvakuutusrahaston 38,0 % ja sosiaaliturvan
yleisrahaston 51,7 %.

Palkka- ja palkkiokulut olivat 343,5 milj. euroa. Henkilö-
sivukulut olivat yhteensä 111,9 milj. euroa, josta osake-
siirtoja oli 15,4 milj. euroa.

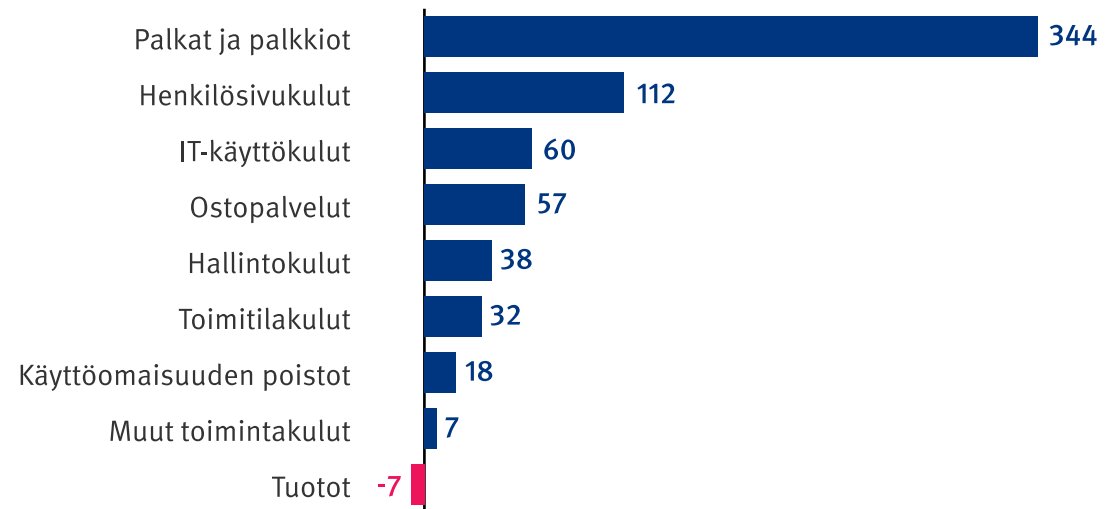
Ostopalveluiden yhteismäärä oli 56,5 milj. euroa. Verohal-
linnolle maksettavat verotuskustannukset olivat 24,0 milj.
euroa. Muut ostopalvelut olivat yhteensä 32,5 milj. euroa.

Muiden toimintakulujen ja tuottojen yhteismäärä oli
147,6 milj. euroa. Muista toimintakuluista IT-käyttökuluja
oli 60,3 milj. euroa. Käyttöomaisuuden poistoja oli 17,7
milj. euroa. Toimintakuluja vähentäviä tuottoja oli 7,3
milj. euroa.

Valtio rahoittaa vuosittain valtion talousarviossa vah-
vistettavalla määrällä kustannukset, jotka Kelalle aiheu-
tavat Kelassa toimivan rajat ylittävän terveydenhuollon
yhteyspisteen toiminnasta. Vuonna 2023 yhteyspisteen
kustannukset olivat 0,5 milj. euroa.

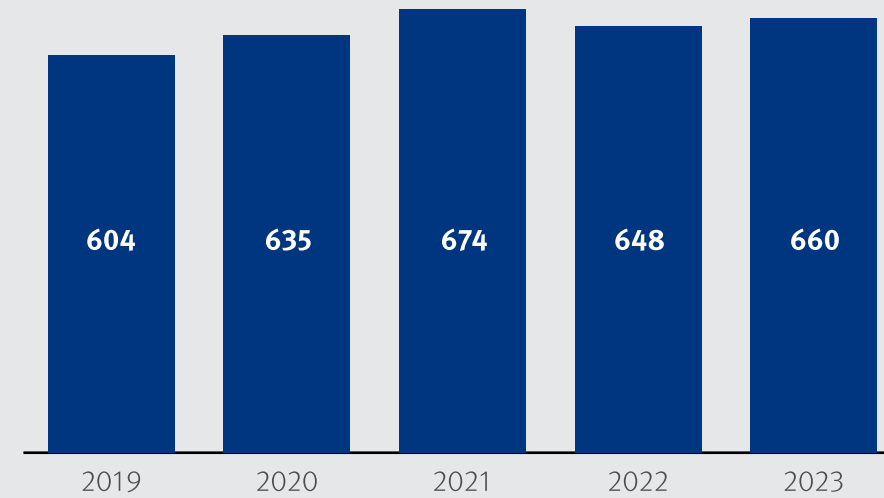
Valtio rahoittaa vuosittain valtion talousarviossa vahvis-
tettavalla määrällä kustannukset, jotka Kelalle aiheutuvat
sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain mukaisen
biologisten lääkkeiden määräämisen ohjaus- ja valvonta-
tehtävän toteuttamisesta. Vuonna 2023 kyseisen ohjaus-
ja valvontatehtävän kustannukset olivat 0,4 milj. euroa.

Toimintakulujen jakautuminen vuonna 2023, milj. euroa*

*Vuoden 2023 rahana.

Kelan toimintakulut 2019–2023, milj. euroa

Palvelurahasto

Palvelurahaston avulla huolehditaan Kelan vastuulla olevista rahoituksen, kirjanpidon ja rahaliikenteen tehtävistä Kanta-palvelujen toteuttamisessa ja ylläpitämisessä. Ne määritellään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetussa laissa (784/2021), sähköisestä lääkemääräyksestä annetussa laissa (61/2007) ja sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä annetussa laissa (552/2019).

Vuonna 2023 valtio rahoitti sosiaali- ja terveysministeriön kautta Kanta-palvelujen lainmuutos- ja kehittämiskustannukset. Kanta-palvelujen ylläpito rahoitettiin palvelujen käyttäjiltä perittävillä käyttömaksuilla. Palvelurahaston kokonaiskustannukset vuonna 2023 olivat 45,8 milj. euroa, josta investointeja oli 4,3 milj. euroa. Valtio rahoitti kustannuksista 21,9 milj. euroa (STM rahoitti Kanta-palveluiden kehittämisen ja jatkuvuuden varmistamista 20,7 milj. eurolla ja Suomen kestävän kasvun ohjelman kautta 1,2 milj. eurolla). Käyttömaksuista saaduilla myyntituotoilla rahoitettiin kustannuksia 23,9 milj. eurolla. Asiakasmaksutuotoilla myös kerättiin ja STM:lle palautettiin 0,66 milj. euron osuus 4 milj. euron rahoituspuskurista.

Vuonna 2023 sähköisen lääkemääräyksen ylläpitokustannuksista apteekit rahoittivat 50 %, julkinen terveydenhuolto 35 % ja yksityinen terveydenhuolto 15 %. Potilastiedon arkiston ylläpitokustannuksista 80 % rahoitettiin julkisen terveydenhuollon ja 20 % yksityisen terveydenhuollon käyttömaksuilla. Valtion laitokset rahoittivat ylläpitokustannuksista 0,1 milj. euroa.

Eläkevastuurahasto

Kelan toimihenkilöiden vakuutustekninen täysi eläkevastuu oli vuoden lopussa 2 485,7 milj. euroa, josta jo alkaneiden eläkkeiden osuus oli 1 418,8 milj. euroa. Täysi eläkevastuu kasvoi kertomusvuonna 170,3 milj. euroa siten, että eläkkeellä jo olevien ja eläkkeelle vuoden aikana siirtyneiden eläkevastuu kasvoi 69,3 milj. euroa, ja työssä olevien aiheuttama eläkevastuu kasvoi 101,1 milj. euroa.

Vuosina 2020-2024 eläkevastuun laskennassa käytettävää enimmäiskorkoa pienennetään 0,1 prosenttiyksikköä vuosittain Finanssivalvonnan laskuperusteiden mukaisesti, vuonna 2023 enimmäiskorko pieneni 3,2 prosentista 3,1 prosenttiin. Muutoksen johdosta täysi eläkevastuu vuonna 2023 oli 134,4 milj. euroa suurempi kuin se olisi ollut vuonna 2019 käytössä olleella 3,5 prosentin korolla laskettuna.

Lain 754/2016 mukaan Kelan täydestä eläkevastuusta vähintään katettava osuus pienenee puoli prosenttiyksikköä vuosittain vuoteen 2038 asti, vuonna 2023 katetaan 37,5 % täydestä eläkevastuusta. Katettava eläkevastuu vuoden 2023 lopussa oli yhteensä 932,1 milj. euroa. Eläkevastuurahastossa oli varoja yhteensä noin 1 883,5 milj. euroa. Vähimmäiskate ylittyi siis 951,4 milj. eurolla.

Eläkevastuurahastoon maksettiin työnantajan kannatusmaksuna 80,8 milj. euroa, josta 15,4 milj. euroa katettiin osakesiirrolla kansaneläkerahastosta. Lisäksi rahastoon suoritettiin työntekijän eläkemaksua 28,4 milj. euroa, josta 11,3 milj. euroa rahastoitiin.

Toimisuhte-eläkkeitä Kela maksoi kaikkiaan 128,1 milj. euroa, jossa oli kasvua edellisvuodesta 8,1 %.

Sijoitustoiminta

Kelan hallitus vahvistaa vuosittain sijoitussuunnitelman. Kelan varoja sijoitettaessa on huolehdittava sijoitusten varmuudesta, tuotosta ja rahaksi muutettavuudesta. Lisäksi sijoitusten pitää olla riittävän hajautettuja.

Kansaneläkerahaston, sairausvakuutusrahaston, sosiaaliturvan yleisrahaston ja palvelurahaston sijoitustoiminnan painopiste on kassavarojen sijoittamisessa. Eläkevastuurahaston varat ovat henkilöstön Kelan palvelukseen perustuvan eläkevastuun katteena, ja rahastosta maksetaan Kelan toimosuhte-eläkkeet. Eläkevastuurahaston omaisuuden allokoinnilla pyritään kasvattamaan rahaston tuottoa ja varautumaan siihen, että sijoitukset voidaan tarvittaessa muuttaa rahaksi.

Sijoitusmarkkinat ja -tulos

Vuoteen 2023 lähdettiin positiivisissa tunnelmissa. Kiinan avautumisen odotettiin tukevan taloutta, ja Euroopassa ei kärsittykään energiapulasta leudon talven myötä. Maaliskuussa yhdysvaltalaisen alueellisten pankkien tasehallintaongelmat johtivat markkinaturbulenssiin ja pankkijärjestelyihin, mutta tehokkaiden ja nopeiden toimien myötä vaihe jäi lyhytaikaiseksi. Euroopan pankkisektoriin huolet eivät tarttuneet, kun tiukemman sääntelyn myötä vastaavanlaisia tasehallintaongelmia ei esiintynyt, joskin haavoittuvaisessa kunnossa ollut Credit Suisse -pankki

ajautui UBS-pankkiin liitettäväksi pankkisentimentin ollessa heikommillaan. Viime vuonna Kiina yllätti heikkoudellaan, joka ulottui kiinteistösektorin ja velkahuolien lisäksi laajasti yksityiseen kulutukseen. Myös geopoliittiset riskit ovat laskeneet maan houkuttelevuutta sijoituskohteena.

Inflaation laskun myötä lähdettiin ennakoimaan koronlaskuja, ja ainakin Yhdysvalloissa pehmeän laskeutumisen todennäköisyyden nousu tuki hyvin markkinoita tekoälybuumin ohessa. Pohjoisamerikkalaiset osakkeet tuottivat indeksitasolla 22,3 % pitkälti kapean teknologiyhtiöiden kärjen vetämänä. Eurooppalaisten osakkeiden tuotto oli 16,6 %, mikä oli myös hyvällä tasolla. Palvelu- ja teollisuusvetoisten maiden taloustilanteiden ja näkymien eriytyneisyys näkyi kuitenkin selkeästi markkinakehityksessä. Lisäksi yhtiökohtaiset tilanteet vaikuttivat Suomen pörssiin. Suomen osakemarkkina oli voimakkaan tappiollinen suurimman osan vuodesta, joskin loppuvuoden positiivisen kehityksen myötä päädyttiin -0,5 %:n tulokseen vuositasolla.

Korkosijoituksille viime vuosi oli hyvä edeltävän vuoden korkojen nousun luodessa korkean juoksevan tuoton omaisuusluokkaan. Loppuvuodesta koroissa nähtiin voimakas lasku, kun inflaation loiventumisen hinnoiteltiin johtavan keskuspankkien koronlaskuihin. Myös luottoriskimarginaalit olivat vuoden loppuessa alhaisemmalla tasolla. Euroalueen valtionlainat (kaikki luottoluokat) tuottivat

7,0 % vuonna 2023, hyvälaatuiset yrityslainat 8,0 % sekä heikomman luottolaadun yrityslainat 12,2 %.

Kansaneläkerahastossa jäljellä olevien epälikvidien osakkeiden tappio oli 6,4 %. Kansaneläkerahaston osakeomistuksilla ei käydyä kauppaa, ja niiden käyttötarkoituksena on eläkevastuurahaston kannatusmaksujen kattaminen.

Eläkevastuurahaston tuotto oli 0,5 %, mikä heijastaa sitä, että historiallisista syistä Suomen osakemarkkinalla on salkussa suuri painotus. Pidemmällä aikavälillä salkku on suuren Suomi-osakepainonsa ansiosta tuottanut hyvin. Sijoitusten kansainväliselle hajauttamiselle on asetettu tavoitteet ja aikataulu. Vuonna 2023 hajauttamista tehtiin vain alkuvuodesta ennen Suomen osakemarkkinan heikkoutta, sillä pitkän aikavälin etu huomioiden omaisuudesta ei pääsääntöisesti luovuta epäedullisina ajankohtina.

Vuonna 2023 saadut osinkotuotot nousivat 45,5 milj. euroon (edellisvuonna 40,3 milj. euroa).

Kansaneläkerahaston, sairausvakuutusrahaston ja sosiaaliturvan yleisrahaston kassavarojen yhteenlaskettu kuukausittainen keskiarvo vuonna 2023 oli 1 454,5 milj. euroa (edellisvuonna 1 144,6 milj. euroa). Kassavarojen keskikorko ylsi 3,4 prosenttiin vuonna 2023 (edellisvuonna 0,29 %).

Vuosi 2024 on lähtenyt liikkeelle positiivisella osakemarkkinasentimentillä etenkin Yhdysvalloissa, missä talous

näyttää kestävästi korkeaa korkotasoa ja suuret kasvuyhtiöt ajavat indeksituottoja ylös. Yhdysvaltojen koronlaskujen ajoitus vaikuttaa myös muihin maihin, ja Euroopalle koronlaskut olisivat tervetulleita heikkoa kasvua tukemaan, jos inflaatiotilanne niitä sallii. Korkomarkkinoilla alkuvuosi on ollut heikko, kun osa loppuvuoden 2023 markkinakorkojen voimakkaasta laskusta on palautunut. Uskomme nykykorkotason kuitenkin tarjoavan hyvän lähtökohdan korkosijoittamiseen, eritoten hyvälaatuisissa yrityslainoissa.

Vastuullinen sijoittaminen

Talouden vihreä siirtymä ja sääntelyn kehittyminen vaikuttavat sijoitustoimintaan laajasti. Vuonna 2023 jatkoimme vastuullisen sijoittamisen prosessien mukaista toimintaamme. Seulomme normirikkeitä koko likvidistä yrityksiin suuntaavasta sijoitusmassasta, analysoimme sijoitustemme hiililaskentaa ja teimme vuosittaisen vastuullisuuskyselyn varainhoitajillemme. Suorien sijoitusten osalta selvitimme kahdella analyysimenetelmällä sitä, miten yhtiöiden päästötavoitteet ja -toimenpiteet ovat linjassa Pariisin ilmastopimuksen tavoitteiden kanssa ja mikä olisi maapallon lämpötilan muutos, jos kaikki yritykset toimisivat vastaavalla tavalla. Kartoitimme myös ensimmäistä kertaa biodiversiteettivaikutuksia ja -riippuvuuksia toimialatason tarkastelussa. Lisäksi jatkoimme vihreiden teemasijoitusten tutkimista ja teimme muun muassa

päätöksen sijoittaa aurinko- ja tuulienergian tuotantoon sekä liitännäisiin akkuvarastointiratkaisuihin keskittyvään rahastoon. Sijoitussuunnitelman päivittämisen yhteydessä tarkistimme myös suorien sijoitusten poissulkulistaa. Vuonna 2024 jatkamme pyrkimistä kohti vastuullisen sijoittamisen tavoitteitamme ja kartoitamme mahdollisia uusia analyysimenetelmiä, joiden avulla voimme tarkastella salkkuamme entistä monipuolisemmin.

Rahoituksen tulevaisuudennäkömät

Suomessa talouden kasvun odotetaan hidastuvan kuluvana vuonna. Rahoitusolosuhteiden kiristyminen näkyy alkuvuodesta kysyntää heikentävästi. Myönteistä käännettä odotetaan myöhemmin vuoden 2024 aikana, kun inflaation ennustetaan hidastuvan, reaalityulojen kohentuvan ja keskuspankkien keventävän rahapolitiikkaansa.

Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmassa sekä julkisen talouden suunnitelmassa tavoitellaan tulevalle suunnittelukaudelle julkisen talouden velkasuhteen kääntämistä ja julkisen talouden rahoitusaseman parantamista. Uhkana nähdään, että julkisen talouden tulojen ja menojen välinen epätasapaino kasvattaa velkaantumista nyt ja tästä eteenpäin. Tämän välttämiseksi esitetään rakenteellisia uudistuksia, jotka parantaisivat työllisyyttä ja talouskasvua.

Julkisen talouden heikkenemiseen Suomessa on jo pitkään vaikuttanut hitaan talouskasvun ja edellä mainittujen kriisien lisäksi myös väestön ikääntyminen. Vanhusväestön kasvu lisää jatkossa erityisesti terveys- ja hoivamenoja. Samaan aikaan työikäisen väestön määrän ennustetaan vähenevän, mikä heikentää talouskasvua.

Sosiaali- ja terveystalouden uudistamisella, työllisyyttä edistävillä toimenpiteillä sekä digitalisaation hyödyntämisellä tähdätään lähivuosina merkittäviin kustannussäästöihin sekä julkisen talouden tuottavuuden parantamiseen. Hallituksen käynnistämän valtiohallinnon tuottavuusohjelman on määrä aikaansaada vuosille 2025-2028 lähes 250 miljoonan euron säästöt valtion laitosten toimintakuluihin.

Suomen lähivuosien talouskehityksessä on nähtävissä myös myönteisiä mahdollisuuksia. Varsinkin asuntorakentamisessa käänne parempaan voi olla odotettua nopeampi, sillä ennustejakson lopulla uusille asunnoille voi olla kertynyt kysyntää asuntorakentamisen vähyyden vuoksi. Energiatoimialojen investointeja voi vauhdittaa etenkin ennustejakson loppupuolella vihreän siirtymän kiihtyminen sekä Suomessa että Suomen vientimarkkinoilla.

Sodat Ukrainassa ja Lähi-idässä aiheuttavat epävakautta, joka voi heijastua myös Suomessa raaka-aineiden ja energian hintaan. Kelassa tuo epävakaus vaikuttaa ainakin etuuksien maksamiseen Ukrainasta saapuvien

pakolaisten päästessä sosiaaliturvan piiriin. Lisäksi geopolittiset jännitteet mm. Yhdysvaltain ja Kiinan välillä voivat aiheuttaa häiriöitä kansainvälisiin tuotantoketjuihin ja maailmankauppaan. Ilmastonmuutos ja luontokato haastavat edelleen muuttamaan tuotannon ja kulutuksen nykyisiä rakenteita. Niiden hillitseminen tulee vaatimaan uudenlaista teknologiaa, vaihtoehtoisia tapoja kohdentaa pääomia sekä uusia investointeja.

Kelan rahoituksen tulevaisuudennäkymiin vaikuttaa suhdanneluonteisten tekijöiden ja väestörakenteen muutosten lisäksi, uuden hallituksen hallitusohjelman ja julkisen talouden suunnitelman linjausten toimeenpanon toteuttaminen.

Muuttuva taloustilanne haastaa Kelan rahoitusta

Vuosina 2024–2028 Kelan etuuksien menokehitykseen vaikuttavat hallitusohjelman muutosten lisäksi oletukset työttömyyden ja väestön kehityksestä. Kelan etuuksien leikkaukset ja korotukset painottuvat hallituskauden alkupuolelle. Seuraavat ennusteet perustuvat lokakuun 2023 hallitusohjelman valmistelutilanteeseen ja sen hetken talousoletuksiin. Talousoletuksissa työttömyyden arviointiin laskevan hieman vuoden 2023 tasosta vuodesta 2025 alkaen. Syntyvyyden oletettiin pysyvän matalalla nykytasolla koko kehyskauden. Ennusteiden mukaan huol-

tosuhde huononee edelleen seuraavina vuosikymmeninä ikääntyneiden määrän kasvaessa ja työikäisen väestön supistuessa. Kokonaiseläkemenot lisääntyvät työeläkemenojen kasvaessa, mutta Kelan eläkemenot vähenevät.

Lokakuun 2023 ennusteen mukaan Kelan rahoituksen tulevaisuuden näkymät ovat etuuskulujen osalta melko vakaat. Vuodesta 2023 vuoteen 2024 Kelan kulut kasvavat reaalisesti noin kolme prosenttia. Vuodesta 2026 alkaen vuoteen 2028 kulujen arvioidaan laskevan vuosittain reaalisesti noin prosentin.

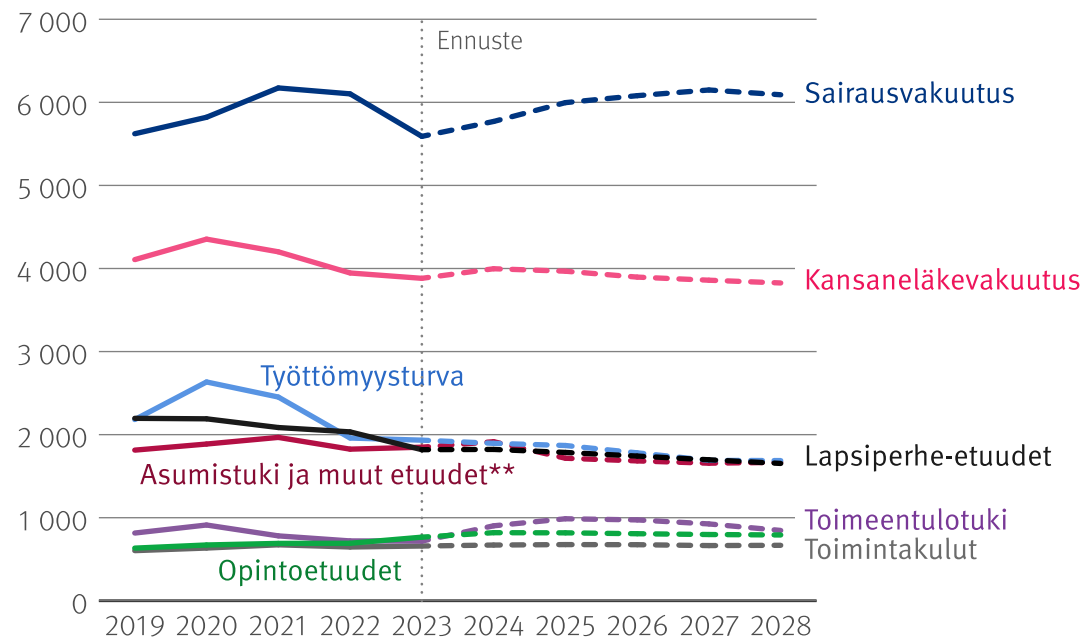
Vuoden 2024 sairaanhoitovakuutuksen vakuutusmaksut laskivat hieman ja työtulovakuutuksen vakuutusmaksut laskivat lähes 0,4 prosenttiyksikköä vuodelta 2023 siirtyneen ylijäämän seurauksena. Ylijäämä muodostui positiivisesta vakuutusmaksukertymästä palkkasumman oltua ennustettua suurempi ja etuusmenojen ennustettua pienemmät. Sairausvakuutusmaksut nousevat hieman vuonna 2025 ja jäävät samalle tasolle vuosiksi 2026–2028.

Valtio rahoittaa vuoden 2024 kuluista 75 %. Vakuutetut rahoittavat etuus- ja toimintakuluista 13 % (määrä muodostuu sairausvakuutusmaksuista ja työllisyysrahaston osuudesta). Työnantajien vakuutusmaksuilla katetaan 7 % Kelan menoista. Kunnat ja muut maksavat 5 %, ja nämä varat ohjataan lähinnä lastenhoidon tukeen sekä työttömyysturvaan. Valtion rahoitusosuus työtulovakuutuksesta on noin 13 %, työnantajien osuus on 47 % ja vakuutettujen

osuus 40 %. Sairaanhoidovakuutuksessa kulujen valtion rahoitusosuus on 66 %, vakuutettujen vakuutusmaksut 31 % ja muut tuotot 3 %. Valtion osuuden arvioidaan olevan kokonaiskuluista noin 72–73 % vuosina 2025–2028.

2020-luvun jälkipuolella Kelan toimintakuluja kasvattaa etuusjärjestelmien, asiointipalvelujen ja tietoturvan uudistaminen (Eepos-ohjelma). Uudistamistyö vaatii Kelalta merkittävää kehittämispanostusta. Uudistuksen tavoitteena on turvata Kelan etuuskäsittelyn ja asiakaspalvelun palvelutaso ja -kyky myös 2030-luvulla. Uudistus mahdollistaa Kelan kyvyn vastata tulevaisuuden turvallisuushaasteisiin ja parantaa samalla etuustoiminnan ja koko Kelan tuottavuutta moderneja teknologioita hyödyntäen. Lisäksi Eepos mahdollistaa digitalisaation tuomia pidemmän aikavälin hyötyjä asiakkaille, kumppaneille ja muille sidosryhmille.

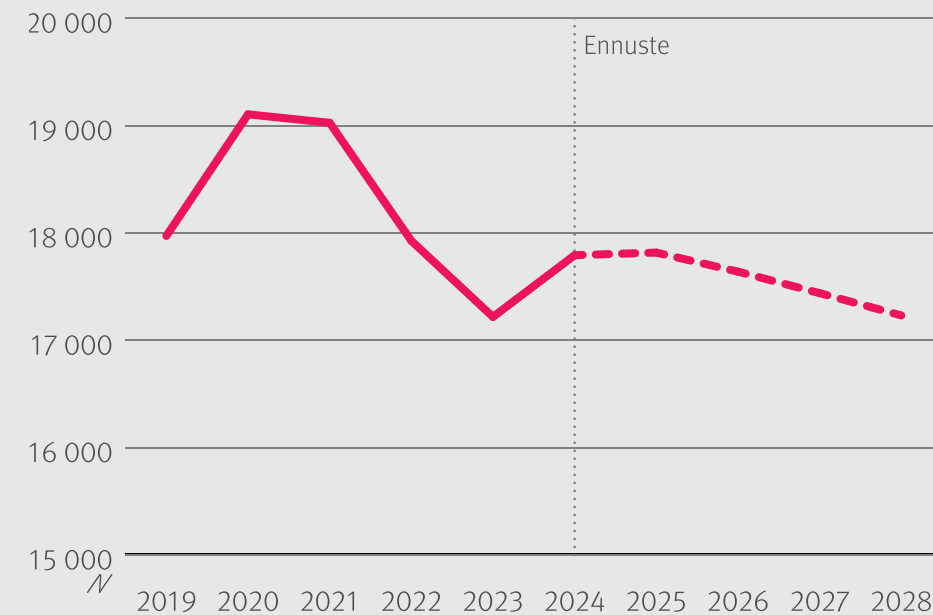
Kelan kulut etuuslajeittain 2019–2028, milj. euroa*

*Vuoden 2023 rahana.

**Sisältää sotilasavustukset, vammaisten tulkkauspalvelut, rintamaveteraanien kuntoutusmatkat, paperittomien kiireellisen sosiaalihuollon sekä YTHS-korvaukset.

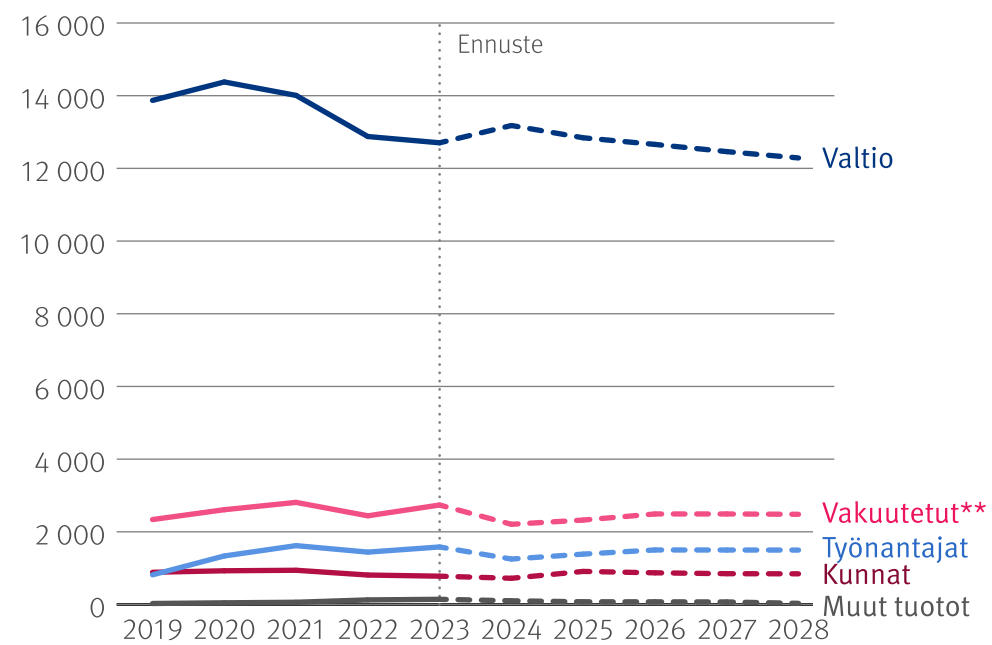
Kelan kulut yhteensä 2019–2028, milj. euroa*

*Vuoden 2023 rahana.

Huom! Katkaistu asteikko.

Kelan tuotot 2019–2028, milj. €*

*Vuoden 2023 rahana.

**Sisältää palkansaajien ja yrittäjien päivärahamaksun, yrittäjien lisärahoitusosuuden, sairaanhoitomaksun, Työllisyysrahaston Kelalle tilittämän työttömyysvakuutusmaksun ja vuodesta 2021 alkaen opiskelijoiden terveydenhoitomaksun tuotot.

Toimielimet ja neuvottelukunnat 2023

Toimielimet

Valtuutetut 1.1.2023-27.6.2023

Slunga-Poutsalo Riikka, kansanedustaja, puheenjohtaja

(varalla: Kotiaho Jouni, kansanedustaja)

Nurminen Ilmari, kansanedustaja, varapuheenjohtaja (varalla: Berg Kim, kansanedustaja)

Elomaa Ritva, kansanedustaja (varalla: Lundén Mikko, kansanedustaja)

Forsgrén Bella, kansanedustaja (varalla: Virta Sofia, kansanedustaja)

Häkkänen Antti, kansanedustaja (varalla: Kaleva Atte, kansanedustaja)

Kontula Anna, kansanedustaja (varalla: Hänninen Katja, kansanedustaja)

Lohi Markus, kansanedustaja (varalla: Aittakumpu Pekka, kansanedustaja)

Mattila Hanna-Leena, kansanedustaja (varalla: Kettunen Tuomas, kansanedustaja)

Mäkynen Matias, kansanedustaja (varalla: Eloranta Eeva-Johanna, kansanedustaja)

Niikko Mika, kansanedustaja (varalla: Juuso Kaisa, kansanedustaja)

Salonen Kristiina, kansanedustaja (varalla: Werning Paula, kansanedustaja)

Sarkomaa Sari, kansanedustaja (varalla: Koulumies Terhi, kansanedustaja)

Valtuutetut 28.6.2023 alkaen

Nieminen Mira, kansanedustaja, puheenjohtaja,

(varalla: Lehtinen Rami, kansanedustaja)

Sarkomaa Sari, kansanedustaja (varalla: Koulumies Terhi, kansanedustaja)

Elomaa Ritva, kansanedustaja (varalla: Kangas Antti, kansanedustaja)

Forsgrén Bella, kansanedustaja (varalla: Diarra Fatim, kansanedustaja)

Kurvinen Antti, kansanedustaja (varalla: Kosonen Hanna, kansanedustaja)

Laiho Mia, kansanedustaja (varalla: Fagerström Noora, kansanedustaja)

Mikkonen Anna-Kristiina, kansanedustaja (varalla: Kvarnström Johan, kansanedustaja)

Mäkynen Matias, kansanedustaja (varalla: Berg Kim, kansanedustaja)

Nurminen Ilmari, kansanedustaja (varalla: Merinen Ville, kansanedustaja)

Rintamäki Anne, kansanedustaja (varalla: Piisinen Jorma, kansanedustaja)

Valtola Oskari, kansanedustaja (varalla: Kaunistola Mari, kansanedustaja)

Väyrynen Ville, kansanedustaja (varalla: Lahdenperä Milla, kansanedustaja)

Tilintarkastajat

Helkiö Mikko, tarkastusneuvos, JHT, HT, puheenjohtaja

(varalla: Ala-aho Virpi, kaupunginreviisori, JHTT)

Lindén Aki, kansanedustaja, varapuheenjohtaja (varalla: Eskelinen Seppo, kansanedustaja)

Järvinen Heli, toimittaja (varalla: Suoniemi Tero, poliittinen asiantuntija)

Kiljunen Anneli, aluehallituksen puheenjohtaja (varalla: Väätäinen Tuula, kansanedustaja)

Laiho Mia, kansanedustaja 19.9.2023 asti

(varalla: Marttinen Matias, kansanedustaja 19.9.2023 asti)

Valkonen Ville, kansanedustaja 19.9.2023 lukien

(varalla: Päivärinta Susanne, kansanedustaja 19.9.23 lukien)

Niemi Veijo, kansanedustaja (varalla: Juvonen Arja, kansanedustaja)

Räsänen Hanna, kansanedustaja (varalla: Kinnunen Mikko, rehtori)
Tuomela Ulla-Maija, KHT, JHT (varalla: Havia-Niemi Minna, KHT, JHT)

Hallitus

Kiukas Vertti, pääsihteeri, hallituksen puheenjohtaja
Nieminen Mira, rikoskomisario, varapuheenjohtaja, 22.5.2023 asti
Slunga-Poutsalo Riikka, varapuheenjohtaja, 23.5.2023–6.8.2023
Lehto Rami, varapuheenjohtaja, 19.9.2023 alkaen
Antila Raimo, osastopäällikkö
Brax Tuija, johtaja
Lehtinen Leila, toimitusjohtaja
Nerg Päivi, valtiosihteeri, 18.9.2023 asti
Rehula Juha, kunnanjohtaja
Siekkinen Saana, johtaja
Sipilä Timo, johtaja, 19.9.2023 alkaen
Särkelä Riitta, pääsihteeri
Toivola Tommi, johtaja
Sarlin Tuija, puheenjohtaja, henkilöstön edustaja, puhe- ja läsnäolo-oikeus

Johtajat

Antila Outi, pääjohtaja
Mäki-Lohiluoma Kari-Pekka, johtaja
Nissilä Nina, johtaja

Johtavat toimihenkilöt

Helin Jukka, yhteisten palvelujen tulosityksikön johtaja
Hänninen Sari, valtakunnallisten asiakkuuspalvelujen tulosityksikön johtaja

Jussila Antti, asiakkaan lähipalvelujen tulosityksikön johtaja
Korhola Heli, johdon tukiyksikön johtaja
Korhonen Ville, viestintäyksikön johtaja 31.3.2023 asti
Leinonen Janne, johtava ylilääkäri
Lindgren Marina, tietopalvelujen tulosityksikön johtaja
Manninen Eeva, sisäisen tarkastuksen päällikkö
Marjamäki Pipsa Lotta, viestintäyksikön johtaja 1.4.2023 lukien
Melanen Jukka, IT-palvelujen tulosityksikön johtaja

Neuvottelukunnat ja foorumit

Neuvottelukuntien tehtävät on määritelty laissa. Foorumit toimivat Kelan sidosryhmä- ja asiantuntijaeliminä kunkin teeman sisällöllisessä ja strategisessa kehittämistyössä. Neuvottelukuntien ja foorumien jäsenet edustavat viranomaisia, yhteisöjä ja etujärjestöjä, ja niiden toimintaan osallistuu myös Kelan asiantuntijoita.

Neuvottelukuntien kokoonpanot on listattu alla. Foorumien jäsenlistat ovat Kelan verkkosivuilla osoitteessa kela.fi/neuvottelukunnat-ja-foorumit.

Kelan neuvottelukunta 1.1.2023-30.6.2023

Antila Outi, pääjohtaja, neuvottelukunnan puheenjohtaja
Korhola Heli, strategiajohtaja, neuvottelukunnan varapuheenjohtaja
Lundqvist Anna-Stiina, vastaava sidosryhmätyön ja vastuullisuuden asiantuntija, sihteeri
Grekin Satu, toiminnanjohtaja
Heikura Markku, pääjohtaja

Hämäläinen Ulla, finanssineuvos
Joensuu Matti, johtava asiantuntija
Konola Kirsi, toimitusjohtaja
Köli Pekka, varapuheenjohtaja
Maijala Riitta, ylijohtaja
Makkula Janne, työmarkkinajohtaja
Markkula-Kivisilta Hanna, pääsihteeri
Mikkola Hennamari, tutkimusyksikön päällikkö
Myllärinen Tarja, johtaja
Norrback Ole, puheenjohtaja
Nummelin Ida, asiantuntija
Ojala Katri, johtava asiantuntija
Pelkonen Janne, yhteiskuntavaikuttamisen päällikkö
Siika-aho Liisa, johtaja
Tervahauta Markku, pääjohtaja
Tolonen Ilpo, toimitusjohtaja
Tuomisto Sakari, sosiaalipolitiikan asiantuntija

Kelan neuvottelukunta 1.7.2023 alkaen

Antila Outi, pääjohtaja, neuvottelukunnan puheenjohtaja
Korhola Heli, strategiajohtaja, neuvottelukunnan varapuheenjohtaja
Lundqvist Anna-Stiina, vastaava sidosryhmätyön ja vastuullisuuden asiantuntija,
sihteeri
Collan Mikael, ylijohtaja
Erhola Marina, hyvinvointialuejohtaja
Grekin Satu, toiminnanjohtaja
Heikura Markku, pääjohtaja

Hämäläinen Ulla, finanssineuvos
Joensuu Matti, johtava tutkija
Kalliomaa Milla, pääsihteeri
Konola Kirsi, toimitusjohtaja
Lausvaara Anni, toiminnanjohtaja
Mikkola Hennamari, tutkimusyksikön päällikkö
Norppa Tiina, työsuojelun päävaltuutettu
Nummelin Ida, asiantuntija
Ojala Katri, johtava asiantuntija
Pelkonen Janne, yhteiskuntavaikuttamisen päällikkö
Rentola Essi, johtaja
Ruth Kimmo, työmarkkinaneuvos
Tervahauta Markku, pääjohtaja
Tolonen Ilpo, hallituksen puheenjohtaja
Tuomisto Sakari, sosiaalipolitiikan asiantuntija
Viskari Janne, pääjohtaja

Sairausvakuutusasiain neuvottelukunta

Kari-Pekka Mäki-Lohiluoma, johtaja, neuvottelukunnan puheenjohtaja
Reija Jääskeläinen, osaamiskeskuksen päällikkö, neuvottelukunnan varapuheenjohtaja
Ismo Hiljanen, johtava asiantuntija, neuvottelukunnan sihteeri
Jaska Siikavirta, johtaja (Pasi Pohjola, osastopäällikkö)
Liisa Siika-aho, johtaja 23.3.2023 saakka, Essi Rentola, johtaja 23.3.2023 alkaen
(Eeva Ojala, neuvotteleva virkamies)
Lauri Vuorenkoski, terveystalouden asiantuntija (Henna Virtomaa, toiminnanjohtaja)
Henna Virtomaa, toiminnanjohtaja
Vesa Rantahalvari, johtava asiantuntija (Auli Rytivaara, asiantuntijalääkäri)

Tuuli Glantz, sosiaalipoliittinen asiantuntija (Riitta Työläjärvi, asiantuntijalääkäri)
Katri Ojala, johtava asiantuntija (Ida Nummelin, sosiaali- ja terveystieteellinen asiantuntija)
Tarja Filatov, kansanedustaja (Kaisa Juuso, kansanedustaja)

Sosiaalilääketieteellinen neuvottelukunta

Janne Leinonen, neurologian erikoislääkäri, neuvottelukunnan puheenjohtaja
Marjo Parkkila-Harju, ylilääkäri, neuvottelukunnan varapuheenjohtaja
Katariina Kallio-Laine, vastaava asiantuntijalääkäri, neuvottelukunnan sihteeri

Jäsenet:

Eva Helaskoski, ylilääkäri
Markus Henriksson, ylijohtaja
Margareeta Häkkinen, ylilääkäri
Esa Jämsen, professori
Erika Jääskeläinen, dosentti
Satu Lahti, professori
Eija Lönnroos, professori
Heikki Pärnänen, johtaja
Markku Sumanen, professori
Miia Turpeinen, arviointiyli­lääkäri
Henna Virtomaa, toiminnanjohtaja
Pekka Ylöstalo, professori

Asiantuntijat:

Oskari Heikinheimo, professori
Sari Helminen, vastaava asiantuntijahammaslääkäri
Asko Järvinen, ylilääkäri

Helena Kastarinen, ylilääkäri
Katariina Klintrup, vastaava asiantuntijalääkäri
Silja Kosola, dosentti, 16.6.2023 asti
Riitta Luoto, ylilääkäri
Mika Mäkelä, professori
Pasi Nevalainen, osastonylilääkäri
Liisa Näveri, lääketurvallisuusyksikön päällikkö, 1.10.2023 asti
Jarkko Pajarinen, toimialajohtaja
Reima Palonen, erityisasiantuntija
Anne Rönneberg, suunnittelija
Jarmo Salo, vastuualueen johtaja
Raija Sipilä, toimituspäällikkö
Tero Soukka, vastuualuejohtaja
Liisa Suominen, professori
Terhi Tapiainen, professori
Aleksi Tornio, apulaisprofessori
Juho Wedenoja, kehittämissylilääkäri, 1.10.2023 alkaen

Lääkejaosto

Miia Turpeinen, arviointiyli­lääkäri, jaoston puheenjohtaja
Katariina Klintrup, vastaava asiantuntijalääkäri, jaoston sihteeri

Jäsenet:

Asko Järvinen, ylilääkäri
Helena Kastarinen, ylilääkäri

Janne Leinonen, johtava ylilääkäri
Eija Lönnroos, professori
Liisa Näveri, lääketurvallisuusyksikön päällikkö, 1.10.2023 asti
Anna-Kaisa Parkkila, arviointiyli­lääkäri
Maija Pihlajamäki, vastaava asiantuntijalääkäri
Anne Rönneberg, suunnittelija
Jarmo Salo, vastuualueen johtaja
Aleksi Tornio, apulaisprofessori
Juho Wedenoja, kehittämisylilääkäri, 1.10.2023 alkaen

Kansaneläkelaitoksen tuloslaskelma ja tase vuosilta 2023 ja 2022

Kansaneläkelaitoksen tuotot

Etuusrahastojen tuotot	2023	2022
Kansaneläkerahasto		
Valtion osuudet kansaneläkevakuutuksen etuuksista	-3 912 697	-3 706 047
Kansaneläkerahaston tuotot yhteensä	-3 912 697	-3 706 047
Sairausvakuutusrahasto		
Työtulovakuutus		
Työtulovakuutuksen vakuutusmaksut	-3 000 065	-2 517 355
Valtion osuudet työtulovakuutuksen etuuksista	-348 274	-340 596
Työtulovakuutus yhteensä	-3 348 339	-2 857 951
Sairaanhoitovakuutus		
Sairaanhoitovakuutuksen vakuutusmaksut	-1 023 539	-850 881
Valtion osuus sairaanhoitovakuutuksen etuuksiin	-1 763 564	-1 802 950
Saadut EU-korvaukset	-54 726	-37 332
Lääkekorvausmenojen palautusmaksu	-76 014	-58 747
Takautumissuoritukset	-219	-271
Sairaanhoitovakuutus yhteensä	-2 918 061	-2 750 181
Sairausvakuutusrahaston tuotot yhteensä	-6 266 400	-5 608 132
Sosiaaliturvan yleisrahasto (Sty)		
Valtion osuus Sty:n etuuksista	-5 945 505	-5 693 092
Kuntien osuus Sty:n etuuksista	-766 919	-751 284
Ahvenanmaan osuus Sty:n etuuksista	-12 607	-12 050
Palkansaaajan työttömyysvakuutusmaksu	-273 000	-267 000
Muut Sty:n tuotot etuuksiin	-142	-230
Sosiaaliturvan yleisrahaston tuotot yhteensä	-6 998 173	-6 723 656
Etuustuotot yhteensä	-17 177 270	-16 037 835
Etuusrahastojen sijoitusten tuotot ja kulut	-13 695	-2 531
Etuusrahastojen rahoitustuotot ja kulut	-51 768	-2 535

	2023	2022
Etuusrahastojen muut tuotot ja kulut	-1 297	-2 265
Korkeakouluopiskelijoiden terveydenhuolto	-87 948	-84 557
Valtion osuus etuusrahastojen toim. kuluista	-471 716	-473 379
Etuusrahastojen muut tuotot yhteensä	-626 424	-565 267
Palvelurahaston tuotot		
Toimintatuotot	-21 657	-19 208
Käyttömaksutuotot	-26 425	-19 935
Rahoitustuotot ja kulut	-533	-39
Palvelurahaston tuotot yhteensä	-48 615	-39 183
Eläkevastuurahaston tuotot		
Kannatusmaksut	-80 828	-63 040
Rahoitustuotot ja kulut	-109 053	-97 553
Muut tuotot ja kulut	0	-300
Työntekijöiden eläkemaksut	-28 379	-26 484
Vilma-laitosten hyvitykset	-15 139	-13 145
Työttömyysvakuutusrahaston suoritukset	-2 490	-2 589
Eläkevastuurahaston tuotot yhteensä	-235 890	-203 111
Kansaneläkelaitoksen tuotot yhteensä	-18 088 198	-16 845 396

Kansaneläkelaitoksen kulut

Etuusrahastot	2023	2022
Etuuskulut		
Kansaneläkevakuutus		
Eläke- ja vammaisetuudet	3 881 536	3 715 609
Sairausvakuutus		
Työtulovakuutus	2 825 950	2 965 505
Sairaanhoitovakuutus	2 764 407	2 780 342
Sosiaaliturvan yleisrahasto		
Työttömyysturvaetuudet	1 933 497	1 844 527
Lapsiperheiden etuudet	1 818 960	1 914 640
Opintoetuudet	765 989	652 024
Asumistuki	1 684 216	1 565 011
Toimeentulotuki	718 592	678 402
Muut etuudet	76 895	69 053
Etuuskulut yhteensä	16 470 043	16 185 111
OTH järjestämisen kulut	87 948	84 557
Korkeakouluopiskelijoiden terveydenhuolto	87 948	84 557
Etuusrahastojen toimintakulut		
Etuusrahastojen toimintatuotot	-7 313	-7 871
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	343 523	321 798
Henkilösivukulut	111 943	93 039
Henkilöstökulut yhteensä	455 466	414 838
Muut toimintakulut	154 918	146 826
Ostopalvelut	56 456	56 032
Etuusrahastojen toimintakulut yhteensä	659 527	609 824
Etuusrahastojen kulut yhteensä	17 217 519	16 879 492

Kansaneläkelaitoksen kulut

	2023	2022
Kuntoutusvarauksen muutos	-13 364	-15 429
Palvelurahaston kulut		
Henkilöstö- ja tilaresurssien ostot	25 770	20 329
IT-käyttökulut	14 533	12 506
Muut kulut	4 122	3 690
Käyttöomaisuuden poistot	3 566	3 650
Palvelurahaston kulut yhteensä	47 991	40 174
Eläkevastuurahaston kulut		
Toimisuhte-eläkkeet	128 061	118 428
Vilma-laitosten maksamat eläkkeet	10 917	9 866
Muut kulut	54	90
Eläkevastuurahaston katteen lisäys	52 299	25 345
Eläkevastuurahaston kulut yhteensä	191 331	153 728
Kansaneläkelaitoksen kulut yhteensä	17 443 477	17 057 965
Kansaneläkelaitoksen ylijäämä +/- alijäämä -	644 721	-212 569

Kansaneläkelaitoksen tase

Kansaneläkelaitoksen vastaavaa	2023	2022
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
Etuusrahastojen IT-ohjelmat	12 487	12 194
Palvelurahaston IT-ohjelmat	2 028	1 305
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	14 516	13 499
Aineelliset hyödykkeet		
Etuusrahastojen rakennukset	70 972	71 843
Etuusrahastojen perusparannukset	34 215	37 833
Etuusrahastojen koneet ja kalusto	19 024	16 354
Palvelurahaston koneet ja kalusto	8 775	8 402
Etuusrahastojen kiinteistöennakot	8 754	3 209
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	141 739	137 641
Erillisrahoitteisten hankkeiden investoinnit	0	343
Kansaneläkelaitoksen sijoitukset		
Etuusrahastojen käyttöomaisuussijoitukset	39 381	39 916
Käyttöomaisuussijoitukset yhteensä	39 381	39 916
Etuusrahastojen korkorahastot	0	39 783
Eläkevastuurahaston korkorahastot	417 342	306 048
Etuusrahastojen osakkeet ja osuudet	3 171	20 775
Eläkevastuurahaston osakkeet ja osuudet	1 351 857	1 397 423
Eläkevastuurahaston muut sijoitukset	52 337	63 896
Muut sijoitukset yhteensä	1 824 707	1 827 924
Kansaneläkelaitoksen sijoitukset yhteensä	1 864 088	1 867 840
Kansaneläkelaitoksen pysyvät vastaavat yhteensä	2 020 342	2 019 324
Eläkevastuurahaston vajaus	68 473	68 465

	2023	2022
Vaihtuvat vastaavat		
Pitkäaikaiset saamiset		
Muut saamiset	2 593	3 391
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	2 593	3 391
Lyhytaikaiset saamiset		
Etuusrahastojen rahastojen väliset saamiset	6 879	9 491
Etuusrahastojen myyntisaamiset	9 781	4 364
Palvelurahaston myyntisaamiset	7 151	4 606
Etuusrahastojen siirtosaamiset	15 579	11 291
Palvelurahaston siirtosaamiset	13 411	13 366
Eläkevastuurahaston siirtosaamiset	163	121
Etuusrahastojen muut lyhytaikaiset saamiset	48 898	22 744
Eläkevastuurahaston muut lyhytaikaiset saamiset	19 185	16 502
Etuusrahastojen ennakkomaksut	373 696	351 638
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	494 742	434 123
Rahat ja pankkisaamiset		
Etuusrahastojen rahat ja pankkisaamiset	1 885 142	1 037 951
Palvelurahaston rahat ja pankkisaamiset	6 888	10 326
Eläkevastuurahaston rahat ja pankkisaamiset	42 646	100 994
Rahat ja pankkisaamiset yhteensä	1 934 676	1 149 270
Kansaneläkelaitoksen vaihtuvat vastaavat yhteensä	2 432 011	1 586 784
Kansaneläkelaitoksen vastaavaa yhteensä	4 520 827	3 674 573

Kansaneläkelaitoksen vastattavaa	2023	2022
Oma pääoma		
Etuusrahastot		
Kansaneläkerahasto		
Rahasto vuoden alussa	-55 187	-65 052
Rahaston muutos	-28 465	9 865
Kansaneläkerahasto yhteensä	-83 653	-55 187
Tilikauden tulos	28 465	-9 865
Sairausvakuutusrahasto		
Rahasto vuoden alussa	-499 519	-750 616
Rahaston muutos	-571 051	251 097
Sairausvakuutusrahasto yhteensä	-1 070 570	-499 519
Tilikauden tulos	571 051	-251 097
Sosiaaliturvan yleisrahasto		
Rahasto vuoden alussa	-455	-455
Rahaston muutos	-22	0
Sosiaaliturvan yleisrahasto yhteensä	-477	-455
Tilikauden tulos	22	0
Etuusrahastot yhteensä	-555 161	-816 122
Palvelurahasto		
Rahasto vuoden alussa	-2 414	-3 405
Rahaston muutos	-624	991
Palvelurahasto yhteensä	-3 038	-2 414
Tilikauden tulos	624	-991
Eläkevastuurahasto		
Rahasto vuoden alussa	-879 836	-854 491
Rahaston muutos	-52 299	-25 345
Eläkevastuurahasto yhteensä	-932 135	-879 836
Tilikauden tulos	44 558	49 383
Rahastot yhteensä	-1 445 152	-1 649 980

	2023	2022
Arvonkorotusrahastot		
Etuusrahastot		
Rahastot vuoden alussa		
Kansaneläkerahasto	-92 041	-98 690
Sairausvakuutusrahasto	-31 371	-32 580
Sosiaaliturvan yleisrahasto	-49	-49
Rahastot vuoden alussa yhteensä	-123 461	-131 319
Rahastojen muutos		
Kansaneläkerahasto	15 902	6 650
Sairausvakuutusrahasto	71	1 208
Sosiaaliturvan yleisrahasto	0	0
Rahastojen muutos yhteensä	15 974	7 858
Eläkevastuurahasto		
Rahasto vuoden alussa	-778 474	-1 064 733
Rahaston muutos	98 815	286 258
Eläkevastuurahasto yhteensä	-679 660	-778 474
Arvonkorotusrahastot yhteensä	-787 147	-901 935
Muu oma pääoma		
Palvelurahasto		
Kanta-puskurivarat	-4 167	-3 497
Eläkevastuurahasto		
Muu oma pääoma	-332 203	-287 645
Muu oma pääoma yhteensä	-336 370	-291 142
Kansaneläkelaitoksen ylijäämä (-) / alijäämä (+)	-644 721	212 569
Kansaneläkelaitoksen oma pääoma yhteensä	-3 213 390	-2 630 488
Kuntoutusvaraus		
Varaus vuoden alussa	-55 814	-71 243
Varauksen muutos	-70 077	-61 109
Varojen käyttö	83 441	76 537
Kuntoutusvaraus yhteensä	-42 450	-55 814

Kansaneläkelaitoksen vastattavaa	2023	2022
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Etuusrahastojen pitkäaikainen vieras pääoma	-17 910	-17 816
Palvelurahaston pitkäaikainen vieras pääoma	-1 340	-2 010
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	-19 250	-19 826
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Etuusrahastojen saadut ennakot	-736 582	-625 731
Palvelurahaston saadut ennakot	-15 101	-15 109
Etuusrahastojen rahastojen väliset velat	-4 214	-8 411
Palvelurahaston rahastojen väliset velat	-1 987	-100
Eläkevastuurahaston rahastojen väliset velat	-676	-978
Etuusrahastojen ostovelat	-11 655	-14 272
Palvelurahaston ostovelat	-4 276	-3 470
Etuusrahastojen siirtovelat	-102 025	-97 469
Palvelurahaston siirtovelat	-7 672	-10 735
Etuusrahastojen muut lyhytaikaiset velat	-353 547	-184 985
Palvelurahaston muut lyhytaikaiset velat	-670	-670
Eläkevastuurahaston muut lyhytaikaiset velat	-7 329	-6 515
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	-1 245 737	-968 444
Kansaneläkelaitoksen vieras pääoma yhteensä	-1 264 987	-988 270
Kansaneläkelaitoksen vastattavaa yhteensä	-4 520 827	-3 674 573

Tuloslaskelmat ja taseet rahastoittain vuosilta 2023 ja 2022

Kansaneläkerahaston tuloslaskelma

	2023	2022
Tuotot		
Valtion osuudet etuuksista	-3 912 697	-3 706 047
Sijoitusten tuotot ja kulut	-13 637	-2 531
Rahoitustuotot ja kulut	-2 899	-247
Muut tuotot ja kulut	-509	-903
Tuotot yhteensä	-3 929 741	-3 709 729
Etuuskulut		
Eläke- ja vammaisetuudet	3 881 536	3 715 609
Etuuskulut yhteensä	3 881 536	3 715 609
Etuuskate	-48 206	5 881
Toimintakulut	81 522	64 368
Valtion osuus toimintakuluista	-61 782	-60 384
Erillisrahoitteisten hankkeiden tuotot	-1 446	-1 304
Erillisrahoitteisten hankkeiden kulut	1 446	1 304
Ylijäämä (+) / Alijäämä (-)	28 465	-9 865

Kansaneläkerahaston tase

Vastaavat	2023	2022
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
IT-ohjelmat	5 216	5 187
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	5 216	5 187
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset	60 346	61 720
Perusparannukset	20 237	21 541
Koneet ja kalusto	2 978	2 711
Erillisrahoitteisten hankkeiden investoinnit	0	343
Ennakkomaksut	5 403	4 869
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	88 965	91 185

	2023	2022
Sijoitukset		
Käyttöomaisuussijoitukset	12 543	13 006
Muut sijoitukset	3 171	20 775
Sijoitukset yhteensä	15 714	33 781
Pysyvät vastaavat yhteensä	109 895	130 152
Vaihtuvat vastaavat		
Lyhytaikaiset saamiset		
Rahastojen väliset saamiset	2 663	3 706
Myyntisaamiset	457	447
Siirtosaamiset	1 253	1 078
Muut saamiset	44 493	17 580
Ennakkomaksut	250	249
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	49 116	23 060
Rahat ja pankkisaamiset	96 795	88 443
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	145 911	111 502
Vastaavaa yhteensä	255 806	241 654

Vastattavaa	2023	2022
Oma pääoma		
Kansaneläkerahasto		
Rahasto vuoden alussa	-55 187	-65 052
Rahaston lisäys/vähennys	-28 465	9 865
Kansaneläkerahasto yhteensä	-83 653	-55 187
Tilikauden tulos	28 465	-9 865
Arvonkorotusrahasto		
Rahasto vuoden alussa	-92 041	-98 690
Rahaston lisäys/vähennys	15 902	6 650
Arvonkorotusrahasto yhteensä	-76 138	-92 041
Ylijäämä (-) / Alijäämä (+)	-28 465	9 865
Oma pääoma yhteensä	-159 791	-147 228

	2023	2022
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Velka valtiolle toimintakuluista	-633	-1 716
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	-633	-1 716
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Saadut ennakot	-59 570	-57 006
Rahastojen väliset velat	-2 362	-3 321
Ostovelat	673	282
Siirtovelat	-20 889	-20 390
Muut lyhytaikaiset velat	-13 152	-12 227
Tilitettävä arvonlisävero	-83	-48
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	-95 382	-92 711
Vieras pääoma yhteensä	-96 015	-94 426
Vastattavaa yhteensä	-255 806	-241 654

Sairausvakuutusrahaston tuloslaskelma

	2023	2022
Tuotot		
Työtulovakuutus		
Sairausvakuutuksen päivärahamaksu	-1 416 520	-1 160 008
Työnantajan sairausvakuutusmaksu	-1 583 545	-1 357 346
Valtion osuudet etuuksista	-348 274	-340 596
Työtulovakuutus yhteensä	-3 348 339	-2 857 951
Sairaanhoitovakuutus		
Sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksu	-1 023 539	-850 881
Takautumissuoritukset	-219	-271
Valtion osuudet sairaanhoitovakuutukseen	-1 763 564	-1 802 950
Saadut EU-korvaukset	-54 726	-37 332
Lääkekorvausmenojen palautusmaksu	-76 014	-58 747
Sairaanhoitovakuutus yhteensä	-2 918 061	-2 750 181
Sijoitusten tuotot ja kulut	-58	0
Rahoitustuotot ja kulut	-33 101	-924
Muut tuotot ja kulut	-771	-1 357
Tuotot yhteensä	-6 300 330	-5 610 413

	2023	2022
Etuuskulut		
Työtulovakuutus		
Päivärahaetuudet	2 037 217	2 238 746
Kuntoutusrahaetuudet	271 340	242 890
Muut korvaukset	517 393	483 868
Työtulovakuutus yhteensä	2 825 950	2 965 505
Sairaanhoitovakuutus		
Sairaanhoitokorvaukset	2 191 791	2 269 093
Kuntoutuspalvelut	514 074	470 344
Muut etuudet yhteensä	58 542	40 905
Sairaanhoitovakuutus yhteensä	2 764 407	2 780 342
Etuuskulut yhteensä	5 590 357	5 745 846
Etuuskate	-709 973	135 433
Toimintakulut	244 629	230 907
Valtion osuus toimintakuluista	-92 344	-99 815
Kuntoutusvarauksen muutos	-13 364	-15 429
Ylijäämä (+) / Alijäämä (-)	571 051	-251 097

Sairausvakuutusrahaston tase

Vastaavaa	2023	2022
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
IT-ohjelmat	3 717	3 606
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	3 717	3 606
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset	10 626	10 123
Perusparannukset	13 759	14 489
Koneet ja kalusto	7 893	6 878
Ennakkomaksut	5 764	3 651
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	38 042	35 141
Sijoitukset		
Käyttöomaisuussijoitukset	27 047	27 119

	2023	2022
Muut sijoitukset	0	39 783
Sijoitukset yhteensä	27 047	66 902
Pysyvät vastaavat yhteensä	68 807	105 649
Vaihtuvat vastaavat		
Lyhytaikaiset saamiset		
Rahastojen väliset saamiset	1 499	2
Myyntisaamiset	7 918	4 412
Siirtosaamiset	7 859	4 817
Muut saamiset	3 375	4 798
Ennakkomaksut	137 076	130 304
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	157 728	144 333
Rahat ja pankkisaamiset	1 172 173	466 974
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	1 329 901	611 308
Vastaavaa yhteensä	1 398 708	716 956
Vastattavaa	2023	2022
Oma pääoma		
Sairausvakuutusrahasto		
Rahasto vuoden alussa	-499 519	-750 616
Rahaston lisäys/vähennys	-571 051	251 097
Sairausvakuutusrahasto yhteensä	-1 070 570	-499 519
Tilikauden tulos	571 051	-251 097
Arvonkorotusrahasto		
Rahasto vuoden alussa	-31 371	-32 580
Rahaston lisäys/vähennys	71	1 208
Arvonkorotusrahasto yhteensä	-31 300	-31 371
Ylijäämä (-) / Alijäämä (+)	-571 051	251 097
Oma pääoma yhteensä	-1 101 870	-530 890
Kuntoutusvaraus		
Varaus vuoden alussa	-55 814	-71 243
Varauksen lisäys	-70 077	-61 109
Varojen käyttö	83 441	76 537
Kuntoutusvaraus yhteensä	-42 450	-55 814

	2023	2022
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Velka valtiolle toimintakuluista	-9 263	-3 063
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	-9 263	-3 063
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Saadut ennakot	-8 936	-1 297
Rahastojen väliset velat	-1 853	-5 090
Ostovelat	-5 497	-7 179
Siirtovelat	-51 173	-49 547
Muut lyhytaikaiset velat	-177 666	-64 075
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	-245 125	-127 189
Vieras pääoma yhteensä	-254 388	-130 252
Vastattavaa yhteensä	-1 398 708	-716 956

Sosiaaliturvan yleisrahaston tuloslaskelma

	2023	2022
Tuotot		
Valtion osuus etuuksista	-5 945 505	-5 693 092
Kuntien osuus etuuksista	-766 919	-751 284
Ahvenanmaan osuus etuuksista	-12 607	-12 050
Palkansaaajan työttömyysvakuutusmaksu	-273 000	-267 000
Takautumissuoritukset työnantajilta	-18	-12
EU:n asetuksen nro 883 korvaukset	-124	-219
Rahoitustuotot ja kulut	-15 768	-1 363
Muut tuotot ja kulut	-17	-6
Tuotot yhteensä	-7 013 958	-6 725 025
Etuuskulut		
Työttömyysturvaetuudet	1 933 497	1 844 527
Lapsiperheiden etuudet	1 818 960	1 914 640
Opintoetuudet	765 989	652 024
Asumistuki	1 684 216	1 565 011
Toimeentulotuki	718 592	678 402

	2023	2022
Muut etuudet	76 895	69 053
Etuuskulut yhteensä	6 998 150	6 723 656
Etuuskate	-15 807	-1 369
Korkeakouluopiskelijoiden terveydenhuolto		
Valtion osuus opiskeluterveydenhuoltoon	-66 490	-64 344
OTH-terveydenhoitomaksut	-21 459	-20 213
OTH-järjestämisen kulut	87 948	84 557
Korkeakouluopiskelijoiden terveydenhuolto	0	0
Toimintakulut	333 376	314 549
Valtion osuus toimintakuluista	-317 591	-313 180
Ylijäämä (+) / alijäämä (-)	22	0

Sosiaaliturvan yleisrahaston tase

Vastaavaa	2023	2022
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
IT-ohjelmat	3 554	3 401
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	3 554	3 401
Aineelliset hyödykkeet		
Perusparannukset	218	1 802
Koneet ja kalusto	8 153	6 764
Ennakkomaksut	-2 413	-5 310
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	5 957	3 257
Sijoitukset		
Käyttöomaisuussijoitukset	-209	-209
Sijoitukset yhteensä	-209	-209
Pysyvät vastaavat yhteensä	9 302	6 449
Vaihtuvat vastaavat		
Pitkäaikaiset saamiset		
Muut saamiset	2 593	3 391
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	2 593	3 391

	2023	2022
Lyhytaikaiset saamiset		
Rahastojen väliset saamiset	2 716	5 783
Myyntisaamiset	1 405	-495
Siirtosaamiset	6 467	5 396
Muut saamiset	1 029	366
Ennakkomaksut	236 371	221 085
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	247 989	232 136
Rahat ja pankkisaamiset	616 174	482 534
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	866 755	718 060
Vastaavaa yhteensä	876 058	724 509
Vastattavaa	2023	2022
Oma pääoma		
Sosiaaliturvan yleisrahasto		
Rahasto vuoden alussa	-455	-455
Rahaston lisäys/vähennys	-22	0
Sosiaaliturvan yleisrahasto yhteensä	-477	-455
Tilikauden tulos	22	0
Arvonkorotusrahasto		
Rahasto vuoden alussa	-49	-49
Rahaston lisäys/vähennys	0	0
Arvonkorotusrahasto yhteensä	-49	-49
Ylijäämä (-) / Alijäämä (+)	-22	0
Oma pääoma yhteensä	-526	-504
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Velka valtiolle toimintakuluista	-5 422	-9 646
Muut pitkäaikaiset velat	-2 593	-3 391
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	-8 015	-13 037
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Saadut ennakot	-668 076	-567 427
Ostovelat	-6 832	-7 376

	2023	2022
Siirtovelat	-29 963	-27 532
Muut lyhytaikaiset velat	-162 646	-108 634
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	-867 517	-710 968
Vieras pääoma yhteensä	-875 532	-724 005
Vastattavaa yhteensä	-876 058	-724 509

Palvelurahaston tuloslaskelma

	2023	2022
Tuotot		
Toimintatuotot	-21 657	-19 208
Käyttömaksutuotot	-26 425	-19 935
Rahoitustuotot ja kulut	-533	-39
Tuotot yhteensä	-48 615	-39 183
Kulut		
Ostetut henkilöstöpalvelut	25 770	20 329
IT-käyttökulut	14 533	12 506
Käyttöomaisuuden poistot	3 566	3 650
Muut kulut	4 122	3 690
Kulut yhteensä	47 991	40 174
Ylijäämä (+) / alijäämä (-)	624	-991

Palvelurahaston tase

Vastaavaa	2023	2022
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
IT-ohjelmat	2 028	1 305
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	2 028	1 305
Aineelliset hyödykkeet		
IT-kone- ja laiteinvestoinnit	8 775	8 402
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	8 775	8 402
Pysyvät vastaavat yhteensä	10 803	9 708

	2023	2022
Vaihtuvat vastaavat		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	7 151	4 606
Siirtosaamiset	13 411	13 366
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	20 561	17 972
Rahat ja pankkisaamiset	6 888	10 326
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	27 449	28 298
Vastaavaa yhteensä	38 252	38 006
Vastattavaa	2023	2022
Oma pääoma		
Palvelurahasto		
Rahasto vuoden alussa	-2 414	-3 405
Rahaston lisäys/vähennys	-624	991
Palvelurahasto yhteensä	-3 038	-2 414
Kanta-puskurivarat		
Kanta-puskurivarat vuoden alussa	-3 507	-2 837
Kanta-puskurivarat lisäys/vähennys	-660	-660
Kanta-puskurivarat yhteensä	-4 167	-3 497
Tilikauden tulos	624	-991
Ylijäämä (-) / Alijäämä (+)	-624	991
Oma pääoma yhteensä	-7 205	-5 911
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Velka valtiolle	-1 340	-2 010
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	-1 340	-2 010
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Saadut ennakot	-15 101	-15 109
Rahastojen väliset velat	-1 987	-100
Ostovelat	-4 276	-3 470
Siirtovelat	-7 672	-10 735
Muut lyhytaikaiset velat	-670	-670
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	-29 707	-30 084
Vieras pääoma yhteensä	-31 047	-32 094
Vastattavaa yhteensä	-38 252	-38 006

Eläkevastuurahaston tuloslaskelma

	2023	2022
Tuotot		
Kannatusmaksut	-80 828	-63 040
Rahoitustuotot ja kulut	-109 053	-97 553
Muut tuotot ja kulut	0	-300
Työntekijöiden eläkemaksut	-28 379	-26 484
Vilma-laitosten hyvitykset	-15 139	-13 145
Työllisyysrahaston suoritukset	-2 490	-2 589
Tuotot yhteensä	-235 890	-203 111
Kulut		
Toimisuhte-eläkkeet	128 061	118 428
Vilma-laitosten maksamat eläkkeet	10 917	9 866
Muut kulut	54	90
Eläkevastuurahaston katteen lisäys	52 299	25 345
Kulut yhteensä	191 331	153 728
Ylijäämä (+) / Alijäämä (-)	44 558	49 383

Eläkevastuurahaston tase

Vastaavaa	2023	2022
Pysyvät vastaavat		
Sijoitukset		
Korkosijoitukset	417 342	306 048
Osakkeet ja osuudet	1 351 857	1 397 423
Muut sijoitukset	52 337	63 896
Sijoitukset yhteensä	1 821 535	1 767 366
Pysyvät vastaavat yhteensä	1 821 535	1 767 366
Eläkevastuurahaston vajeus	68 473	68 465
Vaihtuvat vastaavat		
Lyhytaikaiset saamiset		
Siirtosaamiset	163	121
Saamiset Vilma-laitoksilta	6 188	5 079
Saamiset Kevalta	12 997	11 422

	2023	2022
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	19 349	16 622
Rahat ja pankkisaamiset	42 646	100 994
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	61 995	117 616
Vastaavaa yhteensä	1 952 004	1 953 447
Vastattavaa	2023	2022
Oma pääoma		
Eläkevastuurahasto		
Katettava vastuu vuoden alussa	-879 836	-854 491
Katettavan vastuun lisäys/vähennys	-52 299	-25 345
Eläkevastuurahasto yhteensä	-932 135	-879 836
Muu oma pääoma	-332 203	-287 645
Tilikauden tulos	44 558	49 383
Arvonkorotusrahaso		
Rahasto vuoden alussa	-778 474	-1 064 733
Rahaston lisäys/vähennys	98 815	286 258
Arvonkorotusrahaso yhteensä	-679 660	-778 474
Ylijäämä (-) / Alijäämä (+)	-44 558	-49 383
Oma pääoma yhteensä	-1 943 998	-1 945 955
Vieras pääoma		
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Rahastojen väliset velat	-676	-978
Velka Kevalle	-7 329	-6 515
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	-8 005	-7 492
Vieras pääoma yhteensä	-8 005	-7 492
Vastattavaa yhteensä	-1 952 004	-1 953 447

Tuloslaskelman ja taseen liitetiedot

1. Tilinpäätöksen rakenne, perusteet ja arvostusperiaatteet

Kelan tuloslaskelma ja tase esitetään tilinpäätöksessä yhdistettynä siten, että kansaneläkevakuutuksen, sairausvakuutuksen ja yleisen sosiaaliturvan luvut on yhdistetty. Eläkevastuurahasto ja palvelurahasto esitetään omakatteisina rahastoina. Yhdistetystä taseesta on eliminoitu kansaneläkevakuutuksen, sairausvakuutuksen ja yleisen sosiaaliturvan väliset erät. Yhdistetyn tuloslaskelman ja taseen lisäksi kustakin rahastosta on oma tuloslaskelmansa ja taseensa.

Tilinpäätöksen perusteet noudattavat valtuutettujen päätöksen mukaisesti pääosin maksuperustetta etuuksien osalta. Olennaisia suoriteperusteisia kirjauseriä ovat rahastojen väliset tilitykset, ennakonpidätykset ja sosiaaliturvamaksut, sairauksien ehkäisemis- ja kuntoutusvaraus, korot, käyttö- ja sijoitusomaisuuden ostot ja myynnit, kurssierot ja vastaavat erät sekä toimintakulut.

Harkinnanvaraisen kuntoutuksen varauksen käyttö kirjataan tuloslaskelmaan suoriteperusteisesti kuluksi yksilökohtaisen kuntoutuksen osalta ja muilta osin sitoumusperusteella. Myös varauksen muutos merkitään tuloslaskelmaan.

Valtuutettujen päätöksen mukaisesti omaisuuden arvostusperiaatteena käytetään käypiä arvoja. Arvonkorotukset ja niiden peruutukset on kirjattu taseeseen ja arvonalennukset ja niiden oikaisu tuloslaskelmaan. Käyvän arvon määrittelyssä on osakkeissa käytetty tilinpäätöshetken pörssikursseja. Kiinteistöjen ja kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöiden osakkeiden arvot perustuvat kiinteistöryhmän arvioihin ja osittain ulkopuolisiin arvioihin.

Toimintakulujen 40/60-jaosta kansaneläkerahaston ja sairausvakuutusrahaston kesken luovuttiin vuoden 2009 alussa. Toimintakulut jaetaan kansaneläkerahastosta, sairausvakuutusrahastosta ja sosiaaliturvan yleisrahastosta maksettaviksi osuuksiksi. Jo ennen kirjanpito vuoden alkua määritellään toimintolaskentaan perustuvat rahastoittaiset toimintakulujen osuusprosentit. Toimintakulut jaetaan kirjanpidon kuukausitason- ja tilinpäätöslaskelmissä näiden prosenttien mukaan. Rahastojen välisiä toimintakuluosuuksia ei pääsääntöisesti muuteta kesken vuoden, vaan vasta seuraavan vuoden alusta lukien, jos muutosten ennakoitaan olevan olennaisia.

Syksyllä 2022 aktuaari- ja talouspalveluryhmä vahvisti toimintakulujen rahastoittaisiksi jakosuhteiksi vuodelle 2023 seuraavat osuudet: kansaneläkerahasto 10 %, sairausvakuutusrahasto 38 % ja sosiaaliturvan yleisrahasto 52 %.

Ennen 1.1.2009 tehtyjen investointihankintojen poistot kohdistetaan kirjanpidossa kansaneläkerahastolle ja sairausvakuutusrahastolle jakosuhteessa 40/60. Vuodesta 2009 alkaen tehdyt käyttöomaisuusinvestoinnit ja niiden poistot kohdistetaan kansaneläkerahastolle, sairausvakuutusrahastolle ja sosiaaliturvan yleisrahastolle edellä mainittujen toimintakulujen jakosuhteiden mukaisesti. Jos investointi kohdistuu selkeästi vain osaan rahastoista tai yhteen rahastoon, kohdistetaan se sekä siitä tehtävät poistot kuitenkin vain ko. rahastoille tai rahastolle.

Vuoden 2023 toimintakuluosuudet poistojen kohdistamisten jälkeen ovat seuraavat: kansaneläkerahasto 10,26 %, sairausvakuutusrahasto 37,98 % ja sosiaaliturvan yleisrahasto 51,76 %.

Käyttöomaisuudesta tehdään suunnitelman mukaiset tasapoistot.

Poistoajat ovat seuraavat:

kalustoinvestoinnit	10 vuotta	it-kone- ja laiteinvestoinnit	4 vuotta
puhelinvaihteinvestoinnit	10 vuotta	muut kone- ja laiteinvestoinnit	5 vuotta
it-ohjelmoinvestoinnit (ostetut)	5 vuotta	toimitilojen peruskorjaukset	5 vuotta
kiinteistöjen peruskorjaukset	20 vuotta	kiinteistöt	30 vuotta

Vuoden 2024 toimintakuluosuudet: Kansaneläkelaitoksen aktuaari- ja talouspalveluryhmä on vahvistanut toimintakulujen rahastoittaisiksi jakosuhteiksi vuodelle 2024 seuraavat: kansaneläkerahasto 10 %, sairausvakuutusrahasto 37 % sosiaaliturvan yleisrahasto 53 %. Poistojen todellinen jakautuminen rahastoittain muuttaa vahvistettuja prosentteja vähäisessä määrin.

2. Kansaneläkelaitoksen tuotot, 1 000 euroa

	2023	2022
Kansaneläkerahasto		
Valtion osuudet kansaneläke-etuuksista	2 280 126	2 180 554
Valtion osuudet vammaisetuuksista	624 003	566 009
Valtion osuudet asumistuista	702 620	650 200
Muut valtion osuudet kansaneläkerahaston etuuksista	305 948	309 284
Kansaneläkerahasto yhteensä	3 912 697	3 706 047
Sairausvakuutusrahasto		
Sairausvakuutuksen päivärahamaksu	1 416 520	1 160 008
Työnantajan sairausvakuutusmaksu	1 583 545	1 357 346
Valtion osuudet työtulovakuutuksen etuuksista	348 274	340 596
Työtulovakuutus yhteensä	3 348 339	2 857 951
Sairaanhoitovakuutuksen vakuutusmaksut	1 023 539	850 881
Takautumissuoritukset	219	271
Valtion osuudet etuuksista	1 763 564	1 802 950
Saadut EU-korvaukset	54 726	37 332
Lääkekorvausmenojen palautusmaksu	76 014	58 747
Sairaanhoitovakuutus yhteensä	2 918 061	2 750 181
Sairausvakuutusrahasto yhteensä	6 266 400	5 608 132
Sosiaaliturvan yleisrahasto		
Valtion osuus sosiaaliturvan yleisrahaston etuuksista	5 945 505	5 693 092
Kuntien suoritukset lastenhoidon tukeen	287 937	289 800
Kuntien suoritukset työmarkkinatuen passiiviosaan	478 982	461 484
Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu	273 000	267 000
Muut sosiaaliturvan yleisrahaston tuotot etuuksista	12 749	12 280
Sosiaaliturvan yleisrahasto yhteensä	6 998 173	6 723 656
Etuusrahastojen etuustuotot yhteensä	17 177 270	16 037 835

	2023	2022
Etuusrahastojen muut tuotot		
Korkeakouluopiskelijoiden terveydenhuolto	87 948	84 557
Sijoitusten tuotot ja kulut	13 695	2 531
Rahoitustuotot ja kulut	51 768	2 535
Käyttöomaisuuden myyntituotot	1 297	2 265
Etuusrahastojen muut tuotot yhteensä	154 708	91 888
Valtion osuus etuusrahastojen toimintakuluista	471 716	473 379
Palvelurahasto		
Toimintatuotot	21 657	19 208
Myyntituotot	26 425	19 935
Rahoitustuotot ja kulut	533	39
Palvelurahaston tuotot yhteensä	48 615	39 183
Eläkevastuurahasto		
Kannatusmaksut	80 828	63 040
Omaisuuksien tuotot	109 053	97 853
Työntekijöiden eläkemaksut	28 379	26 484
Vilma-laitosten hyvitykset	15 139	13 145
Työttömyysvakuutusrahaston suoritukset	2 490	2 589
Eläkevastuurahaston tuotot yhteensä	235 890	203 111
Kansaneläkelaitoksen tuotot yhteensä	18 088 198	16 845 396

3. Etuuskulut, 1 000 euroa

	2023	2022
Kansaneläkerahasto		
Kansaneläkkeet	2 253 952	2 172 466
Perhe-eläkkeet	24 859	23 927
Suoritukset Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle	1 310	1 233
Takuueläke	292 297	273 173
Eläketuki	2 762	13 674
Rintamalisät	5 099	6 990
Eläkkeensaajien asumistuet	679 209	650 231
Vammaisetuudet	622 043	573 901
Muut kansaneläkerahaston etuudet	5	15
Kansaneläkerahasto yhteensä	3 881 536	3 715 609
Sairausvakuutusrahasto		
Työtulovakuutus		
Sairauspäivärahat *	1 025 942	1 218 952
Vanhempainpäivärahat	996 622	1 005 981
Kuntoutusrahat	271 340	242 890
Lomakustannuskorvaukset työnantajille	48 801	47 061
Perhevapaakustannuskorvaukset työnantajille	52 118	50 340
Sairauspäivärahat YEL-vakuutetuille	10 146	9 571
Sairauspäivärahasuoritukset Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle	4 506	4 243
Työterveyshuoltoa koskevat korvaukset	416 475	386 467
Työtulovakuutus yhteensä	2 825 950	2 965 505
Sairaanhoidovakuutus		
Lääkekorvaukset	1 791 766	1 772 476
Lääkärinpalkkiokorvaukset	74 592	100 369
Tutkimus- ja hoitokorvaukset	9 574	82 540
Matkakorvaukset	315 859	313 707
Vajaakuntoisten ammatillinen kuntoutus	63 721	58 721
Vaikeavammaisten lääkinnällinen kuntoutus	261 878	231 880
Harkinnanvarainen kuntoutus	188 475	179 742

	2023	2022
Terveydentilan ja työkyvyn lisäselvitykset	15	36
Sairaanhoidokulusuoritukset Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle	3 736	3 517
EU-korvaukset	54 791	37 352
Sairaanhoidovakuutus yhteensä	2 764 407	2 780 342
Sairausvakuutusrahasto yhteensä	5 590 357	5 745 846
Sosiaaliturvan yleisrahasto		
Peruspäivärahat	267 962	247 270
Työmarkkinatuki **	1 665 403	1 597 194
Vuorottelukorvaus	67	62
Muutosturvaraha	65	0
Lastenhoidon tuki	288 705	290 606
Lapsilisät	1 352 354	1 460 295
Äitiysavustus	9 898	9 350
Adoptiotuki	295	330
Elatustuki	167 708	154 059
Opintoetuudet	765 989	652 024
Asumistuki	1 684 216	1 565 011
Rintamaveteraanien matkakorvaukset	45	62
Sotilasavustus	19 995	18 568
Vammaisten tulkkaukspalvelut	54 878	49 225
Paperittomien sosiaalihuoltomaksut	1 376	1 200
Väliaikainen epidemikorvaus	0	-1
Sähkötuki	601	0
Perustoimeentulotuki	718 592	678 402
Sosiaaliturvan yleisrahasto yhteensä	6 998 150	6 723 656
Etuuskulut yhteensä	16 470 043	16 185 111

*Koronaepidemian vaikutuksesta sairauspäivärahoihin sisältyvää tartuntatautipäivärahaa maksettiin 45,3 milj. euroa (272,9 milj. euroa).

**Koronaepidemian vaikutuksesta oikeutta työttömyysturvaan laajennettiin koskemaan väliaikaisesti myös yrittäjiä. Yrittäjille maksettu työmarkkinatuki oli vuoden 2023 aikana yhteensä 75 170 euroa (18,0 milj. euroa).

4. Etuuskate, 1 000 euroa

	2023	2022
Tuotot		
Kansaneläkerahasto	3 912 697	3 706 047
Sairausvakuutusrahasto	6 266 400	5 608 132
Sosiaaliturvan yleisrahasto	6 998 173	6 723 656
Sijoitusten tuotot	13 695	2 531
Rahoitustuotot	51 546	3 923
Rahoituskulut	222	-1 388
Muut tuotot	1 297	2 266
Tuotot yhteensä	17 244 029	16 045 166
Kulut		
Eläke- ja vammaisetuudet	3 881 536	3 715 609
Työtulovakuutus	2 825 950	2 965 505
Sairaanhoitovakuutus	2 764 407	2 780 342
Työttömyysturvaetuudet	1 933 497	1 844 527
Lapsiperheiden etuudet	1 818 960	1 914 640
Opintoetuudet	765 989	652 024
Asumistuki	1 684 216	1 565 011
Toimeentulotuki	718 592	678 402
Muut etuudet	76 895	69 053
Kulut yhteensä	16 470 043	16 185 111
Etuuskate	773 986	-139 945

5. Sijoitusten tuotot ja kulut sekä rahoitustuotot ja kulut, 1000 euroa

	2023	2022
Kansaneläkerahasto		
Osinkotuotot	897	899
Sijoitusten myyntituotot	12 740	1 632
Korkotuotot	2 899	320
Korkokulut	0	-73
Kansaneläkerahasto yhteensä	16 536	2 778
Sairausvakuutusrahasto		
Sijoitusten myyntituotot	58	0
Korkotuotot	32 884	1 796
Korkokulut	217	-872
Sairausvakuutusrahasto yhteensä	33 159	924
Sosiaaliturvan yleisrahasto		
Korkotuotot	15 763	1 807
Korkokulut	5	-443
Sosiaaliturvan yleisrahasto yhteensä	15 768	1 363
Palvelurahasto		
Korkotuotot	533	53
Korkokulut	0	-13
Palvelurahasto yhteensä	533	39
Eläkevastuurahasto		
Osinkotuotot	59 199	44 886
Sijoitusten myyntituotot	41 124	106 166
Sijoitusten myyntitappiot	-10 387	-6 959
Vuokratuotot	2 103	2 351
Arvonmuutokset sijoituksista	13 822	-48 908
Korkotuotot	3 194	412
Korkokulut	-2	-94
Eläkevastuurahasto yhteensä	109 053	97 853

6. Henkilöstökulut, 1 000 euroa

	2023	2022
Palkat ja palkkiot	365 950	340 461
Lomapalkkavelan muutos	4 608	3 149
Kanta korvaukset	0	-20 329
RAJA-yhteyspisteen korvaukset	0	-351
Etätulkkauksen korvaukset	0	-225
Erillisrahoitteisten hankkeiden korvaukset	-27 034	-908
Palkat ja palkkiot yhteensä	343 523 321	321 798
Kannatusmaksut	80 828	63 040
Lakisääteiset henkilösivukulut	13 623	12 945
Muut henkilösivukulut	17 493	17 054
Henkilösivukulut yhteensä	111 943	93 039
Henkilöstökulut yhteensä	455 466	414 838
Henkilöstön lukumäärä keskimäärin	8 657	8 504
Vakinaiset	7 766	7 674
Määräaikaiset	891	830
Palkkoihin liittyvien luontoisetujen verotusarvo	4 841	3 913
Hallitukselle ja johtajille maksetut palkat ja palkkiot	842	791
Valtuutettujen, hallituksen ja tilintarkastajien muut kulut		
Valtuutetut	2	4
Hallitus	2	38
Tilintarkastajat	113	116
Kulut yhteensä	117	159

	2023	2022
Kelan toimielinten kuukausi- ja kokouspalkkiot		
Valtuutetut		
Valtuutettujen puheenjohtaja:		
Kuukausipalkkio 5.4.2023 lähtien	666,08 €	617,33 €
Kokouspalkkio 5.4.2023 lähtien	166,52 €	154,33 €
Valtuutettu:		
Kuukausipalkkio 5.4.2023 lähtien	532,87 €	493,87 €
Kokouspalkkio 5.4.2023 lähtien	133,22 €	123,47 €
Tilintarkastajat		
Tilintarkastajien puheenjohtaja:		
Kuukausipalkkio 5.4.2023 lähtien	461,13 €	427,38 €
Kokouspalkkio 5.4.2023 lähtien	133,22 €	123,47 €
Tilintarkastaja:		
Kuukausipalkkio 5.4.2023 lähtien	307,42 €	284,92 €
Kokouspalkkio 5.4.2023 lähtien	133,22 €	123,47 €
Hallitus		
Hallituksen puheenjohtaja:		
Kuukausipalkkio	900,00 €	821,00 €
Kokouspalkkio	300,00 €	232,00 €
Hallituksen jäsen:		
Kuukausipalkkio	600,00 €	532,00 €
Kokouspalkkio	300,00 €	232,00 €
Henkilöstön edustaja:		
Kuukausipalkkio	0,00 €	0,00 €
Kokouspalkkio	200,00 €	131,00 €

Hallituksen jäsenet ovat osallistuneet hallituksen kokouksiin vuonna 2023 seuraavasti:

Vertti Kiukas, pj (13 kertaa), Mira Nieminen varapj 23.5.23 asti (4), Rami Lehto, varapj 19.9.23 alkaen (4), Tuija Brax (12), Juha Rehula (10), Saana Siekkinen (11), Timo Sipilä 19.9.23 alkaen (4), Riitta Särkelä (9), Leila Lehtinen (13), Päivi Nerg 19.9.23 asti (7), Tommi Toivola (9), Antti Raimo (10), Tuija Sarlin, henkilökunnan edustaja (12)

Pääjohtajan ja johtajien palkat

	2023	2022
Kelan johtajien kokonaispalkkaus määräytyi seuraavasti:		
Pääjohtaja Outi Antila 1.6.23 lähtien	19 604,95 €/kk	18 941,98 €/kk
Johtaja Kari-Pekka Mäki-Lohiluoma 1.6.23 lähtien	16 822,38 €/kk	16 253,51 €/kk
Johtaja Nina Nissilä 1.6.23 lähtien	16 239,5 €/kk	15 690,34 €/kk

Kokonaispalkkaus sisältää mahdollisen autoedun. Lisäksi johtajilla on puhelinetu. Oikeus ravintoetuun ja työpaikkaterveydenhuoltoon määräytyy kuten muillakin toimihenkilöillä.

7. Kansaneläkelain 98§:n ja 103§:n mukainen valtion osuus, 1 000 euroa

	2023	2022
Nettorahoitusomaisuus 1.1.	79 103	78 654
+ Tuotot yhteensä	2 342 221	2 242 987
Valtion ennakot etuuksiin	2 276 135	2 180 554
Valtion osuus toimintakuluista	61 782	60 384
Omaisuu den tuotot	4 304	2 049
- Kulut yhteensä	2 346 212	2 260 075
Etuudet	2 280 126	2 197 642
Toimintakulut	66 086	62 433
= Nettorahoitusomaisuus 31.12.	75 111	61 567
- 3,5 % tilikauden kuluista	82 117	79 103
= Rahaston vaje (-) tai ylijäämä (+)	-7 006	-17 536
= Velka valtiolle toimintakuluista	633	1 716
Valtion osuus rahoitusomaisuuden vähimmäismäärästä	-3 015	-449
Etuusennakoiden vaje	-3 991	-17 088

8. Sairausvakuutusrahaston kassavirtalaskelma, 1 000 euroa

	2023	2022
Sairausvakuutus		
Vakuutusmaksutuotot	4 023 603	3 368 236
Takautumissuoritukset	219	271
Valtion osuudet etuuksista	2 111 838	2 143 546
Saadut EU-korvaukset	54 726	37 332
Muut tuotot	76 014	58 747
Etuudet	-5 590 357	-5 745 846
Ennakkomaksujen muutos	-6 771	-948
= Kassajäämä I	669 272	-138 662
Velka valtiolle / saatava valtiolta etuuksista, muutos	114 390	-9 765
Omaisuu den tuotot	33 930	2 281
= Kassajäämä II	817 592	-146 146
Valtion osuus toimintakuluista	92 344	99 815
Toimintakulut	-244 629	-230 907
= Kassajäämä III	665 306	-277 238
Velka valtiolle / saatava valtiolta toimintakuluista, muutos	6 196	1 339
=Kassajäämä IV	671 502	-275 899
Pääomien muutos	39 783	217
Omaisuu den muutos	-3 013	-5 370
Lyhytaikaisten velkojen / saatavien muutos	-3 074	3 471
Rahat ja pankkisaamiset 1.1.	466 974	744 555
Rahat ja pankkisaamiset 31.12.	-1 172 173	-466 974
=	0	0

9. Sosiaaliturvan yleisrahaston kassavirtalaskelma, 1 000 euroa

	2023	2022
Sosiaaliturvan yleisrahasto		
Valtion osuudet etuuksista	6 024 602	5 769 486
Kuntien osuudet	766 919	751 284
Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu	273 000	267 000
Muut tuotot	21 600	20 443
Etuudet	-7 086 099	-6 808 213
Ennakkomaksujen muutos	-15 286	-5 215
=Kassajäämä I	-15 264	-5 215
Velka valtiolle / saatava valtiolta etuuksista, muutos	45 613	-135 259
Velka kunnille / saatava kunnilta, muutos	0	-311
Velka työllisyysrahastolle / saatava työllisyysrahastolta, muutos	0	0
Omaisuuksien tuotot	15 785	1 369
=Kassajäämä II	46 134	-139 416
Valtion osuus toimintakuluista	317 591	313 180
Toimintakulut	-333 376	-314 549
=Kassajäämä III	30 349	-140 785
Velka valtiolle / saatava valtiolta toimintakuluista, muutos	2 889	3 079
=Kassajäämä IV	33 238	-137 705
Omaisuuksien muutos	-2 853	-5 896
Lyhytaikaisten velkojen / saatavien muutos	103 255	159 206
Rahat ja pankkisaamiset 1.1.	482 534	466 929
Rahat ja pankkisaamiset 31.12.	-616 174	-482 534
=	0	0

10. Eläkevastuurahaston kannatusmaksulaskelma, 1 000 euroa

	2023	2022	
Täysi eläkevastuu 31.12.	2 485 693	2 315 357	
Kateprosentti	37,5 %	38,0 %	
Vähintään katettava vastuu 31.12.	932 135	879 836	
Muutos	52 299	25 345	
Työntekijäin maksuista kertynyt osuus eläkevastuusta 31.12.	113 555	105 758	
Muutos	7 797	12 582	
Eläkevastuurahaston katteen lisäys / vähennys	52 299	25 345	
Kannatusmaksu:			
Toimisuhte-eläkkeet	+	128 061	118 428
Vilma-laitosten maksamat eläkkeet	+	10 917	9 866
Eläkevastuurahaston katteen lisäys	+	52 299	25 345
Eläkevastuurahaston muut kulut	+	54	90
Edellisen vuoden kustannustenjaon tarkistus	+	0	-916
Vilma-hyvitykset	-	15 139	13 145
Työntekijäin eläkemaksut	-	28 379	26 484
Omaisuuksien tuotot ilman arvonmuutoksia ja myyntivoittoja	-	64 495	47 554
Työttömyysvakuutusrahaston suoritukset	-	2 490	2 589
Kannatusmaksulla katettavat kulut	80 828	63 040	
Kannatusmaksu ilman osakesiirtoa Kavasta	65 392	61 105	
Siirretään osakkeita kansaneläkerahastosta (vähintään)	15 436	1 935	

11. Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset, 1 000 euroa

Tilivuonna hankittu käyttöomaisuus on aikaisempina vuosina tilinpäätöksessä poistettu kansaneläkeasetuksen 19 §:ään perustuen kertapoistona. Poistot ovat sisällyneet kansaneläkerahaston ja sairausvakuutusrahaston muihin toimintakuluihin. Vuoden 2003 tilinpäätöksestä lukien käyttöomaisuudesta tehdään suunnitelman mukaiset poistot. Vuoden 1998 tilinpäätöksestä lukien ei kulumattomasta käyttöomaisuudesta ole tehty enää poistoja.

	2023	2022
Eläkevastuurahaston kiinteistöt		
Hankintameno 1.1.	36 383	42 758
Kertyneet arvonalennukset	-11 283	-13 158
Arvonkorotukset tilikauden alussa	35 780	16 700
Tasearvo 1.1.	60 880	46 300
Lisäykset tilikaudella	0	0
Vähennykset tilikaudella	0	-6 375
Arvonalennukset tilikaudella	-1 000	1 875
Arvonkorotukset tilikaudella	0	19 080
Arvonkorotusten peruutukset tilikaudella	-7 555	0
Tasearvo 31.12.	52 325	60 880
Etuusrahastojen kiinteistöt		
Hankintameno 1.1.	33 308	33 308
Kertyneet poistot tilikauden alussa	-31 020	-30 689
Arvonkorotukset tilikauden alussa	69 555	69 555
Tasearvo 1.1.	71 843	72 174
Lisäykset tilikaudella	226	0
Vähennykset tilikaudella	-1 404	0
Vähennysten kertyneet poistot	1 169	0
Tilikauden poistot	-331	-331
Arvonmuutokset tilikaudella	-532	0
Tasearvo 31.12.	70 972	71 843
Etuusrahastojen IT-ohjelmat		
Hankintameno 1.1.	70 577	59 652
Kertyneet poistot tilikauden alussa	-58 383	-55 220
Tasearvo 1.1.	12 194	4 432
Lisäykset tilikaudella	4 290	10 925

	2023	2022
Vähennykset tilikaudella	-40 286	0
Vähennysten kertyneet poistot	40 261	0
Tilikauden poistot	-3 972	-3 163
Tasearvo 31.12.	12 487	12 194
Rakennusten perusparannukset		
Hankintameno 1.1.	94 530	96 176
Kertyneet poistot tilikauden alussa	-56 698	-52 652
Tasearvo 1.1.	37 833	43 523
Lisäykset tilikaudella	1 934	573
Vähennykset tilikaudella	-1 849	-2 219
Vähennysten kertyneet poistot	2 258	3 021
Tilikauden poistot	-5 961	-7 066
Tasearvo 31.12.	34 215	37 833
Ennakkomaksut		
Ennakkomaksut 1.1.	3 209	1 655
Ennakkomaksujen muutos	5 544	1 554
Ennakkomaksut 31.12.	8 754	3 209
Koneet ja kalusto		
Hankintameno 1.1.	48 258	39 465
Kertyneet poistot tilikauden alussa	-31 903	-28 735
Tasearvo 1.1.	16 354	10 731
Lisäykset tilikaudella	9 958	10 935
Vähennykset tilikaudella	-15 288	-2 143
Vähennysten kertyneet poistot	15 285	1 467
Tilikauden poistot	-7 285	-4 636
Tasearvo 31.12.	19 024	16 354
Palvelurahaston käyttöomaisuus		
Hankintameno 1.1.	34 200	29 223
Kertyneet poistot tilikauden alussa	-24 492	-23 400

	2023	2022
Tasearvo 1.1.	9 708	5 823
Lisäykset tilikaudella	4 785	7 534
Vähennykset tilikaudella	-10 390	-2 558
Vähennysten kertyneet poistot	10 390	1 788
Tilikauden poistot	-3 690	-2 880
Tasearvo 31.12.	10 803	9 708
Käyttöomaisuusosakkeet (toimisto-osakkeet)		
Hankintameno 1.1.	75 763	81 021
Kertyneet poistot tilikauden alussa	-69 760	-73 039
Kertyneet arvonalennukset	-2 468	-4 276
Arvonkorotukset tilikauden alussa	36 381	37 583
Tasearvo 1.1.	39 916	41 288
Lisäykset tilikaudella	481	991
Vähennykset tilikaudella	-2 521	-6 249
Vähennysten kertyneet poistot	0	3 280
Arvonkorotusten peruutukset tilikaudella	-535	-1 309
Arvonkorotukset tilikaudella	0	107
Arvonalennukset tilikaudella	2 040	1 808
Tasearvo 31.12.	39 381	39 916

12. Muut sijoitukset, 1 000 euroa

	2023	2022
KANSANELÄKERAHASTO		
Osakkeet (KP-tili 11180)		
Tasearvo 1.1.	20 775	27 121
Hankinta-arvo 1.1.	3 250	3 553
Arvonkorotukset 1.1.	17 525	23 568
Vähennykset hankinta-arvo	-2 696	-303
Vähennyksiin kohdistuvat arvonkorotukset	-12 740	-1 632
Arvonkorotukset	5 605	8 904
Arvonkorotusten peruutukset	-7 772	-13 315
Tasearvo 31.12.	3 171	20 775
Hankinta-arvo 31.12.	554	3 250
Arvonkorotukset 31.12.	2 617	17 525
SAIRAUSVAKUUTUSRAHASTO		
Korkorahastot (KP-tili 21140)		
Tasearvo 1.1.	39 783	40 612
Hankinta-arvo 1.1.	40 000	40 000
Arvonkorotukset 1.1.	0	612
Kertyneet arvonalennukset 1.1.	-217	0
Vähennykset hankinta-arvo	-40 000	0
Vähennyksiin kohdistuvat arvonkorotukset	-43	0
Arvonkorotukset	43	0
Arvonalennukset	0	-1 088
Arvonkorotusten peruutukset	0	-612
Arvonalennusten oikaisut	217	871
Tasearvo 31.12.	0	39 783
Hankinta-arvo 31.12.	0	40 000
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	0	-217

12. Muut sijoitukset, 1 000 euroa

ELÄKEVASTUURAHASTO

	2023	2022
Osakkeet, kv-osakerahastot, pääomarahastot ja kiinteistörahastot (KP-tilit 61180, 61185, 61195 JA 61196)		
Tasearvo 1.1.	1 397 423	1 663 365
Hankinta-arvo 1.1.	750 399	705 587
Arvonkorotukset 1.1.	742 633	1 029 371
Kertyneet arvonalennukset 1.1.	-95 609	-71 593
Lisäykset hankinta-arvo	162 414	174 829
Vähennykset hankinta-arvo	-109 683	-130 018
Vähennyksiin kohdistuvat arvonkorotukset	-36 860	-141 758
Vähennyksiin kohdistuvat arvonalennukset	6 477	46
Arvonkorotukset	306 223	518 581
Arvonalennukset	-46 146	-60 279
Arvonkorotusten peruutukset	-370 329	-663 562
Arvonalennusten oikaisut	42 339	36 218
Tasearvo 31.12.	1 351 857	1 397 423
Hankinta-arvo 31.12.	803 129	750 399
Arvonkorotukset 31.12.	641 666	742 633
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	92 939	-95 609
Korkosijoitukset (KP-tilit 61705, 61170 JA 61171)		
Tasearvo 1.1.	306 048	355 115
Hankinta-arvo 1.1.	331 096	336 670
Arvonkorotukset 1.1.	62	18 661
Kertyneet arvonalennukset 1.1.	25 110	-217
Lisäykset hankinta-arvo	209 668	152 060
Vähennykset hankinta-arvo	-120 233	-157 634
Vähennyksiin kohdistuvat arvonkorotukset	-386	-1 145
Vähennyksiin kohdistuvat arvonalennukset	7 946	7 838

	2023	2022
Arvonkorotukset	12 588	2 536
Arvonalennukset	-17 587	-47 065
Arvonkorotusten peruutukset	-2 495	-19 990
Arvonalennusten oikaisut	21 793	14 334
Tasearvo 31.12.	417 342	306 048
Hankinta-arvo 31.12.	420 531	331 096
Arvonkorotukset 31.12.	9 768	62
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	12 958	25 110

13. Osakkeet ja osuudet, osa 1

Alla on lueteltu ne yhtiöt, joissa Kansaneläkelaitoksella on markkina-arvoltaan yli kahden miljoonan euron omistus 31.12.

Osakemäärät kpl	Yhteensä 31.12.2023	Yhteensä 31.12.2022
Elisa Oyj A	103 488	103 488
Fortum Oyj	6 430 896	6 430 896
Huhtamäki Oyj	400 000	400 000
Kesko Oyj B	741 000	350 000
Neste Oil Oyj	6 100 272	6 100 272
Nokia Oyj	4 288 896	4 288 896
Nordea Bank Abp	5 293 343	5 293 343
Oriola Oyj B	1 991 481	1 991 481
Orion Oyj B	1 218 368	1 218 368
Outokumpu Oyj	8 388 652	9 298 652
Metso Oyj	1 704 158	1 704 158
Sampo Oyj	158 080	
Stora Enso Oyj A	23 825 086	23 825 086
Telia Company AB	997 327	997 327
UPM-Kymmene Oyj	1 173 690	1 603 690
Valmet Oyj	526 188	526 188
Wärtsilä Oyj	5 517 730	5 517 730

13. Osakkeet ja osuudet, osa 2

KANSANELÄKELAITOKSEN 20-100 % OSAKEOMISTUKSET KIINTEISTÖ- JA ASUNTO-OSAKEYHTIÖISSÄ

Tilinpäätöstiedot 31.12.2023

Kotipaikka	Yhtiö	Omistus- osuus %	Yhtiön oma pääoma €	Yhtiön voitto/tappio €
FORSSA	Asunto Oy Forssan Karhunpesä	44,05	1 650 142,44	41,78
HAAPAJÄRVI	Kiinteistö Oy Haapavarpu	34,21	552 522,62	0,00
HAMINA	Kiinteistö-osakeyhtiö Haminan Teräskulma	22,92	ei ole pidetty	2023
HARJAVALTA	Kiinteistö Oy Harjavallan Kultakulma	27,23	789 316,64	8 182,60
HEINOLA	Kiinteistö Oy Heinolan Virtakatu 9	100,00	1 791 009,56	-205,90
HELSINKI	Kiinteistö Oy Sectagoona	100,00	4 277 486,27	-6 503,94
HUITTINEN	Kiinteistö Oy Karpintie 8	59,64	742 309,26	-1 665,95
HYVINKÄÄ	Kiinteistö Oy Oikokuja	32,98	5 812 016,72	0,00
IISALMI	Kiinteistö Oy Iisalmen Päi- viönkatu 14	100,00	1 206 939,13	5 954,30
INARI	Asunto Oy Ivalon Venevalkama	23,20	519 979,26	0,00
JOENSUU	Joensuun Metsätalo Oy	21,45	3 485 855,03	3 710,81
JÄMSÄ	Kiinteistö Oy Jämsän Keskuskatu 6	21,24	1 072 734,65	-2 948,54
KAJAANI	Kiinteistö Oy Kajaanin Keskuspuisto	58,06	1 448 646,47	-7 599,88
KANKAANPÄÄ	Kiinteistö Oy Järvi-Jussi	31,17	1 124 829,28	6 046,10

Kotipaikka	Yhtiö	Omistus- osuus %	Yhtiön oma pääoma €	Yhtiön voitto/tappio €
KANNUS	Kiinteistö Oy Kannuksen Torinkulma	53,97	713 879,73	473,57
KAUHAJOKI	Kiinteistö Oy Topeeka 24	23,84	1 300 085,27	37,45
KAUSTINEN	Kiinteistö Oy Kelankulma	49,06	807 573,29	-986,81
KEMI	Kiinteistö Oy Kemin Klubinkulma	23,76	1 028 526,71	-322,82
KERIMÄKI	Kiinteistö Oy Kerimäen Liikekeskus	27,34		ei ole pidetty 2023
KOKKOLA	Kiinteistö Oy Kokkolan Torikatu 16 Fast Ab	29,67	2 095 679,78	6,62
KOTKA	Kiint. Oy Keskuskatu 7	40,47	3 828 671,88	24,39
KUHMO	Kiinteistö Oy Kuhmon Kela	38,76	1 092 523,13	-4 468,77
KUUSAMO	Asunto Oy Kitkankartano	22,44	1 023 112,53	-1 209,89
LEPPÄVIRTA	Kiinteistö Oy Leppävirran Liikekulma	38,79	1 205 419,56	-1 094,87
LOHJA	Kiinteistö Oy Lohjan Kauppatori	59,77	2 079 671,98	-6 109,06
LOPPI	Kiinteistö Oy Lopen Kauppatie	44,70	713 236,81	43,71
LUUMÄKI	Kiinteistö Oy Luumäen Ap-teekinkulma	34,30	479 299,36	1 936,05
MIKKELI	Kiinteistö Oy Säästömikko	49,80	1 323 083,21	-47 193,98
MUONIO	Kiinteistö Oy Muonion Erkin Kulma	78,57	387 339,02	-1 021,23
MÄNTTÄ	Kiinteistö Oy Mäntän Hippohovi	41,94	770 616,95	-9 642,13
NILSIÄ	Kiinteistö Oy Nilsiänportti	24,00		ei ole pidetty 2023
NOKIA	Kiinteistö Oy Nokian Pirkkalaistori	30,48	776 262,30	21,38
ORIVESI	Kiinteistö Oy Oriveden Kotikontu	35,26	828 292,60	-3 821,84
OULAINEN	Kiinteistö Oy Lanttikela	21,93	655 008,64	0,00

Kotipaikka	Yhtiö	Omistus- osuus %	Yhtiön oma pääoma €	Yhtiön voitto/tappio €
PALTAMO	Kiinteistö Oy Paltamon Säästökulma	20,98	423 515,31	13 215,56
PARIKKALA	Kiinteistö Oy Liikepiha	23,60	257 359,75	16 861,74
PIEKSÄMÄKI	Kiinteistö Oy Pieksämäen Torihovi	66,83	1 241 585,81	-4,37
PIETARSAARI	Bostads Ab Kvarnbacksgatan 10 i Jakobstad Asunto Oy	20,66	963 909,40	43,69
PORI	Kiinteistö Oy Palojoenkulma	30,82	5 294 200,56	-16 738,27
PORVOO	Kiinteistö Oy Porvoon Kaivopuisto	41,33	2 123 181,32	25,31
RAAHE	Kiint. Oy Raahen Raatihuoneenpuisto	40,55	1 257 450,25	0,00
RAUMA	Kiinteistö Oy Nortamonkatu 24	67,30	2 813 740,23	-4 780,86
RIIHIMÄKI	Kiinteistö Oy Riihimäen Jarrumiehenkatu 10	40,42	2 047 117,26	0,00
ROVANIEMI	Kiinteistö Oy Vilhontalo	24,07	3 219 937,81	0,00
SALO	Kiinteistö Oy Hämeentie 18	100,00	159 265,70	-1 536,12
SASTAMALA	Asunto Oy Marttilankatu 23	24,94	622 846,38	-32,12
SAVONLINNA	Asunto Oy Jalavajousi	23,80	5 458 240,18	-137 755,38
SIILINJÄRVI	Siilinjärven Kauppapuisto Oy	36,78	3 754 425,26	5 195,11
SODANKYLÄ	Asunto Oy Sodankylän Kivola	30,81	877 969,27	9,29
SOMERO	Asunto Oy Jukolanhovi	21,27	346 100,35	46,87
SOTKAMO	Asunto Oy Sotkamon Seppälä	31,39	920 753,06	-3 439,45
SUOLAHTI	Kiinteistö Oy Suolahden Kellosepänkatu 21	32,03	621 362,67	-48 334,71
SUOMUSSALMI	Kiinteistö Oy Suomussalmen Uitonkulma	24,79	1 960 123,66	-27 727,63

Kotipaikka	Yhtiö	Omistus- osuus %	Yhtiön oma pääoma €	Yhtiön voitto/tappio €
SUONENJOKI	Kiinteistö Oy Suonenjoen Kelankulma	100,00	525 324,37	-1 344,41
SYSMÄ	Kiinteistö Oy Uotinkukkaro	21,52	499 443,43	49,25
TAIVALKOSKI	Kiinteistö Oy Sähkökela	35,26	197 277,48	1 682,28
TAMPERE	Sini-Kulma Oy	50,10	6 403 284,10	97 219,02
TORNIO	Kiinteistö Oy Laivurinkela	53,19	440 343,08	39,47
UUSIKAUPUNKI	Kiinteistöosakeyhtiö Uudenkaupungin Itä-Tulli	64,33	1 704 017,16	-2 527,74
VAALA	Kiinteistö Oy Vaalan Torinkulma	40,70	458 785,90	-2 344,82
VAASA	Kiinteistö Oy Ravatti Fastighets Ab	100,00	1 166 190,51	-10 455,97
VANTAA	Kiinteistö Oy Myyrinmarja	27,74	4 508 287,58	9 287,34
VANTAA	Kiinteistö Oy Korson Toimistokeskus	22,89	5 995 421,63	-38 435,58
VARKAUS	Kiinteistö Oy Varkauden Kelankulma	65,85	517 228,38	5 016,62
VARPAISJÄRVI	Kiinteistö Oy Varpakulma	35,84	487 882,54	40,82
VESANTO	Kiinteistö Oy Vesannon-Savo	34,44	693 507,91	2 565,17
VIHTI	Kiinteistö Oy Nummelan Linja-autoasema	22,02	3 205 293,56	110 002,88
VIITASAARI	Kiinteistö Oy Viitasaaren Saarikeskus	31,92		ei ole pidetty 2023
YLITORNIO	Kiinteistö Oy Ylitornion Liiketalo	27,25	959 924,81	-12 340,17
YLÖJÄRVI	Kiinteistö Oy Ylöjärven Mikkola	20,84	2 900 041,09	0,22
		70 kpl	110 607 407,84	-114 813,81

joulukuu

Luvut on poimittu asunto-osakeyhtiöiden ilmoittamista tilinpäätöstiedoista. Asunto-osakeyhtiöiden tilinpäätöstiedot on raportoitavissa kiinteistöiedon hallintajärjestelmästä.

14. Muut saamiset, 1 000 euroa

	2023	2022
Muiden saamisten olennaiset erät		
Saamiset valtiolta	45 977	17 902
Saamiset EU-korvauksista	2 652	4 611
Saamiset Vilma-laitoksilta	6 188	5 079
Saamiset Kevalta toimosuhde-eläkkeistä	12 997	11 422
Muut saamiset	269	231
Muut saamiset yhteensä	68 083	39 246

15. Ennakkomaksut, 1 000 euroa

	2023	2022
Ennakkomaksujen olennaiset erät		
Työpaikkakassojen ennakot	2 738	3 129
Apteekkiennakot	124 098	117 056
Opintotuen ennakot	57 324	56 282
Asumistuen ennakot	145 440	128 151
Työttömyystuen ennakot	3 850	3 435
Vanhempainpäiväraha ennakot	3 404	3 040
Perustoimeentulotuen ennakot	28 054	31 270
Eläkkeiden ennakot	235	247
Sairauspäivärahaennakot	2 328	3 320
Muut etuusrahastojen ennakot	6 225	5 709
Ennakkomaksut yhteensä	373 696	351 638

16. Oma pääoma, 1 000 euroa

	2023	2022
Kansaneläkerahasto		
Oma pääoma		
Rahasto vuoden alussa	55 187	65 052
Rahaston muutos	28 465	-9 865
Rahasto yhteensä	83 653	55 187

	2023	2022
Arvonkorotusrahasto 1.1.		
Käyttöomaisuus	74 516	75 122
Sijoitukset	17 525	23 568
Arvonkorotusrahasto 1.1. yhteensä	92 041	98 690
Arvonkorotusrahaston muutos		
Käyttöomaisuus	-995	-606
Sijoitukset	-14 907	-6 043
Arvonkorotusrahaston muutos yhteensä	-15 902	-6 650
Arvonkorotusrahasto yhteensä 31.12.	76 138	92 041
Oma pääoma yhteensä	159 791	147 228

Sairausvakuutusrahasto

Oma pääoma		
Rahasto vuoden alussa	499 519	750 616
Rahaston muutos	571 051	-251 097
Rahasto yhteensä	1 070 570	499 519

Arvonkorotusrahasto 1.1.		
Käyttöomaisuus	31 371	31 967
Sijoitukset	0	612
Arvonkorotusrahasto 1.1. yhteensä	31 371	32 580
Arvonkorotusrahaston muutos		
Käyttöomaisuus	-71	-596
Sijoitukset	0	-612
Arvonkorotusrahaston muutos yhteensä	-71	-1 208
Arvonkorotusrahasto yhteensä 31.12.	31 300	31 371
Oma pääoma yhteensä	1 101 870	530 890

Sosiaaliturvan yleisrahasto

Oma pääoma		
Rahasto vuoden alussa	455	455
Rahaston muutos	22	0
Rahasto yhteensä	477	455

	2023	2022
Arvonkorotusrahasto 1.1.		
Käyttöomaisuus	49	49
Arvonkorotusrahasto 1.1. yhteensä	49	49
Arvonkorotusrahaston muutos		
Käyttöomaisuus	0	0
Arvonkorotusrahaston muutos yhteensä	0	0
Arvonkorotusrahasto yhteensä 31.12.	49	49
Oma pääoma yhteensä	526	504

Palvelurahasto

Oma pääoma

Rahasto vuoden alussa	2 414	3 405
Rahaston muutos	624	-991
Rahasto yhteensä	3 038	2 414
Kanta-puskurivarat		
Kanta-puskurivarat vuoden alussa	3 507	2 837
Kanta-puskurivarojen muutos	660	660
Kanta-puskurivarat yhteensä	4 167	3 497
Oma pääoma yhteensä	7 205	5 911

Eläkevastuurahasto

Oma pääoma

Rahasto vuoden alussa	879 836	854 491
Rahaston muutos	52 299	25 345
Rahasto yhteensä	932 135	879 836
Muu oma pääoma		
Muu oma pääoma vuoden alussa	287 645	238 262
Muutos	44 558	49 383
Muu oma pääoma yhteensä	332 203	287 645
Arvonkorotusrahasto 1.1.		
Käyttöomaisuus	35 780	16 700
Sijoitukset	742 694	1 048 033
Arvonkorotusrahasto 1.1. yhteensä	778 474	1 064 733

	2023	2022
Arvonkorotusrahaston muutos		
Käyttöomaisuus	-7 555	19 080
Sijoitukset	-91 260	-305 338
Arvonkorotusrahaston muutos yhteensä	-98 815	-286 258
Arvonkorotusrahasto yhteensä 31.12.	679 660	778 474
Oma pääoma yhteensä	1 943 998	1 945 955
Kansaneläkelaitoksen oma pääoma yhteensä	3 213 390	2 630 488

17. Kuntoutusvaraus 31.12.2023, 1 000 euroa

	2023	2022
Yksilökohtainen kuntoutus		
Varaus vuoden alussa	37 043	51 912
Varauksen lisäys tilikaudella	64 700	56 000
Varauksen käyttö tilikaudella	-78 679	-70 870
Yksilökohtainen kuntoutus yhteensä	23 064	37 042
Kuntoutuksen kehittämishankkeet		
Varaus vuoden alussa	13 158	13 692
Varauksen lisäys tilikaudella	3 396	3 017
Varauksen käyttö tilikaudella	-2 689	-3 551
Kuntoutuksen kehittämishankkeet yhteensä	13 865	13 158
Tutkimus- ja kehittämistoiminta		
Varaus vuoden alussa	5 613	5 639
Varauksen lisäys tilikaudella	1 981	2 092
Varauksen käyttö tilikaudella	-2 073	-2 117
Tutkimus- ja kehittämistoiminta yhteensä	5 521	5 614
Kuntoutusvaraus yhteensä 31.12.2023	42 450	55 814
Varauksen muutos yhteensä	13 364	15 429
Varauksesta sidottu päätöksiin	25 586	25 010

18. Pitkäaikainen vieras pääoma, 1 000 euroa

	2023	2022
Velka valtiolle toimintakuluista	15 318	14 425
Velka toimeentulotuen vakuuksista	2 593	3 391
Palvelurahaston pitkäaikainen laina	1 340	2 010
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	19 250	19 826

19. Saadut ennakot, 1 000 euroa

	2023	2022
Saatujen ennakoiden olennaiset erät		
Valtion ennakkomaksut rintamaliisiin	1 334	0
Valtion ennakkomaksut eläkkeensaajan asumistukeen	57 536	54 500
Valtion ennakkomaksut muihin kansaneläkerahaston etuuksiin	0	707
Valtion ennakkomaksut sairausvakuutusrahaston etuuksiin	8 936	1 297
Valtion ennakkomaksut työmarkkinatukeen	129 184	111 740
Valtion ennakkomaksut peruspäivärahaan	11 649	695
Valtion ennakkomaksut opintotukeen	124 826	102 475
Valtion ennakkomaksut asumistukeen	181 113	176 019
Valtion ennakkomaksut perustoimeentulotukeen	142 425	117 000
Valtion ennakkomaksut vammaisten tulkkaukspalveluun	9 559	6 222
Valtion ennakkomaksut lapsilisiin	14 755	5 823
Valtion ennakkomaksut sotilasavustukseen	3 775	3 370
Valtion ennakkomaksut opiskeluterveydenhuoltoon	27 175	22 345
Valtion ennakkomaksut muihin etuuksiin	4 548	3 172
Työmarkkinatuen rahoituksen vähimmäismäärä	18 404	17 759
Palvelurahaston saadut ennakot	15 101	15 109
Muut ennakkomaksut	1 363	2 605
Saadut ennakot yhteensä	751 683	640 840

20. Siirtovelat ja lyhytaikaiset velat, 1 000 euroa

Siirtovelat, olennaiset erät	2023	2022
Lomapalkkavelka	88 220	83 670
Etuuksien siirtovelat	6 200	6 400
Etuusrahastojen muut siirtovelat	7 605	7 399
Palvelurahaston muut siirtovelat	7 672	10 735
Siirtovelat yhteensä	109 697	108 204
Lyhytaikaiset velat, olennaiset erät		
Velat etuuksien ennakonpidätyksistä ja lähdeveroista	72 710	73 329
Velat palkkojen ennakonpid. ja lähdeveroista sekä SV-maksuista	7 471	6 867
Velka valtiolle toimintakuluista	14 425	9 734
Velka valtiolle peruspäivärahasta	10 092	24 328
Velka valtiolle perustoimeentulotuesta	36 026	37 554
Velka valtiolle pakolaisten ja paluumuuttajien toimeentulotuesta	0	3 852
Velka valtiolle valtionkorvausmaksuista	7 270	7 073
Velka valtiolle sairaanhoitovakuutusosuudesta	133 292	18 604
Velka korkeakouluopiskelijoiden OTH:sta	0	1 683
Epidemiakorvauksen palautus ja sähkötuen ylijäämä 2023	64 399	1
Muut lyhytaikaiset velat valtiolle etuuksista	6 989	242
Velka Kevalle ennakonpidätyksistä	7 329	6 515
Muut lyhytaikaiset velat	1 543	2 388
Lyhytaikaiset velat yhteensä	361 547	192 170

21. Eläkevastuurahasto, 1 000 euroa

	2023	2022
Henkilöstön eläkevastuu	2 485 693	2 315 357
Vähimmäiskate	932 135	879 836
Katettu työntekijäin eläkemaksuilla	113 555	105 758
Katettu kannatusmaksuilla ja tuotoilla	818 580	774 078
Eläkevastuurahaston vajaus	68 473	68 465
Eläkevastuurahaston arvonkorotusrahalisto	679 660	778 474
Rahaston ulkopuolella oleva osa kokonaiseläkevastuusta	1 553 558	1 435 521

22. Leasingvastuut, 1 000 euroa

	2023	2022
IT-laitteiden leasingvastuut		
Seuraavana tilikautena maksettavat	7 540	7 153
Myöhemmin maksettavat	18 031	15 630
IT-laitteiden leasingvastuut yhteensä	25 571	22 783

23. Perustoimeentulotuen maksusitoumukset, 1 000 euroa

	2023	2022
Perustoimeentulotuen maksusitoumukset		
Seuraavana tilikautena maksettavat	4 694	4 712
Myöhemmin maksettavat	110 879	98 306
Perustoimeentulotuen maksusitoumukset yhteensä	115 574	103 018

24. Takaisinperinnässä olevien etuuksien määrä, 1 000 euroa

	2023	2022
Etuus		
Työttömyysturvaetuudet	37 843	40 328
Yleinen asumistuki	41 170	38 729
Opintotuki	7 220	6 932
Eläkkeet ja vammaisetuudet	3 431	2 990
Muut etuudet	27 968	23 500
Yhteensä	117 631	112 478

Huom!

Regressiperintä ei mukana

*Työttömyysturvassa mukana: 'Kotoutumistuki', 'Koulutustuki', 'Liikkuvuusavustus', 'Peruspäiväraha', 'Työmarkkinatuki', 'Vuorottelukorvaus', 'Muutosturvaraha'

*Eläkkeissä mukana: 'Kansaneläke', 'Maahanmuuttajan erityistuki', 'Takuueläke'

25. Perittävän elatusavun määrä, 1 000 euroa

	2023	2022
Elatusapu	210 612	201 082

26. Opintotuen tulovalvonnan perusteella syntyneet perinnät, 1 000 euroa

	2023	2022
Opintotuen vuosivalvonta	19 913	15 375

27. Opiskelijoiden terveydenhuoltomaksujen perinnät, 1 000 euroa

	2023	2022
Korkeakouluopiskelijan terveydenhoitomaksu	895	636

Kesken olevat takaisinperinnät 31.12.2023 ja 31.12.2022

28. Opintolainojen valtioneuotakaukset ja takaussaatavat, 1 000 euroa

Alla on valtion opintotukilain nojalla takaama pankeissa oleva opintolainakanta sekä takaajana maksetuista lainoista syntynyt takaussaatavakanta, jotka sisältyvät valtion hallinnolliseen kirjanpitoon. Kela huolehtii opintotukilain nojalla takausvastuiden maksamisesta, takaussaatavien perinnästä ja tuottojen tilittämisestä opetusministeriölle. Kela ei voi vaikuttaa takaajana maksettaviin määriin.

	2023	2022
Valtion takaama opintolainakanta	6 032 874	5 709 605
Valtion takaussaatavat	186 247	125 932

29. Vakuutusjäämät, 1 000 euroa

Verovirastojen jäämäperinnässä olevat vakuutusmaksusaatavat	98 260	94 458
---	--------	--------

Tilinpäätöksen allekirjoitukset

Tilinpäätöksen allekirjoitukset

Helsingissä maaliskuun 19. päivänä 2024

Timo Sipilä

Leila Lehtinen

Saana Siekkinen

Vertti Kiukas

Raimo Antila

Rami Lehto

Riitta Särkelä

Tuija Brax

Juha Rehula

Tommi Toivola

Tilinpäätösmerkintä

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.
Helsingissä huhtikuun 25. päivänä 2024

Mikko Helkiö
JHT, HT

Heli Järvinen

Mikko Kinnunen

Ville Valkonen

Aki Lindén

Anneli Kiljunen

Veijo Niemi

Ulla-Maija Tuomela
KHT, JHT

Kelan kirjanpidossa käytetyt kirjanpitokirjat vuonna 2023

Tasekirja	sähköinen + sidottu tilikausikohtainen kirja
Pääkirjanpidon päiväkirja	sähköinen, Tahti-järjestelmä
Pääkirjanpidon pääkirja	sähköinen, Tahti-järjestelmä
Osakirjanpidon päiväkirja	sähköinen, MK-järjestelmä
Osakirjanpidon pääkirja	sähköinen, MK-järjestelmä
Sijoitusomaisuus:	
Osakekortisto	sähköinen, Tahti-järjestelmä
Käyttöomaisuus:	
Toimisto-osakeluettelo	sähköinen
Muut käyttöomaisuus	sähköinen, Tahti-järjestelmä
Taululuettelo	kirja

Kelan kirjanpidossa käytetyt tositelajit vuonna 2023

a) pääkirjanpidon tositteet

Tahti-järjestelmän tositteet (tositelajiluettelo liitteenä) koneellinen, Tahti-järjestelmä
Liitetietotosite

b) osakirjanpidon tositteet

MK-järjestelmän tositteet (tositelajiluettelo liitteenä) koneellinen, MK-järjestelmä

Pääkirjanpidon tositelajit

- 12 AD Adoptiotuki
- 13 AE Eläkk.saaj. as.tu
- 14 AY Asumistuki
- 15 EL El- ja vammaiset.
- 16 1A Vanhempainpäiväraha
- 17 KB Kuntoutusraha
- 18 QK Valt. korv.maksut
- 19 SN Sähkötuki
- 20 KQ Kuntoutusmaksut
- 21 LL Lapsilisät
- 22 MM Maahanm.erit.tuki
- 23 Vammaisetuudet
- 24 OT Opintotuki
- 25 O2 Opiskelijaterv.hu
- 27 SA Sotilasavustus
- 28 SH Sairaanhoidokorv.

29	SM Erityishoitoraha	95	SOKY-laskut	KY	Toimittajat - KH hyv
30	SP Sairauspäiväraha	96	VU Vuokrat ja vast.	KZ	Toimittajat - maksu
31	SQ Valtak.sop.tilit.	97	FK Toimist.kirj.pito	ML	ML-tilitys
33	TK TP-kass.enn.maksu	98	M2 Keskushall.pal.	PR	Hinnanmuutos
34	TM Työmarkkinatuki	99	M3 Katteensiirto	RA	Hyvitys - nettosuor.
35	TO Yritt. tt-huolto	AA	Käyttöom.kirjaus	RB	Saatavien varaus
36	TP Peruspäiväraha	AB	Kirjanpitosite	RE	Lasku - brutto
37	TQ Koulutustuki	AF	Poistokirjaukset	RN	Lasku - netto
39	TW Työnant.tt-huolto	AN	Käyttöom.kirj: netto	RT	KH Siirtokirjaukset
40	VB Äitiysavustus	AZ	Saldokirjaus	RV	Myyntilasku
42	VR Vanh.päiväraha	CH	Sopimuksen selvitys	SA	Pääkirjatilitosite
43	WH Lastenhoidon tuki	DA	Asiakastosite	SB	Pääkirjatilikirjaus
44	WY Last.h.tuen tkorv	DG	Asiakkaat - hyvitys	SC	Pääkirjavyyrytys
45	WH Lastenhoidon tuki	DR	Asiakkaat - lasku	SJ	Sijoitukset
46	F2 Asumistuki ja lap	DS	Vuokravakuudet	SK	Kassatosite
47	MA Eläketuki / Menoj	DT	Vuokratulot	SM	Sähköinen muistiotos
48	LU Elatustuki	DZ	Asiakkaat - maksu	SO	KH sisäiset vuokrat
49	Takuueläke	EG	Toimittajat - hyvityt.	SU	Jälkikirjaustosite
50	PC Toimeentulotuki	ER	Toimittajat - lasku	UE	Tiedonsiirto
51	PU Perustulo	EU	Euro - pyöritysero	WA	Tavaranluovutus
53	Ulkomaan perintä/883	EX	Ulkoinen numero	WE	Tavaranvastaanotto
88	MC Tiliotekäsittely	KA	Toimittajatosite	WI	Inventointitosite
90	HA Toimisuhte-eläkk.	KG	Toimittajat - hyvityt.	WL	Varast.otto/toimitus
91	YM Toimistot	KN	Toimittajat - netto	WN	Tav.vast.otto netto
92	HP Palkat	KO	Vuokramenot	ZA	Automaattitiliöinnit
93	Toimistojen LM-maksu	KP	Tilin ylläpito	ZB	Korv. tt-laskut
94	LP Laskut ja palkk.	KR	Toimittajat - lasku	ZH	Palkat

ZK Konversiot
ZM Matkalaskut
ZP Maksukirjaus
ZR Pankki - täsmäytys
ZS Maksu per shekki
ZT Sähköinen tiliote
ZV Maksuselvitys

Osakirjanpidon tosittelajit

1A Vanhempainpäivärahat
AD Adoptiotuki
AE Eläkkeensaaajan asumistuki
AY Asumistuki
EL Eläke- ja vammaisetuudet
GE Takuueläke
KB Kuntoutusraha
KQ Kuntoutusmaksut
LL Lapsilisä
LM Toimistojen maksut
LU Elatustuki
M2 Keskushall. Palautukset
MC Tiliotekäsittely
MK Osakirjanpidon tosite
MK1 Vastaanottokirjaus/KAVA
MK2 Vastaanottokirjaus/SAVA

MK3 Vastaanottokirjaus/STY
MM Maahanmuuttajan erityistuki
O2 OTH-maksu
OT Opintotuki
PC Perustoimeentulotuki
PU Perustulo
QE Kansaneläke
QK Valtion korvaukset
RF Työttömyysetuus
SF Sotilasavustus
SH Lääkkeiden lisäkorvaukset
SI Apteekkitilitykset
SJ Sairauspäivärahaetus
SM Erityishoitoraha
SN Sähkötuki
SP Sairauspäiväraha
SQ Sopimustilitykset
SY Sairaanhoidokorvaukset
TK Työpaikkakassan ennakkomaksu
TO Yrittäjien työterveyshuolto
TQ Koutustuki
TW Työnantajien työterveyshuolto
TY Työpaikkakassatilitykset
UP Ulkomaan perintä
VB Äitiysavustus

VJ Vammaisetuudet
VR Vanhempainpäiväraha
WH Lastenhoidon tuki
WY Lastenhoidon tuen työkorvaus